

PHẦN SÁU

1

Daria Alecxandrovna cùng các con đến nghỉ hè tại nhà cô em Kitti Levina ở Pocrovxcoie. Nhà bà ở Ecgusôvô đã đổ nát, và hai vợ chồng Levin cố mời bà đến nghỉ hè với họ, Xtepan Arcaditr nhiệt liệt tán thành cách thu xếp đó. Ông ta nói vì việc bận nên rất tiếc không thể về nông thôn nghỉ hè cùng gia đình, một hạnh phúc tuyệt vời đối với ông; ông phải ở lại Moxcva và chỉ thỉnh thoảng mới về chơi một hai ngày. Ngoài gia đình Oblonxki, lũ trẻ và cô gia sư, vợ chồng Levin còn mời cả quận công phu nhân, bà tự coi mình có bốn phận trông nom cô con gái chưa từng trải đang có thai. Thêm vào đó, Varenca, cô bạn mà Kitti làm quen ở nước ngoài, đã giữ lời hứa: bao giờ Kitti cưới sẽ đến thăm, và hiện cũng đang là khách của nàng. Toàn là họ hàng, bè bạn của vợ Levin. Và mặc dầu quý mến tất cả bọn họ, chàng vẫn thấy hơi tiếc cái thế giới riêng cùng những thói quen của mình bị chìm ngấm trong cái mà thâm tâm chàng vẫn gọi là “thành phần Trerbaxki”. Mùa hè năm ấy, ở đó chỉ có Xergei Ivanovitr là họ hàng bên chàng; mà ông này lại họ Coznusev chứ không phải là họ Levin, thành thử cái tinh thần dòng họ Levin đậm lếp về hoàn toàn.

Nhà này bấy lâu nay vắng vẻ, giờ đây đông đúc đến nỗi hầu hết các phòng đều có người ở và gần như ngày nào, khi ngồi vào bàn ăn, phu nhân cũng phải đếm lại số người ăn và xếp người thứ mười ba, một đứa cháu trai hoặc cháu gái, ngồi sang bàn nhỏ. Kitti vốn làm tròn nhiệm vụ rất chu đáo cũng phải vất vả lắm mới kiếm đủ gà giò, gà tây, vịt để làm vừa lòng khách, do ở nơi thoáng đảng này, họ càng ăn được.

Cả nhà đang ăn trưa. Các con Doli cùng cô gia sư và Varenca dự định sẽ đi hái nấm. Xergei Ivanovitr, người mà ai nấy đều kính phục trí tuệ và học vấn đến mức gần như sùng bái, cũng xen vào chuyện đi hái nấm khiến mọi người ngạc nhiên.

- Cho tôi đi với. Tôi rất thích hái nấm, - ông vừa nói vừa nhìn Varenca. Tôi cho đó là một công việc lí thú.

- Vâng, xin mời ông cùng đi cho vui, - Varenca đỏ mặt trả lời.

Kitti và Doli đưa mắt nhìn nhau. Lời đề nghị của nhà thông thái và trí thức Xergei Ivanovitr tỏ ý muốn đi hái nấm cùng Varenca đã khẳng định một số giả thuyết làm Kitti bận tâm trong thời gian gần đây. Nàng vội bắt chuyện với mẹ để mọi người khỏi thấy cái liếc mắt của mình.

Sau bữa ăn, Xergei Ivanovitr cầm tách cà phê đến ngồi cạnh cửa sổ phòng khách, tiếp tục nói nốt câu chuyện dở chừng với em trai, thỉnh thoảng lại liếc nhìn về phía cửa, nơi bọn trẻ sẽ đi ra. Levin ngồi trên thành cửa sổ cạnh ông anh.

Kitti đứng bên chồng, rõ ràng đang chờ câu chuyện chẳng lí thú gì ấy chấm dứt để nói với chồng điều gì đó.

- Từ khi lấy vợ, chú thay đổi nhiều lắm, và thay đổi tốt lên kia, - Xergei Ivanovitr vừa nói vừa mỉm cười với Kitti và rõ ràng ông cũng chẳng tha thiết gì lắm với câu chuyện, nhưng chú vẫn trung thành với thói ham thích những lí luận ngược đời.

- Catia, em đứng như vậy không tốt đâu, - Levin nói, kéo một cái ghế cho vợ và nhìn nàng, vẻ nghiêm trang.

- Nhưng tôi phải tạm kiêu vợ chồng chú thôi, - Xergei Ivanovitr nói khi thấy bọn trẻ con chạy lại.

Đi đầu là Tania, bít tất phẳng phiu, chạy nghiêng người một bên. Tay nó đang đưa cái lẳng và cái mũ của Xergei Ivanovitr.

Nó mạnh dạn chạy đến chỗ ông và đưa mũ, vẻ như muốn đội lên đầu ông; một nụ cười dịu dàng và rụt rè khiến cử chỉ nó bớt phần quá trớn và cặp mắt đẹp giống bố như đúc, ngời lên rực rỡ.

- Cô Varenca đang đợi đấy, - nó nói và thận trọng đội mũ lên đầu ông, vì thấy Xergei Ivanovitr mỉm cười; nó đoán ông cho phép làm thế.

Varenca đứng trên ngưỡng cửa ra vào. Cô mặc áo vải hoa màu vàng và đầu bịt khăn trắng.

- Tôi đi ngay, đi ngay đây, Varenca Andreievna, - Xergei Ivanovitr vừa nói vừa uống cạn tách cà phê và dứt mùi soa cùng hộp xì gà vào túi.

- Cô bạn Varenca của em đáng yêu đấy chứ, phải không anh? - Kitti nói với chồng khi Xergei Ivanovitr vừa đi khỏi. Rõ ràng nàng cố nói để cho Xergei Ivanovitr nghe thấy. - Và đẹp, đẹp một cách quý phái làm sao! Varenca ơi! - Kitti gọi to, - chị đến khu rừng cối xay phải không? Chúng tôi sẽ tới gặp chị sau.

- Kitti ạ, con quên dứt là con có thai rồi à, - phu nhân vội bước vào nói. Không được kêu âm lên thế.

Khi nghe thấy tiếng Kitti và lời trách mắng của mẹ nàng, Varenca bèn nhẹ bước lại gần bạn. Cử chỉ hoạt bát, vẻ mặt linh lợi đỏ bừng, tất cả đều chứng tỏ trong lòng cô đang xảy ra điều gì khác thường. Kitti hiểu đó là cái gì và chăm chú theo dõi bạn. Sở dĩ nàng gọi Varenca giữa lúc này, đó là để cầu phúc thêm cho cô bạn trước cái sự kiện quan trọng mà Kitti cho là sẽ xảy ra ngoài rừng sau bữa trưa.

- Varenca, tôi sẽ sung sướng vô cùng nếu thành chuyện gì, - nàng nói nhỏ và ôm hôn bạn.

- Anh có đi với chúng tôi không? - Varenca bối rối nói với Levin, làm như không nghe thấy gì.

- Có, nhưng chỉ đi tới kho lúa thôi; tôi sẽ dừng lại ở đấy.

- Anh đến đây có việc gì? - Kitty hỏi.
- Anh phải xem những xe bò mới và soát lại sổ sách. Còn em, lát nữa em ở đâu?
- Ở ngoài sân thượng.

2

Tất cả phụ nữ đều tụ tập ở sân thượng. Nói chung họ thích ngồi đây sau bữa ăn trưa, nhưng hôm đó họ ra sân thượng vì một lí do đặc biệt. Ngoài việc tất cả đều cảm cúm, may tã và yếm dãi, hôm nay họ còn nấu mứt theo một cách mới không chế thêm nước mà Agafia Mikhailovna chưa từng biết. Chính Kitty là người du nhập phương pháp mới này, vốn đã được áp dụng ở nhà cha mẹ nàng. Khi được giao làm việc đó, Agafia Mikhailovna đã cho thêm nước vào dâu tây, vì ở gia đình Levin vẫn làm thế, và dĩ nhiên làm thế không phải là dở; nhưng bà ta đã bị bắt quả tang không chịu nghe lời và bây giờ một mẻ mứt phúc bồn tử được làm trước mặt đông đủ mọi người để thuyết phục Agafia Mikhailovna về cách nấu mứt rất tốt này.

Agafia Mikhailovna, vẻ phật ý và cau kỉnh, tóc rối bù, tay áo xắn lên đến khuỷu, đôi cánh tay gầy gò vẫn chàu mứt trên cái hoả lò nhỏ, đang lăm lăm nhìn món mứt phúc bồn tử, hết lòng cầu mong sau cho nó bết xuống đáy chàu. Phu nhân cảm thấy có lẽ Agafia Mikhailovna cau với bà vì bà là người chịu trách nhiệm chính, bèn cố giả vờ như đang bận, không chú ý gì đến món phúc bồn tử cả, nhưng vừa nói chuyện con cà con kê, bà vừa liếc mắt theo dõi việc nấu mứt.

- Bao giờ tôi cũng thân hành đi mua được với giá rẻ những áo dài cho bọn đây tổ gái, - phu nhân nói, - tiếp tục câu chuyện bỏ dở. - Đã đến lúc hót bột rồi phải không vú? - bà nói với Agafia Mikhailovna. - Không ai khiến con phải mó tay vào, nóng lắm đấy, - bà vừa nói vừa ngăn Kitty.

- Để tôi làm cho, - Doli nói và lại gần chậu mút thận trọng lấy thìa quấy vào nước đường sủi bọt; thỉnh thoảng bà lại rút thìa ra và gõ cái chất quánh dính quanh thìa bằng cách đập nhẹ vào một cái đĩa đã phủ đầy bọt màu vàng hồng nhạt, từ đó chảy ra một thứ nước ngọt đỏ như máu. "Đến bữa trà, chúng nó sẽ được chén thỏa thích", bà thầm nghĩ, vừa nhớ đến các con, vừa hồi tưởng lại khi còn nhỏ, bao giờ bà cũng ngạc nhiên thấy người lớn không thích cái chất ngon nhất là váng bọt.

- Theo ý Xtiva thì cứ đưa tiền cho chúng là hơn cả! - Doli nói tiếp, trở lại câu chuyện ai nấy đang chú ý: - những món quà tốt nhất cho đầy tớ. Nhưng...

- Tiền ấy à! - cả phu nhân và Kitty đồng thanh thốt lên. Không, mua cho họ cái gì thì họ vẫn cảm động hơn.

- Chẳng hạn như mẹ đây, năm ngoái mẹ mua cho Matriôna Xemionovna nhà ta chiếc áo pôpolin đấy, - phu nhân nói.

- Con nhớ là u ấy đã mặc áo đó vào dịp sinh nhật mẹ.

- Vải in hoa rất đẹp, giản dị và nhã. Vì mẹ ta dùng hàng đó rồi, nếu không mẹ cũng may một chiếc như thế. Đại loại như kiểu áo của Varenca ấy. Thật đẹp mà chả đắt tí nào.

- Có lẽ được rồi đấy, - Doli vừa nói vừa nghiêng thìa cho nước đường chảy xuống.

- Khi nó đóng cục là vừa chín tới đấy. Cứ để nó sôi thêm tí nữa, Agafia Mikhailovna ạ.

- Đào ôi! Cái lũ ruồi này! - Agafia Mikhailovna cầu nhàu nói. Rồi kết quả cũng thế thôi, - bà ta nói.

- Ô! Con chim xinh quá, đừng làm nó sợ! - Kitty bỗng nói khi thấy một con chim sẻ đến đậu trên lan can, lật ngửa cuống một quả phúc bồn tử lên, rồi bắt đầu mổ.

- Ừ được, nhưng con đừng có đến gần hỏa lò quá, - mẹ nàng nói.

- Lại nói về Varenca⁽¹⁾, - Kitti nói tiếng Pháp, thứ tiếng họ thường dùng để Agafya không hiểu được. - Mẹ ạ, chắc mẹ cũng biết hôm nay con chờ đợi một sự quyết định. Mẹ hiểu đó là quyết định gì rồi chứ. Nếu được như vậy thì thật hay quá!

- Cô ấy làm bà mối khá lắm, - Doli nói. - Cô ấy xử sự thật khôn ngoan, khéo léo...

- Không, mẹ ơi, mẹ nói cho con biết mẹ nghĩ thế nào về chuyện này.

- Con bảo mẹ còn nghĩ thế nào nữa? Ông ta (ông ta đây là Xergei Ivanovitr) lúc nào cũng có thể với được những đám xộp nhất nước Nga, và ngay bây giờ, mặc dầu ông ấy không còn trẻ, mẹ cũng biết khối cô sẵn sàng lấy ông ta... Cô ấy thì tốt lắm, nhưng có thể là...

- Mẹ ạ, mẹ nên hiểu là cả ông ấy lẫn cô ta đều không thể mơ ước gì hơn thế nữa. Trước hết, cô ấy thật dịu dàng, - Kitti vừa nói vừa bẻ gấp một ngón tay lại.

- Ông ta mến cô ấy lắm, - Doli tán thành.

- Lại nữa, cô ấy giữ một địa vị cao trong xã hội, nên không cần gì đến tiền tài và danh giá. Ông ấy chỉ cần một người vợ hiền, xinh đẹp và dịu dàng.

- Ừ, lấy cô này thì có thể yên tâm được, - Doli nói.

- Sau hết, điều cần thiết là cô ấy phải yêu ông ta... Mà cô quả có yêu ông ta!... Thật tuyệt diệu biết bao! Con tin chắc khi họ ở rừng bước ra là mọi sự xong xuôi cả. Con chỉ cần nhìn mắt họ là biết ngay tức khắc. Con sẽ mừng biết chừng nào! Chị nghĩ sao, chị Doli?

⁽¹⁾ A propos de Varenca (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Nhưng con đừng có cuống lên thế, con không việc gì phải khích động, - mẹ nàng nói.

- Mẹ ơi, con có khích động gì đâu. Con có cảm tưởng là hôm nay, ông ấy sẽ hỏi cô ta làm vợ.

- Chao! Kì lạ sao, khi có một người đàn ông đến hỏi mình làm vợ... Một cái gì đang ngăn cách tự dừng đổ xuống, Doli vừa nói vừa mỉm cười, vẻ tự lự; bà hồi tưởng lại quá khứ của mình với Xtepan Arcaditr.

- Mẹ ơi, trước kia ba hỏi mẹ thế nào? - Kitti đột nhiên hỏi.

- Không có gì là khác thường cả, chuyện rất giản dị thôi, phu nhân đáp, nhưng mặt bà sáng ngời lên, khi nhớ lại chuyện ấy.

- Vâng, nhưng như thế nào kia? Mẹ yêu ba từ trước khi được phép nói chuyện với ba phải không ạ?

Kitti cảm thấy đặc biệt thích thú giờ đây được nói chuyện ngang hàng với mẹ về mọi vấn đề loại này, những vấn đề quan trọng nhất trong đời người đàn bà.

- Tất nhiên rồi. Ba con về thăm nhà mẹ ở thôn quê

- Nhưng rồi chuyện được giải quyết thế nào, hử mẹ!

- Vậy ra cô tưởng các cô đã phát minh được cái gì mới mẻ hơn à? Chuyện đó bao giờ chả thế, nó được quyết định bằng những cái nhìn, những nụ cười...

- Thật mẹ nói đúng quá, mẹ ạ! Đúng như vậy thật! Những cái nhìn và những nụ cười, - Doli xác nhận thêm.

- Nhưng ba đã nói với mẹ những gì?

- Thế còn con, Coxtia đã nói với con những gì?

- Anh ấy viết bằng phấn... Thật kì lạ! Sao mà con thấy chuyện đó đã xa xôi thế, - nàng nói.

Và cả ba đều triển miên trong những ý nghĩ chung. Kitti là người đầu tiên phá tan im lặng. Nàng nhớ lại mùa đông cuối cùng trước ngày cưới và mối tình của nàng với Vronxki.

- Chỉ có một trở ngại thôi... đó là mối tình đầu của Varenca, - nàng nói và trở lại câu chuyện này do một liên tưởng tự nhiên. Tôi muốn nói điều đó với Xergei Ivanovit, chuẩn bị tư tưởng cho ông ta. Đàn ông người nào cũng ghen tuông kinh khủng về quá khứ của chúng ta, - nàng nói thêm.

- Không phải tất cả đâu, - Doli nói. - Cô lại đem chú ấy ra mà suy rồi. Chú ấy vẫn còn đau khổ vì nghĩ tới Vronxki. Có đúng thế không?

- Đúng thế, - Kitti đáp và đôi mắt nheo cười, tư lự.

- Nhưng mẹ thấy quá khứ của con chẳng có gì khiến nó phải băn khoăn cả, - phu nhân nói xen vào, cảm thấy việc mình trông nom con cái đang bị chỉ trích. - Bảo là Vronxki đã theo đuổi con, chuyện đó là thường đối với mọi thiếu nữ.

- Chúng con có nói tới chuyện ấy đâu, - Kitti đỏ mặt nói.

- Để yên cho mẹ nói đã, - mẹ nàng tiếp, - chính con đã ngăn không cho mẹ nói chuyện với Vronxki. Con còn nhớ không?

- Chao! Mẹ ơi! - Kitti nói, vẻ đau đớn.

- Thời buổi này, không ai giữ nổi các cô nữa rồi... Nhưng quan hệ của các cô không thể vượt quá một giới hạn nào đó, lẽ ra tôi phải cho triệu hán ta đến mới đúng. Với lại, nàng tiên của mẹ, con không nên kích động thế. Mẹ xin con nên nhớ lấy điều đó, phải bình tĩnh lại.

- Nhưng con vẫn hoàn toàn bình tĩnh, thưa mẹ.

- May thay cho Kitti là có Anna chen vào và cũng bất hạnh thay cho cô ta! - Doli nói. - Thay bậc đổi ngôi tất cả, - bà ta nói tiếp, - kinh ngạc vì ý nghĩ đó. Đạo ấy, Anna sung sướng bao nhiêu, thì Kitti tự

cho mình là khổ sở bấy nhiêu. Bây giờ thì hoàn toàn ngược lại! Tôi vẫn nghĩ đến cô ta luôn.

- Hoài hơi mà nghĩ đến nó! Còn nghĩ tới con người xấu xa ấy, cái đồ phụ nữ vô lương tâm ấy làm gì! - bà mẹ nói, vẫn không thể nguôi được vì nỗi Kitti đã lấy Levin chứ không phải Vronxki.

- Thôi, đừng nói chuyện ấy nữa, - Kitti sốt ruột nói, - tôi không hề nghĩ và cũng không muốn nghĩ tới chuyện đó... - nàng nhắc lại, lắng tai nghe tiếng chân quen thuộc của chồng đang bước lên cầu thang sân thượng.

- Em không muốn nghĩ tới chuyện gì kia? - Levin bước ra sân thượng và hỏi vợ.

Nhưng không ai trả lời và chàng cũng không nhắc lại câu hỏi.

- Tôi xin lỗi đã đột nhập vào thế giới phụ nữ của các bà, chàng nói và đưa mắt nhìn mọi người, vẻ không bằng lòng. Chàng hiểu họ không thể tiếp tục câu chuyện kia trước mặt mình.

Trong giây lát, chàng cảm thấy mình cũng đồng tình với Agafia Mikhailovna đang bực bội vì phải làm món mứt phúc bồn tử không trộn nước và phải chịu sự áp chế ngoại lai của họ nhà Trerbaxki. Tuy nhiên chàng vẫn mỉm cười và lại gần Kitti.

- Thế nào? - chàng hỏi và nhìn vợ với cái vẻ thăm nom mà hiện giờ ai nấy đều tỏ ra mỗi khi nói với nàng.

- Em khỏe lắm, - Kitti mỉm cười nói. - Thế còn khoản xe tải của anh?

- Nó chở nặng hơn xe têlegơ gấp ba lần. Ta đi đón bọn trẻ nhé? Anh sai thẳng ngựa rồi.

- Thế nào, anh định đưa Kitti đi xe ghế gỗ à, - phu nhân hỏi chàng, giọng trách móc.

- Con sẽ cho ngựa đi bước một, thưa phu nhân.

Levin không bao giờ gọi phu nhân bằng mẹ⁽¹⁾ như các chàng rể thường gọi và bà nhạc lấy thế làm méch lòng. Tuy yêu mến và kính trọng phu nhân, chàng vẫn không thể quyết định gọi bà như vậy vì cho rằng làm thế sẽ xúc phạm đến hương hồn mẹ chàng.

- Mẹ đi với chúng con, mẹ nhé, - Kitti nói.
- Mẹ không muốn nhìn thấy những trò đại dốt của các con.
- Thôi, con đi bộ vậy. Như thế sẽ tốt hơn cho con.

Kitti đứng dậy, đến bên chồng và khoác tay chàng.

- Đi bộ thì tốt, nếu không quá sức, - phu nhân nói.
- Thế nào, Agafia Mikhailovna, mứt chín tới chưa? Levin nói và mỉm cười với Agafia Mikhailovna, muốn cho bà ta tươi tỉnh lên. Cách làm mới có gì tốt hơn không?

- Hình như có. Nhưng theo tôi, mứt chín quá đấy.

- Thế thì càng tốt, Agafia Mikhailovna ạ; ít ra, cũng không mau hỏng: đá nhà mình chảy hết rồi, chả còn gì để ướp nữa, Kitti nói, nàng đoán ngay được ý chồng và nói với bà già cũng với vẻ triu mến như vậy. - Còn món dưa góp của u thì mẹ tôi nói cụ chưa bao giờ được ăn ngón đến thế, - nàng nói thêm, mỉm cười với bà già và sửa lại khăn quàng cho bà ta.

Agafia Mikhailovna bực bội nhìn Kitti.

- Mợ đừng có an ủi tôi. Tôi chỉ cần thấy mợ đứng với cậu ấy là tôi bằng lòng rồi, - bà ta nói và cách nói thô kệch tiếng "cậu ấy" làm Kitti cảm động.

- U đi hái nấm với chúng tôi đi; chúng tôi sẽ chỉ chỗ tốt cho.

⁽¹⁾ Maman (tiếng Pháp trong nguyên bản).

Agafia Mikhailovna mỉm cười và lắc đầu, vẻ như nói "Nếu cái được với cô cậu thì tôi đã hả dạ, nhưng thật không thể nào cái nổi".

- U cứ nghe theo lời tôi, - phu nhân nói: - u cứ lấy mảnh giấy tròn tẩm rượu rum phủ lên mỗi chậu, và không cần ướp đá, mứt cũng không thối được.

3

Kitti hết sức hài lòng có dịp được một mình với chồng, vì nàng đã nhận thấy một thoáng buồn phảng phất trên sắc mặt lộ lộ của Levin khi chàng bước lên sân thượng, hỏi mọi người nói chuyện gì mà không ai trả lời cả.

Khi họ đã vượt lên trước trên con đường lầy bụi, rải rác những bông cùng hạt lúa mạch và đi khuất khỏi nhà, nàng bèn tì mạnh hơn xuống cánh tay chồng và đi nép hẳn vào người chàng. Chàng đã quên mất cái cảm giác nặng nề chỉ kéo dài chừng một phút kia, và còn lại một mình với Kitti, chàng vui thích được ở cạnh người vợ yêu, một niềm vui mới rất trong trắng và không vẩn chút dục tình, giờ đây, khi ý nghĩ nàng đang có mang không rời chàng một phút. Chàng không có chuyện gì cần nói với vợ, nhưng muốn được nghe tiếng nàng nói, cảm thấy mắt nàng đang nhìn mình, cái nhìn đã đổi khác từ khi nàng có thai. Trong giọng nói cũng như trong khoé mắt nàng, có cái vẻ êm ái và trang nghiêm riêng biệt của những người mà lòng chăm chút yêu thương đang tập trung vào một đối tượng duy nhất.

- Em có mệt không? Em hãy dựa mạnh nữa vào anh, - chàng bảo vợ.

- Không, em rất sung sướng được có dịp chuyện trò riêng với mình. Có mẹ, có chị ở cùng kể cũng tốt, nhưng phải thú thực là em rất tiếc những đêm đông của chúng mình.

- Đạo ấy thích thật, nhưng bây giờ còn vui hơn chứ. Mọi sự đều tốt đẹp, - chàng nói và xiết chặt tay nàng.

- Anh có biết bọn em đang nói gì khi anh tới không?

- Nói về chuyện làm mứt?

- Vâng, nói cả về chuyện làm mứt nữa; nhưng rồi bọn em nói đến cách thức hỏi vợ.

- Thế à! - Levin nói, chăm chú nghe giọng Kitty hơn là lời nàng nói và nhìn kĩ mặt đường họ đang men theo trong rừng để tránh cho vợ khỏi trượt chân.

- Và nói đến cả Xergei Ivanovitch và Varenca nữa. Anh có để ý thấy chuyện đó không?... Em mong muốn như thế lắm, - nàng nói tiếp. - Anh thấy thế nào? Và nàng nhìn vào mắt chồng.

- Anh cũng chẳng biết nên nghĩ thế nào, - Levin mỉm cười đáp. Về phương diện này thì anh thấy anh Xergei rất kì lạ. Có phải anh đã nói với em rằng...

- Có, nói rằng anh ấy yêu một thiếu nữ đã chết rồi..

- Hồi đó, anh còn bé; anh chỉ được nghe người ta kể lại thôi. Anh vẫn còn nhớ dáng dấp anh ấy hồi đó. Anh ấy đẹp trai lắm. Từ đó đến nay, anh vẫn để ý xem thử anh ấy tiếp xúc với phụ nữ ra sao; anh ấy rất đáng yêu, cũng thích một số cô, nhưng xem chừng anh ấy vẫn coi họ như những con người nói chung mà thôi, chứ không phải là đàn bà.

- Nhưng bây giờ, đối với Varenca... em thấy hình như đã có một cái gì...

- Có lẽ... Tuy nhiên, cần phải biết tính anh ấy. Anh ấy là một người độc đáo, kì lạ. Anh ấy chỉ sống bằng tinh thần. Tâm hồn anh ấy trong trắng quá và cao cả quá.

- Thế nào kia? Thế anh cho rằng chuyện đó hạ thấp anh ấy xuống hay sao?

- Không phải thế, nhưng anh ấy quen sống bằng tinh thần quá đến nỗi không thể hoà hợp với thực tại được nữa và cô Varenca thì dù sao cũng vẫn là thực tại.

Levin có thói quen mạnh dạn phát biểu ý nghĩ mình, không cần mất công khoắc cho nó những từ ngữ thật cụ thể; chàng biết trong lúc âu yếm nhau, chỉ cần nói nửa câu là vợ hiểu và quả thực nàng hiểu hết.

- Thế nhưng thực tại ở chị ấy không giống như ở em, em chắc chắn anh ấy chẳng bao giờ lại đi yêu một người như em cả. Còn chị ấy, chị ấy hoàn toàn là tinh thần.

- Có chứ, em cứ như thế này, anh ấy vẫn yêu được, anh luôn sung sướng thấy những người thân của anh đều yêu em...

- Anh ấy rất tốt với em, nhưng mà...

- Tất nhiên anh ấy không như anh Nicolai đáng thương... Hồi đó, em và anh ấy rất quyến luyến nhau... - Levin nói nốt: - tại sao không nói thẳng điều ấy ra? Thỉnh thoảng anh vẫn tự trách: rồi mình đến quên mất anh ấy thôi. Chao! Thật là một người ghê gớm và tuyệt diệu... ừ, ta nói sang chuyện gì rồi nhỉ? Levin nói sau một lúc im lặng.

- Anh cho rằng anh ấy không thể yêu được à? - Kitti nói lên ý nghĩ của chồng bằng ngôn ngữ của mình.

- Không, không phải thế, - Levin mỉm cười nói, - nhưng anh ấy không có những phút yếu lòng cần thiết cho... Xưa nay anh vẫn thêm được như anh ấy và cả đến bây giờ, tuy sung sướng thế này, anh vẫn ghen với anh ấy.

- Anh ghen với anh ấy về nỗi không thể yêu nỗi ai à?

- Anh ghen với anh ấy vì anh ấy tốt hơn anh, Levin mỉm cười nói. - Anh ấy không sống cho riêng mình. Cả đời anh ấy đều thuộc về nhiệm vụ. Cho nên anh ấy có thể thanh thản và mãn nguyện.

- Thế còn anh? - Kitti hỏi với một nụ cười giấu cợt và âu yếm.

Nàng không tìm ra được mối liên tưởng nào đã khiến nàng mỉm cười; nhưng cuối cùng, nàng suy luận đó là chồng đã không thành thật khi đề cao ông anh và tự hạ mình xuống. Kitti hiểu sự thiếu thành thực đó là do chàng rất yêu anh trai, do chàng áy náy vì cảm thấy mình sung sướng quá và nhất là do chàng luôn mong mỏi cho mình ngày càng trở nên hoàn thiện hơn: nàng yêu thích cái tâm thế đó nên mỉm cười.

- Thế còn mình? Mình không mãn nguyện à? nàng hỏi chồng, miệng vẫn tủm tỉm.

Việc Kitti ngờ vực điểm này làm chàng rất sung sướng và bất giác, chàng muốn gọi cho vợ bày tỏ lí do nổi ngờ vực đó.

- Anh sung sướng, nhưng không bằng lòng mình... - chàng nói.

- Thì ra khi sung sướng anh cũng có thể không bằng lòng được à?

- Anh biết nói với em thế nào đây? Trong thâm tâm, lúc này, anh không mong muốn gì hơn là tránh cho em khỏi vấp ngã. Đấy! Không được nhảy lên như thế! - chàng ngừng lại vì nàng vừa cử động quá hấp tấp khi bước qua một cành cây chắn ngang đường mòn. Nhưng khi so sánh anh với người khác và nhất là với anh mình, anh tự cảm thấy còn thấp kém.

- Nhưng thấp kém về cái gì chứ? - Kitti vẫn mỉm cười hỏi tiếp. - Cả anh nữa, anh chả nghĩ đến mọi người chung quanh là gì? Thế còn trang trại, việc canh tác và cuốn sách của anh thì sao?

- Không, anh vẫn tự cảm thấy còn thấp kém, nhất là bây giờ: lỗi tại em đấy, - chàng vừa nói vừa siết chặt tay vợ, - nhưng không phải thế đâu. Anh làm những việc ấy còn hơi hột lấm. Nếu anh có thể yêu

mến tất cả những công việc này như anh yêu em... nhưng cả thời gian gần đây, anh chỉ làm việc như do nhiệm vụ bắt buộc.

- Nếu vậy thì anh sẽ nói về ba như thế nào? - Kitty hỏi. - Cả ba cũng xấu nốt vì cụ chả làm được gì cho lợi ích công cộng cả?

- Cụ ấy à? Không. Chính ra, phải có cái giản dị, cái trong sáng, cái lòng tốt của ba em: tất cả những cái ấy anh đều không có. Anh chẳng làm gì cả và anh bắn khoản. Như vậy là tại em tất cả. Khi em chưa ở bên anh và cũng chưa có *cái này* - chàng vừa nói vừa đưa mắt nhìn vào mình vợ khiến nàng hiểu ý ngay - anh đã để tất cả sức lực vào công việc; giờ đây anh không làm thế được nữa, và anh lấy đó làm hổ thẹn; chỉ còn là một nhiệm vụ bắt buộc, một sự vờ vĩnh giả tạo mà thôi...

- Nhưng anh có muốn đổi ngay lập tức lấy địa vị của Xergei Ivanovitch không? - Kitty hỏi. - Anh có muốn hiến mình cho lợi ích công cộng, yêu mến nhiệm vụ đó như anh ấy và đứng vững ở cương vị đó không?

- Tất nhiên là không rồi, - Levin nói. - Với lại anh sung sướng quá đến nỗi chẳng còn hiểu đâu vào đâu nữa. Như thế là em cho rằng anh ấy hỏi Varenka ngay hôm nay à? - chàng hỏi thêm sau một lúc im lặng.

- Em cũng không chắc lắm. Nhưng em hết lòng cầu mong như vậy. Khoan đã anh. - Nàng cúi xuống và hái ở bên đường một bông cúc dại. - Đây, anh bói đi: anh ấy sẽ hỏi vợ, anh ấy không hỏi⁽¹⁾, - nàng vừa nói vừa đưa hoa cho chồng.

- Anh ấy sẽ hỏi, anh ấy không hỏi, - Levin vừa nói vừa bứt từng cánh hoa trắng hẹp và có khía.

- Không, không! - Kitty hỏi hộp theo dõi cử chỉ của chồng, giữ tay chàng lại và nói. Anh vừa ngắt những hai cánh!

⁽¹⁾ Một kiểu bói hoa của người châu Âu. Câu nào trúng vào cánh hoa cuối cùng là ứng với quả bói.

- Ủ, nhưng cái cánh nhỏ kia thì không tính, - Levin vừa nói vừa bứt ra một cánh hoa nhỏ xiu chưa hết độ nở. - Xe ngựa kia rồi, nó đã đuổi kịp chúng ta!

- Con không mệt chứ, Kitty? - phu nhân hỏi to.

- Không mệt tí nào ạ.

- Nếu mệt thì trèo lên đây, ngựa hiền lắm: chỉ đi bước một thôi.

Nhưng chẳng cần lên xe nữa vì đã gần tới nơi. Mọi người tiếp tục đi bộ.

4

Varenca, mớ tóc đen bịt dưới chiếc khăn quàng trắng, đang vui vẻ dịu dàng trông coi lũ trẻ vây quanh và xúc động ra mặt trước triển vọng một cuộc tỏ tình có thể sắp diễn ra với người đàn ông cô ưa thích. Trông cô rất quyến rũ. Xergei Ivanovitr đi bên cạnh, lòng ngáy ngất cảm mến. Nhìn cô, ông nhớ đến tất cả mọi điều người ta kể cùng mọi chuyện cảm động ông được biết về cô, và mỗi lúc một cảm thấy mãnh liệt rằng tình cảm của mình đối với Varenca chính là thứ tình cảm đặc biệt mà xưa kia ông đã thấy và chỉ thấy có một lần hồi còn trẻ măng. Niềm vui có người thiếu nữ ấy ở bên mình mỗi lúc một tăng lên. Khi đặt vào trong lòng một cái nắm to tướng chân mảnh cụp xuống và thấy vẻ mặt cô xúc động ửng hồng lên vừa vui thích vừa sợ sệt, ông đâm bối rối và lặng lẽ mỉm cười với cô, một nụ cười nói lên rất nhiều.

"Đã vậy, ông tự nhủ, ta phải cân nhắc và quyết định thôi. Không được buông thả mình trong giây phút cảm dỗ như một đứa con nít".

- Bây giờ tôi phải đi tách ra tìm riêng cho mình kẹo rồi không ai biết là tôi cũng kiếm được nắm, - ông nói và rời khỏi ven rừng họ vừa men theo trên thảm cỏ ngắn và mượt, giữa đám bạch dương già lưa

thưa lá, rồi đi sâu vào cánh rừng um tùm những hoàn điệp liễu cùng bụi hạt dẻ lổm đổm xám và đen mọc giữa những hàng bạch dương trắng. Xergei Ivanovitr lánh xa chừng bốn mươi bước và đi vòng quanh một khóm cây chi đầy hoa óng ánh như mặt trời và đỏ sẫm đang nở rộ, rồi dừng lại khi biết không còn ai trông thấy mình. Chung quanh là im lặng. Chỉ có đàn ruồi bay vo vo không biết mỗi như ong, gần những ngọn bạch dương nơi ông đứng và đôi lúc tiếng bọn trẻ vẳng lại. Đột nhiên, gần đó, chỗ rìa rừng, vang ngân giọng nữ trầm của Varenca gọi Grisa và một nụ cười vui sướng làm khuôn mặt Xergei Ivanovitr rạng rỡ lên. Ông hiểu vì sao mình cười, bèn lắc đầu ra vẻ không tán thành và rút một điếu xì gà ra châm hút. Diêm đánh vào thân cây bạch dương không bén lửa ngay. Những lá to mỏng ở vỏ cây trắng dính cả vào lân tinh làm lửa tắt mất. Cuối cùng, một que diêm bén lửa, và khói xì gà thơm lừng toả thành từng đám rung rinh trước mặt ông và trên bụi cây, dưới những cành bạch dương rủ xuống. Xergei Ivanovitr đưa mắt nhìn theo dải khói thuốc, thông thả bước đi và ngẫm nghĩ về hoàn cảnh hiện nay của mình.

"Tại sao lại không nhỉ?", - ông thầm nghĩ. "Đây không phải là một thích thú nhất thời hay cuồng si mà là yêu thương lẫn nhau (mình có thể nói là *lẫn nhau*); trong khi lao vào mối tình này, nếu mình cảm thấy sai sót với thiên chức, với bổn phận mình, thì đó là đi ngược lại lối sống của mình... Thế nhưng tuyệt nhiên không phải như vậy. Mình thấy chỉ có mỗi một trở ngại là khi mất Mari, mình đã thề sẽ trung thành trước vong linh nàng. Đó là trở ngại duy nhất cho tình cảm này... Điều này quan trọng lắm", Xergei Ivanovitr tự nhủ vậy đồng thời lại cảm thấy, với bản thân ông, nguyên cớ đó không có gì quan trọng, mà chỉ làm tổn hại đến cách nhìn nhận của người khác đối với vai trò thơ mộng của ông mà thôi. "Ngoài cái ấy ra, dù có moi óc mãi, cũng không thấy gì để trách cứ tình cảm mình cả. Nếu chỉ là chuyện chọn lựa theo lí trí đơn thuần thì mình không thể tìm đâu được người tốt hơn nữa".

Ông đã điếm lại trong kí ức những thiếu phụ, thiếu nữ quen biết mà vẫn không sao tìm ra người nào có thể tập trung đúng được đến mức độ như vậy tất cả những đức tính mà khi bình thản suy tính, ông

thường mong tìm thấy ở người sẽ là vợ mình. Nàng có tất cả cái duyên dáng và tươi mát của tuổi trẻ mà không phải là một cô bé, và nếu nàng yêu ông, thì đó là yêu một cách có ý thức như một người đàn bà cần phải yêu: đó là điểm thứ nhất. Điểm thứ hai: không những nàng không hề có thói đàng điểm mà rõ ràng còn ghét giới xã giao, nhưng đồng thời lại hiểu rõ nó, và có phong thái phụ nữ quý phái vốn cần thiết cho người bạn đời của ta, Xergei Ivanovitch thậm nghĩ. Điểm thứ ba: nàng mộ đạo, không phải mù quáng như kiểu đứa bé, chẳng hạn như Kitty, mà bởi đời nàng chỉ dựa trên niềm tin đạo giáo. Ngay trong những chi tiết nhỏ, Xergei Ivanovitch cũng tìm thấy ở nàng tất cả những gì ông mong ước thấy ở một người vợ: nàng vốn nghèo, không có gia đình, do đó, sẽ không buộc chồng phải chịu đựng sự có mặt và ảnh hưởng của một đồng họ hàng như Kitty. Ngược lại, nàng sẽ là người chịu ơn chồng về mọi mặt, điều xưa nay ông vẫn mong muốn trong đời sống vợ chồng sau này của mình. Và cô thiếu nữ có đầy đủ những đức tính ấy lại đang yêu ông. Dù khiếm tốn đến mức nào, cũng không thể không nhận thấy điều đó. Và ông cũng yêu nàng. Chỉ có lí do phiền phức duy nhất là tuổi ông. Nhưng vốn tạng người khoẻ mạnh, ông chưa hề có đến một sợi tóc bạc và không ai đoán ông đến bốn mươi tuổi; hơn nữa, ông còn nhớ một hôm Varenca có nói chỉ ở nước Nga mới có những người năm mươi tuổi đã tự coi là già, còn ở bên Pháp, một người đàn ông năm mươi tuổi vẫn tự cho là đang tuổi cường tráng⁽¹⁾ và người bốn mươi tuổi thấy mình là một thanh niên⁽²⁾. Mà tuổi tác có nghĩa lí gì khi ông cảm thấy tâm hồn vẫn trẻ trung như hai mươi năm về trước. Khi trở lại ven rừng theo con đường khác, trong ánh sáng rực rỡ của những tia nắng xiên khoai, ông nhìn thấy bóng dáng uyển chuyển của Varenca mặc áo vàng, tay cầm lẵng, đang nhẹ nhàng bước qua một thân cây bạch dương già, và khi cảm giác đó hoà lẫn với cảnh cánh đồng lúa kiều mạch vàng hoe tràn ngập ánh mặt trời chênh chếch, đẹp đến mức làm ông sửng sốt, và bên kia cánh đồng thì hoà với cảnh khu rừng già lốm đốm vàng mất hút trong màu xanh lơ xa tít, thì cái cảm giác ông chợt thấy bấy

⁽¹⁾ Dans la force de l'âge (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Un jeune homme (tiếng Pháp trong nguyên bản).

giờ, đó chẳng phải tuổi thanh xuân là gì? Tim ông thất lại vì sung sướng, một niềm xúc động tràn ngập trong lòng. Ông cảm thấy mình đã quyết định. Varenca vừa mềm mại cúi xuống hái nấm đã đứng lên và quay lại. Xergei Ivanovitr bèn vút điệu xì gà và quả quyết đi về phía cô.

5

"Varenca Andreievna ạ, từ khi còn rất trẻ, tôi đã mơ tưởng về người đàn bà lí tưởng mà tôi sẽ yêu và sẽ sung sướng được kết bạn trăm năm. Tôi đã sống bao năm trường và giờ đây, lần đầu tiên, tôi thấy ở em những điều tôi tìm kiếm mãi. Tôi yêu em và muốn lấy em làm vợ".

Xergei Ivanovitr thậm nói một mình như vậy, khi đến cách Varenca chừng mười bước. Cô đang quỳ trên cỏ, ngăn không cho Grisa hái mất nấm và gọi em bé gái Masa.

- Lại đây, lại phía này, các cháu! Đây nhiều nấm lắm! - cô cất tiếng êm ái, giọng trầm trầm.

Thoáng thấy Xergei Ivanovitr lại gần, cô không đứng dậy và vẫn giữ nguyên tư thế cũ; nhưng tất cả dáng điệu chứng tỏ với Coznusev rằng cô vui sướng cảm thấy rõ ông đang tới gần.

- Ông có hái được cái nấm nào không ạ? - cô hỏi và quay mặt về phía ông, khuôn mặt đẹp sáng lên một nụ cười hiền dịu.

- Chẳng được cái nào, - Xergei Ivanovitr nói, - còn cô?

- Cô đang tíu tít vì lũ trẻ xúm quanh nên không đáp.

- Còn một cái kia, ở cạnh cành cây ấy, - cô nói và chỉ cho Masa một cây nấm nhỏ nhú ra khỏi một túm cỏ khô, - có một ngọn cỏ xuyên qua chóp nấm hồng hồng và chun. Varenca đứng dậy khi Masa đem đến

cho cô cây nấm em đã bẻ đôi - trông thấy thế này, tôi lại nhớ hồi còn bé, - cô nói thêm và cùng sánh đôi với Xergei Ivanovitr bước đi.

Họ im lặng đi vài bước. Varenca thấy rõ ông đang muốn trò chuyện, và đoán được đó là chuyện gì rồi, cô bồi hồi vui sướng và lo sợ. Họ đi xa đến nỗi không ai còn nghe thấy tiếng họ, nhưng ông vẫn chưa dám nói. Varenca thì muốn nín lặng. Giá cứ im lặng một lúc rồi hãy bày tỏ những điều cần thổ lộ có lẽ còn dễ hơn là bắt đầu ngay sau câu chuyện về nấm; nhưng ngược lại với ý định của mình, và gần như bất thành linh, - cô nói:

- Thế ông không hái được gì ạ? Với lại, ở phía bên trong rừng thường vẫn ít nấm hơn.

Xergei Ivanovitr thở dài và không trả lời gì cả. Ông lấy làm buồn vì cô lại nói chuyện nấm. Ông muốn lái trở lại mấy lời đầu tiên cô nói về thời thơ ấu, nhưng sau một lúc im lặng, ông gần như miễn cưỡng đáp lại câu sau cùng của cô:

- Tôi nghe nói nấm thông hay mọc nhất ở rìa rừng, nhưng tôi không phân biệt được nó với các loại nấm khác.

Mấy phút nữa lại trôi qua; họ lại đi xa thêm, và lúc này hoàn toàn chỉ còn có hai người với nhau. Tim Varenca đập mạnh đến nỗi cô nghe thấy rõ môn một; cô cảm thấy mặt mình đỏ bừng, tái đi rồi lại đỏ bừng lên.

Được làm vợ một người như Coznusev sau cái cảnh ở với bà Stan, đối với cô thật là điều hạnh phúc tối cao. Hơn nữa, cô gần như chắc chắn mình đã yêu ông. Và chuyện này sắp được quyết định trong giây lát. Cô thấy điều đó thật kì lạ. Cô sợ tất cả những điều ông sẽ nói và cả những điều ông không nói.

Cần phải tỏ tình ngay bây giờ, hoặc không bao giờ nữa: Xergei Ivanovitr cảm thấy như vậy. Tất cả: từ cái nhìn, vẻ mặt đỏ bừng đến cặp mắt Varenca sụp xuống đều chứng tỏ một sự chờ đợi đau đớn. Xergei Ivanovitr thấy rõ điều đó và thương cô. Thậm chí, ông còn cảm

thấy bây giờ mà không nói gì, tức là cũng như xúc phạm tới cô. Ông bèn ôn nhanh trong đầu mọi lí lẽ đã khiến ông đi tới quyết định. Ông ôn lại cả những chữ định dùng để hỏi cô làm vợ; nhưng đáng lẽ nói ra mọi điều ấy, đầu óc ông bất ngờ lại nghĩ sang chuyện khác và ông hỏi cô:

- Nấm hương và nấm thông khác nhau ở chỗ nào?

Môi Varenca run lên khi cô trả lời:

- Chóp của hai loại nấm này gần giống nhau, chỉ có chân là khác thôi.

Vừa dứt tiếng, cả hai đều hiểu thế là hết, thế là câu cần nói sẽ không được thốt ra và nỗi hồi hộp lên tới cực độ của họ lúc này dụi đi dần dần.

- Chân cây nấm thông màu nâu giống như bộ râu hai ngày không cạo, - Xergei Ivanovitr thản nhiên nói.

- Vâng, đúng thế, - Varenca mỉm cười đáp, và bất giác, họ lại đi về hướng khác. Họ đến gần bọn trẻ con. Varenca buồn và ngượng ngùng, nhưng đồng thời lại cảm thấy nhẹ nhõm trong lòng.

Trên đường trở về nhà, Xergei Ivanovitr duyệt lại mọi lí lẽ và nhận ra mình đã lập luận sai. Ông không thể phản bội hương hồn Mari.

- Từ từ thôi, các cháu, đi từ từ thôi! - Levin bước lên trước Kitty, bực dọc kêu lên để cho cho vợ chặn lũ trẻ đang hò reo vui vẻ, đổ xô về phía họ.

Xergei Ivanovitr và Varenca ra khỏi rừng sau bọn trẻ. Kitty không cần hỏi bạn: nhìn thấy nét mặt bình thản và hơi bối rối của hai người, nàng hiểu kế hoạch của mình thế là đã hỏng kiêu.

- Thế nào? - chồng nàng hỏi khi họ ra về.

- Không cần câu rồi, - Kitty nói bằng cái giọng và nụ cười giống hết bố, những nét mà Levin vui thích bắt gặp thường xuyên ở nàng.

- Sao kia?
- Thế đấy, - nàng nói và cầm tay chàng, đưa lên môi, miệng ngậm lại khẽ chạm vào tay chồng. - Người ta vẫn hôn tay đức giám mục như thế đấy.
- Ai không cần câu? - chàng cười hỏi.
- Cả đôi bên. Và phải cần câu như thế này này...
- Có toán nông dân đến kia kia...
- Không, họ không nhìn thấy gì đâu.

6

Trong lúc lũ trẻ uống trà thì người lớn tụ tập ở bao lơn trò chuyện như không có gì xảy ra. Tuy vậy, mọi người và nói riêng là Xergei Ivanovitr cùng Varenca, đều biết rất rõ là vừa xảy ra một sự kiện rất quan trọng, mặc dầu không đi đến kết quả gì. Cả hai đều có cái cảm giác giống như chú học trò thi trượt, sẽ phải học lại lớp cũ hoặc mãi mãi bị đưa ra khỏi trường. Mọi người ngồi đấy đều đoán là vừa xảy ra điều gì, và sôi nổi bàn tán những chuyện không đâu. Levin và Kitti chiều hôm ấy cảm thấy đặc biệt sung sướng và yêu nhau. Và họ lấy làm ngượng vì hạnh phúc đó, bản thân nó chứa đựng một ám chỉ khó chịu đối với những kẻ đang ao ước hạnh phúc như vậy mà không đạt được.

- Các người hãy nhớ lại lời tôi đã nói: Alecxandr không đến đâu mà, - phu nhân nói.

Chiều hôm ấy, mọi người đợi Xtepan Arcaditr và lão quận công đã viết thư là có lẽ ông cũng sẽ về chơi.

- Và tôi hiểu lí do tại sao rồi, - phu nhân nói tiếp: - ông ấy bảo phải để cho những cặp vợ chồng mới được sống một mình thời gian đầu.

- Vâng, ba bỏ chúng con rồi, chả bao giờ chúng con được thấy ba nữa, - Kitty nói. - Với lại, chúng con có phải là vợ chồng mới cưới nữa đâu. Chúng con là vợ chồng cũ rồi.

- Nếu ông ấy không đến thì mẹ phải đi thôi, các con ạ, - phu nhân nói và thở dài buồn bã.

- Mẹ nói sao kia, mẹ? - cả hai con gái bà đồng thanh kêu lên.

- Nghĩ thử xem, chắc ba con buồn lắm! Bây giờ, con biết đấy...

Và bỗng nhiên giọng phu nhân run lên. Các con gái bà đều im lặng và đưa mắt nhìn nhau. "Mẹ cứ luôn tự bày chuyện ra để mà buồn", cái nhìn của họ nói vậy. Họ không biết mặc dù bà mẹ rất sung sướng được đến ở với con gái mà bà cho là cần có bà bên cạnh, nhưng từ khi hai ông bà gả chồng cho cô gái út và tổ ấm gia đình trở nên hiu quạnh, mỗi lúc nghĩ đến bản thân mình, và nghĩ đến chồng, bà chỉ thấy buồn rầu vô hạn mà thôi.

- U cần gì đấy, Agafia Mikhailovna? - Kitty bỗng hỏi u già giúp việc đang đứng trước mặt nàng, bộ điệu bí mật và quan trọng.

- Tôi muốn hỏi về bữa tối.

- Được, - Doli nói. - Em đi bảo ban họ đi, còn chị phải cho Grisa ôn bài. Hôm nay, cháu nó chưa học hành gì cả.

- Đó là phận sự của tôi! Không, chị cứ để đấy, chị Doli, tôi đi ngay đây, - Levin đột ngột đứng dậy nói.

Grisa đã học trung học và đang cần ôn bài trong dịp nghỉ hè. Ở Moxcva, Daria Alecxandrovna cùng học tiếng la tinh với con trai, bà tự đặt thành lệ khi đến ở nhà Levin là cùng ôn với con những bài khó nhất, dù chỉ mỗi ngày một lần: môn toán và môn tiếng la tinh. Levin xin dạy thay, nhưng Doli đã chứng kiến buổi học một lần, thấy Levin không theo cách dạy của thầy giáo ở Moxcva. Tuy rất bối rối và băn khoăn làm sao cho em rể khỏi tự ái, bà vẫn bảo thẳng chàng phải dựa vào sách như thầy giáo và cứ để bà kèm thì tốt hơn. Thấy thế, Levin

bực cả với Xtepan Arcaditr đã hoàn toàn phó mặc cho vợ bốn phần trông nom việc học hành của con cái trong khi bà ta không hiểu gì hết, và bực cả với những ông giáo đã dạy tồi đến thế; tuy nhiên chàng vẫn hứa là sẽ chiều theo ý chị vợ. Và chàng tiếp tục trông nom cho Grisa học. Lần này thì chàng dựa vào sách, nhưng miễn cưỡng thôi, và chàng thường quên giờ học bài luôn. Chính hôm nay cũng vậy.

- Tôi đi đây, - Doli ạ, chị cứ ngồi lại, - chàng nói với chị vợ.
- Và chúng tôi xin theo trình tự sách giáo khoa. Nhưng khi nào Xtiva đến, chúng tôi sẽ đi săn đấy; lúc ấy thì xin tạm biệt các bài học!

Và Levin đi tìm Grisa.

Về phía Varenca, cô cũng giữ Kitty lại. Ngay ở trong căn nhà sung sướng và ngăn nắp như nhà vợ chồng Levin, cô vẫn biết cách tỏ ra hữu ích.

- Để tôi đi bảo họ làm bữa ăn tối cho, chị cứ ngồi đây, - cô nói và đi đến chỗ Agafia Mikhailovna.

- Cám ơn, nhưng chắc họ không mua được gà giò rồi, phải bắt gà nhà thôi, - Kitty nói.

- Chúng tôi sẽ cùng Agafia Mikhailovna lo liệu việc đó, - và Varenca đi khuất cùng bà già giúp việc.

- Cô ta mới đáng yêu làm sao! - phu nhân nói.

- Không những đáng yêu mà còn kiêu diễm hiếm thấy nữa, mẹ ạ.

- Thế nào, hôm nay nhà ta đợi Xtepan Arcaditr à? - Xergei Ivanovitr nói, rõ ràng không muốn kéo dài câu chuyện về Varenca. - Thật khó mà tìm được hai anh em đồng hao khác tính khác nết nhau hơn, - ông nói và mỉm cười ranh mãnh; - một chàng thì linh lợi, sống trong giới xã giao như cá lội trong nước; chàng kia, Coxtia nhà tôi, thì hăng hái, nhạy cảm về mọi phương diện, nhưng cứ sống trong giới xã giao là y như rằng lại mòn mỏi dần hoặc giãy giụa lung tung như cá nằm trên cạn.

- Vâng, anh ấy nông nổi lắm, - phu nhân nói với Xergei Ivanovitr. - Chính tôi đang muốn nhờ ông nói cho anh ấy hiểu rằng nó (nó đây chỉ Kitti) không thể ở đây được, mà nhất thiết phải về Moxcva. Anh ấy nói là sẽ mời một bác sĩ tới...

- Mẹ ạ, nhà con sẽ làm theo mọi ý muốn của mẹ, - Kitti nói, lấy làm ngượng khi thấy mẹ đã chọn Xergei Ivanovitr làm trọng tài trong việc này.

Giữa chừng câu chuyện, mọi người nghe thấy tiếng ngựa hí và bánh xe lăn trên sỏi.

Doli chưa kịp đứng dậy để ra đón chồng thì ở nhà dưới, từ cửa sổ phòng Grisa đang học, Levin đã chạy ra, kéo theo chú học trò.

- Xtiva đấy! - tiếng Levin kêu dưới bao lơn. - Chúng tôi học xong rồi, chị Doli ạ, chị đừng lo! - chàng nói thêm và chạy ra đón xe như đứa trẻ.

- Is, ea, id, ejus, ejus⁽¹⁾, - Grisa vừa âm ừ vừa nhẩy chân sáo ở lối đi.

- Có ai đi với anh ấy. Chắc hẳn là ba! - Levin kêu lên và dừng lại ở đầu lối đi. - Kitti, đừng đi cầu thang dốc, đi vòng lại đằng kia.

Nhưng Levin đã nhầm tưởng người ngồi trong xe là lão quận công. Khi đến gần, chàng thấy ngồi cạnh Xtepan Arcaditr không phải là lão quận công mà là một thanh niên tuấn tú và cường tráng, đầu đội mũ nồi kiểu Ecôt có hai dải dài đằng sau. Đó là Vaxia Vexlovxki, anh em con chú con bác với Trerbaxki, trang thanh niên xuất sắc của giới thượng lưu Peterburg và Moxcva, "một anh chàng đáng yêu và một người mê săn bắn", như lời Xtepan Arcaditr giới thiệu.

Vexlovxki không chút bối rối và đã đến thay chỗ lão quận công, làm Levin thất vọng, anh vui vẻ chào và nhắc chàng rằng hai người

⁽¹⁾ Tiếng la tinh: nó nó (giống cái), nó (trung tính), của nó. Cả bốn chữ đều là nhân xưng ngôi thứ ba, is: giống đực số ít, ea: giống cái số ít, id trung tính số ít. ejus: thuộc cách.

đã từng gặp nhau, rồi nhắc bổng Grisa qua con *chó săn*⁽¹⁾ của Xtepan Arcaditr đặt nó ngồi vào xe ngựa.

Levin không lên xe, chỉ đi theo họ. Chàng hơi bức mình khi thấy người đến thay vì lão quận công mà chàng ngày càng quý mến lại là cái gã Vaxia Vexlovski có mặt cũng bằng thừa, theo chàng nghĩ. Levin càng thấy anh ta phiền nhiễu hơn khi về đến gần thêm nhà, nơi đám người lớn và trẻ con đang tề tựu, chàng thấy Vexlovski lảng lơ hôn tay Kitty.

- Vợ anh và tôi là *anh em họ*⁽²⁾, và là chỗ quen biết cũ, - Vaxia Vexlovski vừa nói vừa xiết chặt tay Levin lần nữa.

- Thế nào, có nhiều chim để săn không? - Xtepan Arcaditr chưa kịp chào mọi người đã quay sang hỏi Levin. - Anh ấy và tôi đã có những dự định khủng khiếp nhất... Không đâu, thưa mẹ, từ độ ấy đến nay, họ chưa về Moxcva... Kìa! Tania con đấy à!... Con lấy đi, ở đằng sau xe ấy, - ông nói với mọi người cùng một lúc. Em trẻ ra bao nhiêu, em Doli yêu quý! - ông cầm tay vợ hôn lần nữa và giữ lại trong tay mình vuốt ve.

Levin trước đây một lát còn rất vui vẻ, bây giờ bức bối nhìn mọi người. Chàng thấy tất cả đều ghê tởm.

"Cũng cặp môi kia, hôm qua anh ta đã hôn ai?", chàng thầm nghĩ khi thấy Xtepan Arcaditr đang tỏ ra âu yếm vợ. Chàng nhìn Doli và bà ta cũng làm chàng khó chịu.

"Nhưng chị ta còn tin gì là anh ấy yêu mình nữa. Thế thì tại sao chị ấy lại có vẻ bằng lòng thế? Thật tởm!", Levin thầm nghĩ.

Chàng đưa mắt nhìn phu nhân: một phút trước đây bà còn đáng yêu làm vậy, thế mà bây giờ cái cách bà ta tiếp gã Vaxia đeo đai băng mũ như ở nhà bà làm chàng thấy chướng quá.

⁽¹⁾ Pointer (tiếng Anh trong nguyên bản).

⁽²⁾ Cousins (tiếng Pháp trong nguyên bản).

Cả Xergei Ivanovitch ra tận thêm giả vờ tỏ vẻ thân ái với Xtepan Arcaditch cũng khiến chàng không chịu nổi, vì Levin biết ông anh mình chẳng ưa mà cũng chẳng trọng gì Oblonxki.

Varenca cũng làm chàng đâm ghét vì bộ điệu *đạo đức giả*⁽¹⁾ khi người ta giới thiệu cô với vị khách trong lúc cô chỉ tính chuyện lấy chồng.

Và dĩ nhiên hơn cả lại chính là Kitty, nàng cũng rạp theo giọng điệu vui tươi của vị khách trong khi gã này cứ làm như việc mình đến đây là một dịp hội hè đình đám cho bản thân và cho mọi người, và chàng đặc biệt khó chịu khi thấy vợ mỉm cười thông cảm đáp lại nụ cười của gã.

Mọi người đi vào nhà trong tiếng trò chuyện ồn ào; nhưng khi tất cả vừa ngồi xuống, Levin liền lẫn đi mất.

Kitty thấy chồng có vẻ bức bối. Nàng muốn nói chuyện riêng với chồng, nhưng chàng vội lảng đi, viện cớ có người đang cần gấp trên buồng giấy. Đã lâu, chưa lần nào chàng thấy công việc làm ăn của mình quan trọng như hôm nay. "Với họ thì bao giờ cũng chỉ là hội hè, chàng thâm nghĩ, còn mình có biết bao công việc cấp bách phải làm, thiếu nó không thể sống được".

7

Mãi tới khi có người đến mời ăn tối, Levin mới xuống nhà. Trên sàn đầu cầu thang, Kitty và Agafia Mikhailovna đang bàn xem nên bày rượu vang gì.

- Làm gì mà rối lên⁽¹⁾ thế. Cứ dọn rượu vang thường thôi.

⁽¹⁾ Sainte-Nitouche (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽¹⁾ Fuss (tiếng Anh trong nguyên bản).

- Không, Xtiva không uống rượu ấy đâu... Coxtia, khoan đã anh, anh làm sao thế? - Kitti vừa nói vừa rảo bước đuổi theo chồng; nhưng chàng không đợi vợ, bước nhanh về phòng ăn và góp ngay vào câu chuyện đang náo nhiệt của Vaxia Vexlovxki và Xtepan Arcaditr.

- Thế nào, ngày mai ta đi săn chứ? - Xtepan Arcaditr hỏi.

- Ô, vâng, xin mời anh, - Vexlovxki nói, chuyển sang ghế khác và ngồi xuống, co một bắp chân to tướng dưới ghế.

- Rất vui lòng. Năm nay anh đi săn chưa? - Levin vừa chăm chú ngắm bắp chân Vexlovxki, vừa nói với khách bằng cái vẻ hoà nhã miễn cưỡng mà Kitti biết rất rõ và chẳng phù hợp với chàng chút nào.

- Không biết rồi ta có tìm thấy dê gà không, nhưng dê giun thì nhiều lắm. Phải đi từ sớm, không biết như thế liệu có mệt quá không? Anh không mệt chứ, Xtiva?

- Tôi ấy à? Tôi không biết mệt là gì. Nếu chú muốn, thì ta không ngủ nữa. - Ta đi dạo chơi đi!

- Đúng thế đấy, đừng ngủ! Ý kiến hay tuyệt! - Vexlovxki tán thành.

- Ô, bọn tôi tin chắc là ông có thể đứng được suốt đêm và ngăn không cho người khác ngủ đấy, - Doli nói với chồng bằng vẻ châm biếm nhẹ nhàng mà bây giờ hầu như lúc nào bà cũng dùng tới trong quan hệ với chồng. - Nhưng còn tôi, đã đến lúc tôi phải cáo từ, tôi không ăn tối đâu.

- Không, đợi anh một chút, em Doli bé bỏng, - Xtepan Arcaditr vừa nói vừa tới ngồi vào bàn lớn, nơi bữa ăn tối đã dọn sẵn. - Anh còn rất nhiều chuyện kể cho em nghe.

- Chắc cũng chẳng có chuyện gì quan trọng.

- Có chứ, em có biết là Vexlovxki đã tới thăm Anna không? Anh ấy sắp quay lại chỗ họ đấy. Họ ở cách đây có bảy mươi vecxtơ thôi. Anh cũng định đến đấy. Vexlovxki lại đây nào!

Vaxia lại gần chỗ các bà và ngồi xuống cạnh Kitty.

- Ô, xin anh kể lại cho nghe đi, anh vừa đến thăm cô ấy đấy à? Cô ấy có khỏe không? - Daria Alêxadrôpna hỏi.

Levin ngồi ở đầu bàn đằng kia và trong khi không ngừng nói chuyện với phu nhân và Varenca, chàng vẫn nhận thấy một câu chuyện sôi nổi và bí mật đang tiếp diễn giữa Xtepan Arcaditr, Doli, Kitty và Vexlovski. Hơn nữa, chàng con thoáng thấy mặt vợ biểu lộ một tình cảm thật sự trong khi đắm đắm nhìn vào khuôn mặt xinh trai của Vexlovski đang hào hứng kể một câu chuyện gì đó cho nàng nghe.

- Chỗ họ ở rất đẹp, - Vaxia nói về Anna và Vronski. - Tất nhiên tôi chẳng dám nhận xét gì đâu, nhưng quả là ở nhà họ người ta có cảm giác như ở trong gia đình.

- Họ đang định làm gì?

- Hình như họ muốn về ở Moxcva mùa đông này.

- Giá chúng mình cùng đi thăm họ thì hay quá nhỉ! Bao giờ anh đến đấy? - Xtepan Arcaditr hỏi Vaxia.

- Tháng bảy này tôi sẽ nghỉ ở nhà họ.

- Còn em, em có đi không? - Xtepan Arcaditr quay sang hỏi vợ.

- Em định như thế từ lâu rồi, nhất định em sẽ đi, - Doli nói. - Em thương và hiểu cô ấy lắm. Thật là một phụ nữ đáng yêu. Em sẽ đến đấy một mình, sau khi anh đi rồi, thế thì hơn và như vậy, em sẽ không làm phiền ai cả.

- Tốt lắm, - Xtepan Arcaditr nói. - Thế còn cô, Kitty?

- Em ấy à? Em đến đấy làm gì kia chứ? - Kitty nói, mặt đỏ bừng và nàng liếc mắt nhìn chồng.

- Cô cũng biết Anna Arcadieвна? - Vexlovski hỏi nàng. - Thật là một thiếu phụ đầy sức quyến rũ.

- Vâng, - nàng đáp và mặt càng đỏ thêm; nàng đứng dậy và đến chỗ chồng.

- Thế nào, ngày mai anh đi săn à? - nàng hỏi chồng.

Trong mấy phút đó, và nhất là khi thấy mặt vợ đỏ lên lúc nói chuyện với Vexlovski, cơn ghen của Levin cứ tăng dần. Và chàng bèn gán cho lời vợ nói một ý nghĩa đặc biệt. Cho dù sau đó nghĩ lại có thấy thế là kì lạ đến đâu chăng nữa, lúc này, chàng thấy rõ ràng sở dĩ nàng hỏi vậy, chỉ cốt để biết chàng có định chiều lòng Vaxia Vexlovski không, mà theo chàng nghĩ, nàng đã mê gã rồi.

- Có, anh đi chứ, - chàng đáp bằng một giọng gượng gạo, khiến tai chàng nghe cũng thấy chối.

- Ngày mai, các anh ở nhà thì hơn... Chị Doli gặp chồng chưa được mấy tí, ngày kia các anh hãy đi, - Kitty nói.

Levin hiểu chệch lời vợ như thế này: Đừng có ngăn cách tôi với chàng. Anh cứ việc đi đi, điều đó đối với tôi không quan trọng, nhưng để cho tôi được hưởng những phút ở bên chàng trai trẻ đáng yêu này.

- A, nếu mình muốn thế, thì ngày mai chúng tôi sẽ ở nhà, - Levin đáp với một vẻ ân cần rất đặc biệt.

Trong khi ấy, Vaxia không ngờ việc mình có mặt đã gây ra bao đau khổ, anh ta đứng dậy khỏi bàn ngay sau Kitty và nổi gót nàng, gửi theo một cái nhìn tươi rói và mơn trớn.

Levin thấy cái nhìn đó. Chàng tái mặt và nghẹn thở khoảng một phút. "Làm sao hắn lại dám nhìn vợ mình như vậy?", chàng giận sôi lên, tự nhủ.

- Thế nào, mai chứ? À vâng, xin mời anh, - Vaxia nói và lại ngồi xuống, co một chân theo thói quen.

Cơn ghen của Levin không còn hạn độ nào nữa. Chàng hình dung mình ở cái thế của anh chồng bị lừa dối, chỉ cần thiết cho vợ và tình nhân của vợ lợi dụng để phục vụ những tiện nghi và lạc thú của họ... Mặc dầu vậy, chàng vẫn thân ái hỏi chuyện Vaxia về những chuyến đi săn của anh ta, hỏi xem anh ta đã có ủng, có súng chưa và nhận lời đến ngày hôm sau nữa sẽ đi săn với anh ta.

May thay, phu nhân đứng dậy và khuyên Kitty đi nằm, chấm dứt những giày vò của Levin. Nhưng đó lại là một dịp mới khiến chàng đau đớn. Khi chào nữ chủ nhân, Vaxia lại định hôn tay nàng lần nữa, nhưng Kitty đỏ mặt lên, rút tay lại, và ngậy thơ bảo anh ta một cách thô bạo khiến sau đó nàng bị mẹ trách.

- Ở nhà chúng tôi, không được làm thế.

Dưới mắt Levin, nàng đã phạm tội khi cho phép gã ta suông dã như vậy, và lại càng nặng tội hơn khi vụng về tỏ ra không bằng lòng những cung cách ấy.

- Sao lại đi ngủ nhỉ! - Xtepan Arcaditr nói, ông ta sau khi làm mấy cốc rượu vang trong bữa ăn, cảm thấy tâm hồn hết sức thơ mộng và êm dịu. - Nhìn kìa, Kitty, - ông vừa nói vừa chỉ mặt trắng mọc lên sau rặng bờ đề, thật đẹp xiết bao! Vexlovski đâu, đến giờ của những dạ khúc rồi đó. Cô nên biết anh ta tốt giọng lắm, cả hai chúng tôi đã hát trên dọc đường. Anh ấy mang tới hai bản tình ca mới. Anh ấy có thể cùng hát với Varenca Andráiepna được đấy.

Khi ai nấy đã về phòng riêng, Xtepan Arcaditr còn đi dạo mãi với Vexlovski trên lối đi và vẫn văng vẳng thấy tiếng họ khe khẽ hát bài tình ca mới.

Levin ngồi trong ghế bành ở phòng vợ, lắng nghe tiếng hát, lông mày nhíu lại và một mực im lặng không trả lời khi Kitty hỏi chàng làm sao; nhưng đến khi nàng mỉm cười rụt rè hỏi Vexlovski có điều gì làm chàng khó chịu không thì chàng nổi giận, nói hết ra mọi điều chất chứa trong lòng; những lời chính chàng nói ra như lảng mạ chàng và chỉ làm chàng thêm tức tối.

Chàng đứng sững trước mặt vợ, mắt long lanh dữ dội, lông mày nhíu lại, và đôi bàn tay khỏe mạnh nén chặt vào ngực như phải mang hết sức ghì mình lại. Giá không có cái vẻ đau đớn lộ lộ khiến nàng xúc động thì chắc hẳn mặt chàng lúc ấy nom nghiêm nghị lắm, thậm chí hung tợn nữa. Má chàng run lên và giọng như vỡ ra.

- Em nên hiểu là anh không ghen đâu: cái tiếng ấy nghe bỉ ổi lắm. Anh không thể ghen tuông hoặc nghĩ rằng... Anh không nói được với em là anh cảm thấy gì, nhưng nó kinh tởm lắm... Anh không ghen nhưng anh bị xúc phạm, bị nhục nhã vì có kẻ dám nghĩ, dám nhìn em bằng con mắt ấy...

- Nhưng bằng con mắt thế nào kia? - Kitti nói và cố hết sức nhớ lại căn kẽ mọi hành động và cử chỉ lúc tối.

Thực ra, nàng cũng thấy Vexlovski đã quá trớn khi anh ta theo nàng sang đầu bàn đằng kia, nhưng nàng không dám thú nhận việc đó ngay cả với mình, càng không dám nói ra với chồng, sợ làm thế chỉ khiến chàng thêm đau khổ.

- Em đang có mang thế này thì còn gì là quyền rũ nữa?

- A! - chàng kêu lên, hai tay ôm lấy đầu, - lẽ ra em không nên nói thế!... Vậy ra, nếu em có sức quyền rũ...

- Không, Coxtia ạ, khoan chút đã, hãy nghe em, - nàng nói và thương xót nhìn chồng. - Anh nghĩ ngợi ra làm sao thế? Trong khi ngoài anh ra, em coi như không còn người đàn ông nào trên đời này nữa, không còn ai nữa hết! Anh có muốn em không gặp ai nữa không?

Lúc đầu, con ghen của chồng làm tổn thương đến lòng tự trọng của nàng; nàng giận chồng đã cấm đoán mình cả sự giải trí vô tội nhất; nhưng giờ đây nàng sẵn sàng hi sinh tất cả cho chàng được thanh thản và thoát khỏi nỗi đau đớn đang giày vò.

- Em hãy hiểu cái ghê sợ và cái lối bịch trong tình thế của anh, - chàng khẽ nói tiếp, giọng tuyệt vọng. - Anh ta là khách, và ngoài cái thói buông tuồng và cách ngồi co một chân, anh không thấy anh ta có

gì bất nhã đáng trách cứ. Anh ta tưởng thế là cái phong độ hào hoa nhất khiến người ta phải hoà nhã với mình.

- Thôi, Coxtia, anh chỉ được cái nói quá, - Kitty nói, trong thâm tâm lấy làm sung sướng về mối tình mãnh liệt của chồng lúc này đang biểu lộ bằng ghen tuông.

- Điều ghê sợ nhất là, bây giờ cũng như mãi mãi sau này, em vẫn thiêng liêng đối với anh, chúng ta đang rất sung sướng, sung sướng lạ lùng, thế mà dùng một cái, gã vô lại kia... Với lại, anh ta không phải là kẻ vô lại, anh không có quyền lăng mạ anh ta như thế. Anh chẳng bận tâm đến anh ta làm gì. Nhưng hạnh phúc của anh, hạnh phúc của em, không thể bị tổn thương...

- Nay anh, em biết vì đâu có chuyện này rồi, - Kitty nói.

- Vì đâu, nói anh nghe xem?

- Em đã nhìn thấy bộ mặt thiếu não của anh khi bọn em nói chuyện trong bữa ăn.

- Đúng đấy, - Levin bàng hoàng thú thật.

Nàng thuật lại họ đã nói những gì. Và vừa kể, nàng vừa thở hổn hển vì xúc động, Levin nín lặng, rồi chăm chú nhìn khuôn mặt tái xanh và sợ sệt của vợ, và thốt nhiên chàng đưa tay lên ôm đầu.

- Catia, anh đã hành tội em! Hãy tha lỗi cho anh, em yêu quý! Anh điên thật! Lỗi tại anh tất cả. Ai lại đi giày vò mình vì những chuyện vớ vẩn như thế bao giờ!

- Em thương anh...

- Anh ấy à? Anh là một thằng điên!... Nhưng tại sao anh lại dằn vặt em thế nhỉ? Thật ghê sợ khi nghĩ rằng bất cứ kẻ nào cũng phá được hạnh phúc của chúng ta.

- Tất nhiên, điều khiếm nhã là...

- Không, không, anh phải giữ anh ta lại hết vụ hè này và hết sức ân cần chăm sóc anh ta, - Levin vừa nói vừa hôn tay vợ. - Rồi em xem... Đến mai... Ôi! Đúng thế, ngày mai bọn anh sẽ đi săn.

8

Ngày hôm sau, các bà chưa ngủ dậy, đoàn xe đi săn gồm một xe ghế gỗ và một xe tải đã chực sẵn ở dưới thêm nhà. Con Laxca biết ngay người ta sắp đi săn, bèn đến giữ chỗ cạnh gã xà ích sau khi nhảy lon ton và rú lên thỏa thích: nó cứ cuống lên và bực bội nhìn về phía cửa mà mãi không thấy các nhà đi săn xuất hiện. Người đầu tiên đi ra là Vaxia Vexlovski, chân đi ủng mới cao ngang đùi và mặc áo choàng xanh có thắt lưng đạn bằng da mới còn thơm lừng bó sát người. Đầu anh đội mũ nỉ có dải và tay cầm khẩu súng Anh mới tinh không dây đeo cũng không đai nòng. Con Laxca nhảy chồm lại mừng anh; nó hỏi theo cách riêng của nó xem thử những người kia sắp ra chưa, nhưng không được trả lời, đành quay lại chỗ đợi cũ và nằm yên, đầu nghiêng sang bên và tai vểnh lên. Cuối cùng, cánh cửa mở ra kêu kèn kẹt, nhường lối cho Crắc, con chó săn mình trắng đốm nâu đang nhảy chồm lên và nhào lộn trong không, rồi đến chủ nó là Xtepan Arcaditr, súng cầm tay và xì gà trên miệng.

- Thôi nào, thôi, Crắc! - ông ta âu yếm quát con chó đang đặt chân lên bụng, lên ngực ông và níu lấy túi săn. Ông đi ủng mềm, trong quần vải, mặc quần rách, áo khoác ngắn, đầu đội mũ thủng. Nhưng súng của ông rất đẹp, kiểu mới nhất và túi dết, bao đạn mặc dầu cũ, đều là thứ thượng hảo hạng.

Vaxia Vexlovski chưa hiểu cái sang trọng thực sự của người đi săn là ở chỗ ăn mặc rách rưới nhưng đồ săn thì tốt không chê được. Hôm ấy, nhìn thấy Xtepan Arcaditr rạng rỡ trong bộ đồ rách rưới với phong thái một đại lãnh chúa vui tươi và béo tốt, anh ta liền hiểu ra ngay và định bụng chuyển sau có đi săn, cũng sẽ ăn vận như vậy.

- Thế còn chủ nhân đâu? - anh ta hỏi.
- Vợ trẻ măng thế kia mà, - Xtepan Arcaditr mỉm cười đáp.
- Và xinh đẹp nữa!
- Cậu ấy mặc quần áo rồi. Có lẽ còn quay lại chỗ phòng vợ.

Xtepan Arcaditr đã đoán đúng. Levin chạy lên phòng vợ hỏi lại lần nữa xem nàng đã bỏ qua những chuyện vớ vẩn hôm trước chưa, và nhân danh Chúa, xin nàng hãy thận trọng giữ gìn. Nhất là cần đứng xa đám trẻ con bất cứ lúc nào cũng có thể xô vào người. Sau đó, chàng cần nghe nàng cam đoan một lần nữa là sẽ không giận, bằng lòng để chàng đi hai ngày, và yêu cầu nàng sáng hôm sau phải sai người đi ngựa đem thư đến tận tay chàng báo tin nàng vẫn mạnh khoẻ như thường, dù chỉ vài câu cũng được.

Như mọi lần, Kitty bịn rịn khi phải xa chồng; nhưng thấy dáng dấp linh hoạt của Levin dường như cao lớn, khoẻ mạnh hơn trong đôi ủng sẵn cùng chiếc áo choàng trắng, thấy cái vẻ hớn hỏ do sắp bước vào cuộc săn mà nàng không hiểu nổi, nàng quên khuấy cả buồn và vui vẻ tạm biệt chồng.

- Các vị thứ lỗi cho! - chàng vừa nói vừa chạy ra ngoài thêm. - Đã ai để đồ ăn sáng vào xe chưa? Tại sao con ngựa hồng lại ở bên phải thế này? Thôi được, không sao hết. Nằm xuống, Laxca!

- Nhốt chúng vào với lũ bò nhỏ ấy, - chàng nói với gã chăn bò đến hỏi chàng về chuyện đàn bê. - Tôi xin lỗi, kia lại có một tên khốn kiếp dẫn xác đến nữa.

Ngồi chưa nóng chỗ, Levin đã phải nhảy từ trên xe xuống để tới gặp người thầu khoán kiêm thợ mộc đang đến gần thêm nhà, tay cầm cái thước.

- Hôm qua thì anh không chịu tới phòng giấy, bây giờ lại sắp làm chậm trễ công việc của người ta. Có gì đấy?

- Xin ông bảo làm thêm cho một chỗ ngoặt nữa. Phải thêm vào ba bậc thang. Như vậy mới vừa tầm cao. Và sẽ bớt dốc đi.

- Đáng ra anh phải nghe lời tôi từ trước. - Levin bực bội đáp. - Tôi đã bảo anh, trước hết phải sửa cái khung cầu thang. Bây giờ thì chịu không sửa được nữa rồi. Anh phải làm lại cái cầu thang mới như tôi đã nói với anh.

Ở một chái nhà đang xây dở, người thầu khoán đã xẻ riêng những bậc thang, không tính toán khuôn khổ khung cầu thang, thành thử bị dốc quá, làm hỏng cả cầu thang. Bây giờ anh ta lại muốn giữ nguyên cầu thang đó mà chỉ thêm vào ba bậc nữa.

- Như thế tốt hơn nhiều ạ.

- Nhưng ba cái bậc ấy, anh sẽ đặt nó ăn ra đâu?

- Thế này ạ, - gã thợ mộc nói với một nụ cười ngạo mạn. - Cầu thang sẽ đặt sát đất, đi từ dưới lên, - anh ta nói tiếp với một cử chỉ hùng hồn, - cao dần, cao dần và sẽ khớp vào đúng chỗ.

- Nhưng ba bậc mới của anh sẽ làm nó cao thêm lên chứ... Thế rồi thì ra làm sao?

- Vì bắt đầu từ dưới lên, nó sẽ tới vừa tầm, - gã thợ mộc khẳng khẳng nhắc lại.

- Phải, nó sẽ lên tới tường, chạm vào trần nhà!

- Thế nào ạ, cầu thang ăn từ dưới lên kia mà. Nó sẽ lên cao dần và khớp vào đúng chỗ.

Levin bèn rút que thông nòng súng ra và vẽ cho anh ta xem cái cầu thang ngay trên lớp bụi mặt đường.

- Anh hiểu chưa?

- Xin tuân lệnh ông ạ, - gã thợ mộc nói, mắt sáng lên: cuối cùng anh ta đã hiểu ra. - Thế thì phải làm cầu thang khác ạ?

- Cứ làm theo lời tôi dặn! - Levin vừa quất lên vừa ngồi vào xe ngựa. - Ta đi thôi! Filipov giữ lấy chó!

Giờ đây khi đã bỏ lại sau mọi lo lắng gia sự, Levin cảm thấy tràn ngập một niềm vui sống và một mong ngóng mãnh liệt đến nỗi không muốn nói gì nữa. Thêm vào đó là nỗi hồi hộp dồn nén lại mà mọi nhà đi săn đều cảm thấy khi gần đến khu vực hoạt động. Nhưng vấn đề duy nhất khiến chàng bận tâm lúc này là liệu có tìm ra chim mà săn trong những đầm lầy vùng Conpenxcoie không, liệu con Laxca có độ được với con Crắc không và liệu bản thân chàng hôm nay có làm nên chuyện gì không? Miễn là đừng bẽ mặt trước người khách lạ, miễn là Oblonxki không nổi bật hơn chàng! Đó là những ý nghĩ đang đến trong đầu chàng.

Oblonxki cũng có những cảm giác tương tự và không bụng dạ nào mà tán chuyện. Chỉ có Vaxia Vexlovski là nói luôn miệng. Lúc này nghe Vaxia nói, Levin xấu hổ nghĩ lại hôm trước chàng đã bất công với anh ta biết chừng nào. Quả thực Vaxia là một thanh niên tốt, giản dị, thân ái và rất vui tính. Nếu Levin quen anh ta từ hồi chưa có vợ, hẳn họ đã kết bạn với nhau rồi. Về phù phiếm, thái độ phóng túng, cũng như cách ăn mặc cầu kì của anh ta khiến chàng thấy hơi chướng một chút. Dường như anh ta tự cho mình là rất quan trọng vì có móng tay dài, có cái mũ kiểu Ecot và những thứ khác tương tự như thế. Nhưng về thân ái và thái độ lịch thiệp của anh khiến người ta quên mất những cái kia. Levin thích Vaxia, vì anh ta nói tiếng Anh, tiếng Pháp rất đúng giọng, và vì anh ta là người cùng giới với chàng.

Vaxia rất thích con ngựa ở càng bên trái, một con ngựa vùng sông Đông. Anh chàng cứ tấm tắc khen nó mãi.

- Cưỡi con ngựa như thế này mà phi trên thảo nguyên thì tuyệt biết mấy! Anh cũng đồng ý chứ? - anh ta nói...

Anh ta mừng tượng cuộc phi ngựa trong thảo nguyên ấy như một hình ảnh man rợ và thơ mộng không ăn nhập vào đâu; nhưng tính hồn nhiên cộng với vẻ tuấn tú, với nụ cười và cử chỉ duyên dáng của anh thật dễ thương. Phải chăng đó là vì Levin vốn có thiện cảm với

anh ta hay vì chàng cố chỉ tìm thấy ở anh ta những ưu điểm để chuộc lại thái độ sai lầm hôm trước của mình? Dù sao chẳng nữa, Levin vẫn cảm thấy thoải mái khi ở bên cạnh gã thanh niên này.

Đi được độ ba dặm, Vexlovski bỗng nhận ra là hộp đựng xì gà và ví không còn trong người nữa. Anh không biết là mình đánh mất hay để quên trên bàn trong phòng ngủ. Trong ví có ba trăm bảy mươi rúp nên không thể bỏ đâu vứt đấy được.

- Này, anh Levin ạ, tôi cưỡi con ngựa này chạy về nhà nhé. Thế thì tuyệt! Được chứ? - anh ta nói và sắp sửa xuống xe.

- Ấy không, sao lại thế? - Levin đáp, chàng ước lượng Vaxia phải nặng tới trên dưới sáu pút ⁽¹⁾. Tôi sẽ cho bác xà ích về tìm.

Người xà ích cưỡi con ngựa càng trái đi khỏi và Levin tự tay điều khiển hai con ngựa còn lại.

9

- Thế nào, kế hoạch đi săn của chú ra sao? Hãy trình bày tỉ mỉ cho bọn mình nghe với, - Xtepan Arcaditr nói.

- Thế này nhé: bây giờ ta đến làng Gvozdiev. Phía bên này làng là một cái đầm lầy có dê gà và phía bên kia, ta sẽ thấy những đầm lầy rất tuyệt, có dê giun, cả dê gà cũng thường hay tới. Trời nóng, ta sẽ đến vào lúc chiều (làng cách đây hai mươi dặm, và ta sẽ săn đêm; ta ngủ ở đó, và mai sẽ đến đầm lớn.

- Thế dọc đường không có gì ư?

- Có chứ, nhưng nếu săn cả ở dọc đường, ta sẽ đến muộn mất, và lại trời nóng quá. Có hai chỗ tốt, nhưng chắc bây giờ chẳng có gì cả.

⁽¹⁾ Mỗi pút là 16 ki lô gam.

Chính Levin cũng muốn đến đó, nhưng những chỗ này ở ngay gần nhà, chàng có thể tới dễ dàng lúc nào cũng được và mặt khác khoảng đất lại hẹp, ba tay súng sẽ vướng nhau. Vì vậy chàng bóp méo sự thật nói thác rằng có thể sẽ không gặp gì ở đó. Tới ngang một đầm lầy nhỏ, Levin định đi tiếp nhưng con mắt thành thạo của Xtepan Arcaditr lập tức nhận ra vùng đầm nhỏ có thể nom thấy từ đường cái.

- Ta không thể ghé đây ư? - ông ta vừa nói vừa chỉ chỗ đó.

- Ô, có chứ, anh Levin, tôi xin anh đấy! Thật là tuyệt! - đến lượt Vexlovski cũng yêu cầu và Levin không thể từ chối.

Họ vừa dừng lại thì đàn chó đã theo nhau chạy bổ về phía đầm lầy.

- Crắc! Laxca!

Đàn chó quay lại.

- Ta sẵn cả ba thì không đủ chỗ, tôi đợi các anh ở đây, - Levin nói, hi vọng họ sẽ chỉ thấy có chim le te thôi; đàn chó đã làm cho vài con bay lên, chao liệng và cất tiếng kêu ai oán trên mặt đầm.

- Không, anh Levin, hãy cùng đi với chúng tôi nào. - Vexlovski gọi.

- Tôi cam đoan là ta sẽ bị chận chỗ, Laxca, đây cơ! Laxca! chắc anh chỉ cần một con chó cũng đủ chứ?

Levin ở lại cạnh chiếc xe ghế gỗ và thềm thường nhìn theo hai nhà đi săn. Họ sục khắp đầm, chỉ thấy có cuốc và le te, Vaxia bắn chết một con.

- Các anh thấy đó, - Levin nói. - Chỉ mất thì giờ, thế thôi.

- Không đâu, rất là thú. Anh thấy chưa? - Vaxia Vexlovski vừa nói vừa nặng nề bước lên xe, lúng túng với cây súng và con le te. - Tôi đã hạ đứt nó, phải không? Ta sắp đến nơi chưa?

Đàn ngựa cất bước chồm đi rất mạnh làm Levin va đầu vào nòng súng và một tiếng nổ vang lên. Levin thấy hình như tiếng súng đã nổ từ trước. Thực ra, Vaxia Vexlovxki định tháo đạn đã ấn vào cò, nhưng lại giữ con chó ở một cái cò khác. Đạn xuyên ngập đất, không ai việc gì, Xtepan Arcaditr lắc đầu và cười gần tỏ vẻ bất bình với Vexlovxki. Nhưng Levin không dám gắt anh ta. Trước hết, cất lời trách móc thì sẽ có vẻ như xuất phát từ việc vừa chết hụt và từ cái bướng bỉnh mình gây ra trên trán; thứ nữa, Vexlovxki tỏ ra hết sức thành thực ân hận, và sau cơn hoảng hồn, anh ta đã cười một cách hồn nhiên đến nỗi chàng không thể không phì cười theo.

Khi đến gần đầm lầy thứ hai rộng hơn, đòi hỏi nhiều thì giờ sức sạo hơn, Levin yêu cầu các bạn đừng ghé vào nữa. Nhưng Vexlovxki lại cứ năn nỉ. Với tư cách là chủ nhân hiếu khách, Levin ở lại bên đồ đoàn ngựa xe vì đầm hẹp. Con Crắc lập tức lao vào khu đất. Vaxia Vexlovxki theo sau. Và Xtepan Arcaditr chưa đuổi kịp anh ta thì một con dê gà đã bay lên. Vexlovxki bắn trượt và con chim tới đậu giữa lùm cỏ cao vút của ruộng cỏ. Con mồi đó thuộc về Vexlovxki. Crắc lại tìm thấy nó, phục sẵn đón đường, Vexlovxki bắn rơi chim và quay về đoàn xe.

- Đến lượt anh, - anh ta nói với Levin, - tôi ở lại trông ngựa.

Levin bắt đầu ghen với anh bạn sẵn. Chàng đưa dây cương cho Vexlovxki và tới đầm.

Con Laxca, từ nãy vẫn rên rỉ thảm hại, than vãn cho số phận oan ức của mình, giờ lao thẳng tới một mô đất đầy hứa hẹn mà Levin và nó đều biết, nhưng con Crắc thì chưa sức tới.

- Chú không giữ nó lại à? - Xtepan Arcaditr kêu lên.

- Nó không làm chim bay mất đâu, - Levin trả lời, rất vui sướng thấy vẻ mừng rỡ của con chó và rào bước theo sau.

Khi đến gần mô đất quen thuộc. Laxca mỗi lúc một thận trọng tìm tòi hơn. Thấy một con chim nhỏ thuộc loại sống ở vùng đầm lầy, nó

chỉ hơi sao nhãng đi một lát thôi. Nó chạy một vòng quanh mô đất, bắt đầu vòng thứ hai, rồi bỗng nhiên rùng mình đứng sững lại.

- Lại đây, lại đây, Xtiva! - Levin gọi to, chàng cảm thấy tim bắt đầu đập rất mạnh và bỗng nhiên mọi âm thanh, mất hết tính năng của khoảng cách, ủa đến đập vào tai loạn xạ, nhưng với một cường độ đặc biệt lớn tựa hồ như một cái then cài vừa được rút đi trong thính giác căng thẳng của chàng. Chàng ngõ tiếng Oblonxki bước là tiếng ngựa dậm chân đằng xa, ngõ tiếng một hòn đất cùng đám rễ cây bám vào khe lỗ dưới chân chàng là tiếng con dế giun cất cánh, chàng còn nghe thấy quanh quất sau lưng một thứ tiếng róc rách không hiểu là tiếng gì.

Chàng bước theo sau con chó, chọn những chỗ đặt chân được.

- Xuyt! - chàng kêu lên.

Một con dế giun từ dưới chân con chó cất cánh bay lên. Levin nâng súng dõ theo, nhưng đúng lúc chàng nhằm bắn thì vẫn cái tiếng róc rách kia lại vang lên rành rọt hơn, gần hơn, quện cả vào tiếng Vexlovxki kêu to lạ lùng. Levin thấy mình nhằm trật về đằng sau nhiều quá, nhưng vẫn nổ súng.

Tin chắc là bắn trượt, Levin quay lại và thấy chiếc xe ghế gỗ cùng đàn ngựa không còn ở trên đường cái mà là ở dưới đầm.

Vexlovxki muốn tham gia cuộc săn đã đánh xe xuống đầm và đàn ngựa bị sa lầy.

- Ma quỷ bắt hẩn đi! - Levin làu bàu một mình và trở lại phía cỗ xe bị nghẽn trong bùn. - Tại sao anh lại đi theo chúng tôi? chàng lạnh lùng nói với Vexlovxki; chàng gọi xà ích lại và bắt tay vào tháo ngựa ra.

Levin tức giận vì Vexlovxki đã cản trở chàng giữa lúc nổ súng, đã để ngựa sa lầy và nhất là vì cả Xtepan Arcaditr lẫn Vexlovxki đều không thể giúp chàng cùng gã xà ích tháo ngựa kéo lên khỏi bùn bởi lẽ cả hai đều không biết tí gì về việc thắng ngựa. Chẳng nói chẳng

rằng với Vexlovxki (anh chàng cam đoan với Levin rằng đất ở chỗ ấy hoàn toàn khô ráo), Levin lẳng lặng làm với gã xà ích. Nhưng một lát sau, khi làm đã nóng người lên, thấy Vexlovxki nín vào cổ xe ghế gỗ một cách sốt sắng đến nỗi rút cả cái chấn bùn ra, thì Levin lại tự trách mình đã tỏ ra quá lạnh lùng với anh ta do còn rơi rớt cái tình cảm hôm qua và chàng cố làm dịu bớt vẻ lạnh nhạt bằng một thái độ hoà nhã rõ rệt hơn. Khi mọi sự trở lại ổn định và đoàn xe ra đến đường cái, Levin sai mở đồ điếm tâm ra.

- Ngon miệng thì yên dạ! Con gà giò này sắp rơi xuống tận đáy ủng tôi!⁽¹⁾ - Vexlovxki trở lại tinh nhanh, vừa nói vừa ngón con gà giò thứ hai.
- Bây giờ tai họa đã chấm dứt, mọi sự sẽ trôi chảy. Để tự trừng phạt về cái lỗi này, tôi xét thấy cần bắt mình ngồi lên chỗ đánh xe. Các ngài nghĩ sao? Được chứ, được chứ, tôi là Ôtômêđông⁽²⁾ mà. Rồi các ngài xem, tôi sẽ đánh ngựa hầu các ngài cưỡi đến chừng nào! - anh ta trả lời, không chịu buông dây cương khi Levin yêu cầu anh ta giả cho gã xà ích. - Vâng, tôi phải chuộc lỗi chứ và tôi ngồi ở chỗ đánh xe rất thoải mái, - nói rồi, anh ta cho xe đi.

Levin hơi lo anh ta sẽ làm mệt ngựa, nhất là con ngựa hồng bên càng trái, mà anh ta không chắc tay; mặc dầu thế, chàng vẫn chiều theo tính vui vẻ của Vexlovxki: suốt dọc đường, anh ta hát tình ca, kể chuyện và bắt chước người Anh điều khiển xe *tứ mã*⁽¹⁾; và họ tới vùng đầm lầy Gvozdiev trong tâm trạng vui tươi nhất đời.

10

Vaxia thúc ngựa đi nhanh đến nỗi họ tới đầm rất sớm, lúc trời còn nóng.

⁽¹⁾ Bon appétit, bonne conscience! Ce poulet va tomber jusqu'au fond de mes bottes! (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Người đánh xe của thần Asin, anh hùng trận đánh thành T'roa trong thần thoại Hy Lạp. Chữ Ôtômêđông trở thành danh từ chung, nghĩa là xà ích cự phách.

⁽¹⁾ Four in hand (tiếng Anh trong nguyên bản).

Tối gần đích chính của cuộc hành trình, Levin bất giác tự hỏi làm thế nào bắt khỏi Vexlovski. Xtepan Arcaditơ rõ ràng cũng mong muốn thế, và Levin thấy ông ta có cái vẻ mặt dăm chiêu mà mọi nhà đi săn chân chính đều tỏ ra trước khi bước vào cuộc, cộng với vẻ ranh mãnh hồn hậu riêng biệt của ông.

- Thế nào, ta tối đó chứ? Địa điểm tốt lắm. Tôi trông thấy cả điều hâu nữa, - Xtepan Arcaditơ vừa nói vừa chỉ hai con chim lớn đang là bay trên đám sậy. - Nơi nào có điều hâu, tất phải có muông thú để săn.

- Các anh thấy đó, - Levin nói với vẻ bận rộn, kéo lại ủng và kiểm tra cò mồi của cây súng. - Các anh có trông thấy đám sậy kia không? - chàng chỉ một mô đất nhỏ cây mọc xanh sẫm hơn, trong cánh đồng cỏ lớn ẩm ướt đã cắt trụi một nửa, trải dài ven bờ sông bên phải. - Đám lầy bắt đầu từ quãng ấy, ngay trước mặt chúng ta, ở chỗ cây xanh sẫm hơn ấy. Rồi nó quành sang phải, phía đàn ngựa đang hướng tới; ở đấy có dẽ gà; sau đó, nó vòng theo đám sậy mãi đến tận khóm rong dềng kia và tận cối xay lúa. Các anh trông thấy chỗ ấy, giữa khuỷu sông đấy. Đó là chỗ tốt nhất. Có lần, tôi đã bắn được mười bảy con dẽ giun ở đó, ta sẽ chia đôi ngả và gặp lại nhau ở chỗ cối xay lúa.

- Ai đi sang phải, ai đi sang trái? - Xtepan Arcaditơ hỏi. - Bên phải rộng hơn, cả hai anh đi phía ấy, còn tôi, tôi sẽ đi bên trái, - ông nói, cố làm ra vẻ dửng dưng.

- Được lắm! Chúng ta sẽ thắng anh ấy. Đi thôi, đi thôi! - Vexlovski tán thành.

Levin buộc phải đồng ý và họ chia tay.

Vừa mới vào trong đám, hai con chó đã bắt đầu tìm kiếm, đánh hơi mặt đất lầy lội. Levin vốn hiểu rõ dáng đi thận trọng và do dự của Laxca: chàng cũng thuộc địa điểm này và hi vọng phát hiện được hàng đàn dẽ giun.

- Vexlovxki, đi cạnh tôi! - chàng thì thào nói với ông bạn đang lội bì bõm đằng sau: - sau cái tai nạn bất thần lúc nãy, hướng mũi súng của Vexlovxki dù sao cũng làm Levin ngại ngại.

- Không, tôi không muốn làm vướng anh, xin anh đừng bận tâm về tôi.

Nhưng Levin sức nhớ đến lời Kitti khi từ biệt: "Cẩn thận đừng bắn lẫn phải nhau đấy!" Hai con chó vẫn đi, tránh xa nhau, con nào con nấy gí mũi xuống dò tìm dấu vết theo đường của mình; Levin chăm chú hết sức đến nỗi tưởng tiếng gót chân mình nhấc khỏi bùn oàm oạp là tiếng dế giun kêu: lập tức, chàng nắm lấy bóng súng.

"Đoàng, đoàng!", chàng nghe thấy ngay bên tai, Vaxia đã bắn vào một đàn vịt trời đang bay trên đầm về phía hai nhà đi săn, nhưng còn ngoài tầm súng. Levin chưa kịp quay lại thì một con dế giun đã cất cánh, rồi con thứ hai, con thứ ba và tám con nữa.

Xtepan Arcaditr bắn trúng một con giữa lúc nó bắt đầu bay lượn ngoằn ngoèo và con chim rơi xuống mặt bùn như một hòn đất. Không hấp tấp, Oblonxki dõi theo một con khác đang bay sát sạt đám sậy và khi tiếng nổ vang lên thì con vật nhỏ bé cũng rơi ngay xuống; họ thấy nó nhảy vọt khỏi đám cỏ đã cắt trụi, đập đập bên cánh còn nguyên lành, phía dưới trắng toát.

Levin không được may mắn như thế; chàng để con dế giun đầu tiên lại gần quá mới bắn, đâm ra trượt; chàng định bắn đuổi theo khi nó vút lên, nhưng giữa lúc ấy một con khác từ dưới chân bay lên làm chàng nhãng đi và lại bắn trượt lần nữa.

Trong khi họ nạp đạn vào súng, lại một con dế giun nữa lao lên. Vexlovxki nạp đạn xong, bắn xuống nước hai loạt đạn ghém. Xtepan Arcaditr lượm chiến lợi phẩm lên và nhìn Levin, đôi mắt long lanh.

- Và bây giờ, ta hãy chia làm hai ngả, - ông nói và đi về phía mình chọn, chân trái hơi khập khiễng, tay cầm cây súng nạp đạn sẵn sàng và miệng huýt chó. Levin và Vexlovxki đi theo hướng kia.

Khi Levin đã hụt những phát đầu, chàng thường mất bình tĩnh, bực bội và bắn mỗi lúc một kém đi. Đó chính là điều xảy ra với chàng hôm ấy. Nơi này có rất nhiều dẽ giun. Chúng luôn bay lên ngay trước mồm chó, từ dưới chân các nhà đi săn và lẽ ra Levin có thể bù lại sự vụng về ban đầu. Nhưng chàng càng bắn, càng mất uy tín, trước mắt Vexlovski, anh ta nổ súng văng mạng, chẳng bắn chết được con gì, nhưng không hề vì thế mà bối rối. Levin thì vội vã, sốt ruột, mỗi lúc một sôi máu thêm và cuối cùng, hầu như nổ súng hú hoạ. Chính con Laxca hình như cũng hiểu thế. Nó tìm kiếm lười nhác hơn và nhìn những nhà đi săn với vẻ bối rối hoặc bất bình. Những phát súng nối tiếp nhau không ngừng. Xung quanh hai nhà đi săn mù mịt khói, nhưng cái túi săn rộng thênh thang mới chỉ chứa được có ba con dẽ nhỏ khốn nạn. Hơn nữa một con thuộc phần Vexlovski, còn một con khác thì do cả hai góp sức cùng bắn rơi. Trong khi đó, phía bên kia đầm, vang lên những tiếng súng cách quãng nhưng chắc tất cả đều trúng đích vì hầu như cứ sau mỗi tiếng nổ, lại thấy Xtepan Arcaditơ kêu lớn:

- Crắc, mang lại đây!

Điều đó càng làm Levin tức đẩy. Dẽ giun bay không ngừng trên đám sậy. Từ khắp phía vang lên những tiếng kêu tắc tắc ở ngang tầm mặt đất, những tiếng kêu khàn khàn trên không; đàn chim sau khi bay liệng trên đầu các nhà đi săn, lại đến đậu trước mặt họ. Lúc này, hàng tá điều hâu là là lượn trên mặt đầm kêu the the.

Sau khi đi ngang qua phần lớn cánh đầm lầy, Levin và Vexlovski tới một đồng cỏ thuộc về nhiều gia đình nông dân, chia thành từng vạt dài chạy từ đám sậy trở đi. Một nửa những vạt đất đỏ đã cắt trụi cỏ, còn nửa kia bị xéo nát từng đám.

Trong đám cỏ chưa cắt, ít hi vọng tìm thấy mồi săn, nhưng Levin đã hứa gặp lại Xtepan Arcaditơ nên chàng cùng với bạn dần bước đi ngang đồng cỏ.

- Này, các nhà đi săn! - một nông dân ngồi cạnh một chiếc xe tải cất tiếng gọi, lại đây uống hớp rượu đã nào!

Levin quay đầu lại.

- Lại đây, dừng ngại! - một nông dân râu xồm, mặt đỏ, vẻ tươi vui, gọi to, để lộ hàm răng trắng và giơ cao một cái chai xanh lơ lơ lấp lánh dưới ánh nắng.

- Họ bảo gì vậy⁽¹⁾ - Vexlovski hỏi.

- Họ mời ta uống vodka. Chắc họ vừa chia phần cỏ xong. Cứ như tôi thì tôi sẵn sàng nhận lời đấy, - Levin nói, không khỏi có thâm ý hi vọng Vexlovski bị cám dỗ sẽ đến nhập bọn với tốp nông dân.

- Nhưng tại sao họ lại mời ta?

- Vì họ đang vui. Anh nên đến đi. Chắc anh sẽ thấy thú đấy.

- Đi nào, lạ đấy nhỉ⁽²⁾.

- Đi đi, đi đi, anh sẽ tìm thấy đường ra cối xay lúa dễ dàng thôi, - Levin nói to với anh ta; khi ngoảnh lại, chàng khoái trá thấy Vexlovski đang xa dần, người cúi gập xuống, đôi chân mệt mỏi mỗi bước lại vấp giúi và tay buông thõng cầm cây súng.

- Cả anh nữa, lại đây! - một nông dân gọi Levin. - Lại chén miếng thịt băm nào!

Levin rất thèm một cốc vodka và ăn một khoanh bánh. Chàng đã yếu sức, chân nam đá chân chiêu và phải khó nhọc mới rút chân khỏi mặt đất lầy lội; chàng ngần ngừ một lát. Nhưng Laxca đã phục xuống. Trong nháy mắt, tất cả mệt mỏi biến mất và chàng bước thoăn thoắt đến chỗ con chó. Một con dế giun từ chân chàng bay lên; chàng nổ súng và bắn rơi; con chó vẫn phục đấy. "Suýt!", Levin kêu. Một con chim khác cất cánh ngay sát mõm con chó, Levin nổ súng. Nhưng hôm đó thật xúi quẩy; chàng bắt trượt và khi định tìm con chim đã bắn chết thì không thấy đâu nữa. Chàng sục tất cả các bụi sậy: Laxca

⁽¹⁾ Qu'est ce qu'ils disent? (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Allons, c'est curieux (tiếng Pháp trong nguyên bản).

không tin chàng đã bắn trúng và chỉ tìm vờ vĩnh khi được sai đi nhặt xác con vật bé nhỏ kia.

Vậy ra, dù không có Vaxia - người mà Levin đổ tội phải chịu trách nhiệm về thất bại của chàng - sự rủi ro cũng vẫn cứ theo đuổi chàng hoài. Mặc dầu nơi này rất nhiều dẽ giun, chàng không tài nào bắn trúng lấy một con.

Những tia nắng xiên khoai vẫn còn nồng nực: quần áo chàng đầm mồ hôi, dính vào người, chiếc ủng trái đầy nước, nặng trĩu và mỗi bước lại kêu oà oạp; mồ hôi chảy từng giọt to tướng trên khuôn mặt xạm đen thuốc súng; chàng thấy miệng đắng nghét, lỗ mũi đầy mùi thuốc súng và mùi bùn, tai ong ong tiếng kêu tắc tắc của dẽ giun; phải tránh sờ vào nòng súng: nó bỏng giãy; tim chàng đập dồn; tay run lên vì hồi hộp và đôi chân mệt mỏi vẫn tiếp tục bước và tiếp tục bắn. Cuối cùng, sau một phát bắn trượt còn nhọc nhằn hơn cả những phát trước, chàng ném toẹt cả súng lẫn mũ xuống đất.

"Thôi nào, mình phải trấn tĩnh lại chứ!", chàng tự nhủ. Chàng nhặt súng, mũ lên, gọi Laxca và ra khỏi đầm lầy. Đến chỗ đất khô, chàng ngồi lên một cồn đất, cởi giày, dốc nước trong ủng ra, rồi quay lại đầm, uống từng hơi dài cái thứ nước có mùi gỉ sắt ở đó, vã nước vào nòng súng nóng bỏng, vào mặt, vào tay. Trở lại mát mẻ khoan khoái, chàng quay về chỗ con dẽ giun đậu, với ý định cương quyết không nổi nóng nữa.

Chàng muốn bình tĩnh, nhưng tình hình vẫn không thay đổi; ngón tay vẫn bấm cò trước khi chàng kịp ngắm. Mọi cái càng tệ hơn.

Khi ra khỏi đầm để đi về phía đám rong, nơi hẹn gặp lại Xtepan Arcaditr, trong túi rết chàng chỉ có năm con chim.

Chưa thấy ông anh đồng hao, đã thấy con chó của ông ta. Con Crắc từ dưới một gốc cây cụt, nhảy chồm lên, mình đầy bùn đen và thối hoắc, chạy đến hít hít con Laxca, vể đắc thẳng. Đằng sau Crắc, dưới bóng cây rong hiện ra bóng dáng đường bộ của Xtepan Arcaditr.

Ông ta đi về phía Levin, mặt đỏ bừng dầm mồ hôi, cổ áo mở phanh, chân vẫn hơi khập khiễng.

- Thế nào? Các vị nổ súng liên hồi! - ông mỉm cười vui vẻ nói.

- Còn anh? - Levin hỏi. Nhưng câu hỏi thật thừa vì chàng đã trông thấy cái túi rết đầy ứ.

- Mình ấy à, không đến nỗi nào.

Ông bắn được mười bốn con.

- Cái đầm này thật tuyệt vời! Chắc Vexlovski làm chú vướng víu. Hai người săn mà chỉ có độc một con chó, thật chẳng dễ gì. - Xtepan Arcaditr nói để giảm nhẹ tầm thắng lợi của mình.

11

Khi Levin và Xtepan Arcaditr tới căn nhà gỗ của bác nông dân mà lần nào Levin cũng ghé lại, thì đã thấy Vexlovski ở đó rồi. Anh ta ngồi giữa nhà, hai tay nín vào chiếc ghế dài nhỏ, trong khi một người lính - em trai bà chủ nhà - rút hộ đôi ủng bê bết bùn, và anh ta cười cái cười hay lây của mình.

- Tôi vừa mới đến. *Bọn họ tốt lắm*⁽¹⁾. Các anh biết không, họ đã thết tôi ăn uống! Bánh mì ngon làm sao! *Tuyệt diệu*⁽²⁾. Còn vốtka, thì tôi chưa từng uống thứ rượu nào ngon hơn thế bao giờ! Và họ không chịu nhận tiền gì cả. Họ cứ luôn miệng nói: "Đừng có vẽ vờ".

- Nhưng họ nhận tiền làm gì kia chứ? Họ đã mời ông cơ mà, có phải không? Rượu vốtka của họ đâu có phải để bán, - người lính nói, cuối cùng đã rút ra được cho Vexlovski một bên ủng sũng nước và cả chiếc tất đen sì những bùn.

⁽¹⁾ Ils ont été charmants (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Délicieux (tiếng Pháp trong nguyên bản).

Mặc dầu căn nhà bẩn thỉu lại bị ủng các nhà đi săn và chân chó ẩm ướt làm nhớp nhúa thêm, mặc dầu mùi đầm lầy và mùi thuốc súng tràn ngập khắp nhà, mặc dầu chẳng có dao đĩa gì cả, các nhà đi săn của chúng ta vẫn uống trà thoải mái và ăn bữa tối với sự ngon miệng chỉ có được trong những buổi đi săn. Rửa ráy sạch sẽ xong, họ tối kho thóc đã quét tước dành cho họ, ở đó gã xà ích đã chuẩn bị xong giường nằm trong đám cỏ khô.

Mặc dầu bóng tối đã buông xuống, không ai trong toán đi săn thấy buồn ngủ. Sau khi quanh quẩn hết ôn kỉ niệm lại kể giai thoại săn bắn, câu chuyện xoay sang một đầu đề mà tất cả đều thích. Trong khi Vexlovski trầm trồ trước mọi thứ: từ chạng ngời này, mùi cỏ khô, đến chiếc xe tải bị gãy (anh ta tưởng thế vì người ta đã tháo phần trước ra), từ sự hảo tâm của toán nông dân đã thết anh ta vodka cho đến hai con chó mỗi con nằm dưới chân chủ, thì Oblonxki kể lại một cuộc đi săn ông tham gia hồi năm ngoái tại nhà lão Mantuyt nào đó. Mantuyt là một tay phú hộ mới phát, rất nổi tiếng, đã làm giàu trong ngành hoá xa. Xtepan Arcaditơ tả những đầm lầy lão ta mua ở tỉnh Tve, có cất người canh gác cẩn thận, tả những xe chở chó săn cùng xe ngựa đã đưa họ đến chỗ ăn và ngồi lều vải dựng bên bờ đầm để ăn sáng.

- Tôi không hiểu anh đấy, - Levin nhóm dậy trên chỗ nằm lót cỏ khô, nói. - Làm sao mà anh lại không thấy hạng người ấy là bỉ ổi? Tôi hiểu rằng dự tiệc ở lâu đài Lafit quả là thú vị, nhưng cái xa hoa đài các đó, há lại không khiến anh ghê tởm sao? Tất cả bọn đó, cũng như bọn chủ ấp nấu rượu ngày xưa, đều kiếm tiền bằng một cách đáng để thiên hạ khinh bỉ, nhưng chúng mặc kệ, tưởng có thể xoá bỏ sự khinh bỉ đó bằng tiền bạc kiếm được một cách bất lương.

- Hoàn toàn đúng như vậy! - Vaxia Vexlovski tán thành, hoàn toàn đúng! Tất nhiên, Oblonxki nhận lời là do tính *hồn hậu*⁽¹⁾ thôi, nhưng sau đó, người ta lại xì xào: "Một khi mà Oblonxki đã đến đấy..."

⁽¹⁾ Bonhomie (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Tuyệt nhiên không phải thế... - Levin cảm thấy Oblonxki mỉm cười khi nói vậy. Tôi hoàn toàn không tin lão ta bắt lương hơn bất cứ nhà quý tộc hay thương gia giàu có nào khác. Người này hay người kia có được đại vị đều nhờ lao động và trí thông minh cả.

- Phải, nhưng lao động thế nào chứ? Chạy chọt xin xỏ được cái đồn điền rồi đem bán lại thế cũng là lao động à?

- Có chứ. Hiểu theo cái nghĩa nếu không có hần ta và những người như hần trên đời này thì ta sẽ không có đường xe lửa.

- Đó không phải là thứ lao động của nông dân hay của nhà bác học.

- Thì cứ cho là như thế, nhưng đó là một thứ lao động hiểu theo cái nghĩa là sự hoạt động của nó dẫn tới một kết quả: đường xe lửa. Nhưng chú lại cho đường xe lửa là vô ích kia mà.

- Không, đó là vấn đề khác; tôi sẵn sàng thừa nhận đường xe lửa là có ích. Nhưng mọi cái được hưởng không xứng với tỉ lệ lao động bỏ ra, đều không lương thiện.

- Ai quy định tỉ lệ ấy?

- Tôi muốn nói đến những món lời kiếm được một cách bất lương bằng mảnh khoé nào đấy, - Levin nói, cảm thấy mình không thể vạch được ranh giới rõ rệt giữa những gì là lương thiện và những gì là bất lương. - Lợi nhuận của nhà băng chẳng hạn, - chàng nói tiếp. - Chính đó là điều xấu xa: kiếm được những tài sản kếch xù mà không lao động; thật y như thời kì thái ấp, chỉ thay đổi bề ngoài thôi. *Đức vua băng hà, đức vua vạn tuế⁽¹⁾*. Vừa mới thủ tiêu được những thái ấp thì đường xe lửa, nhà băng đã xuất hiện; đó cũng là một món lời không lao động.

⁽¹⁾ Le roi est mort, vive le roi: (tiếng Pháp trong nguyên bản). Thành ngữ ý nói: ông vua này qua đời thì lại có ông vua khác lên thay, mọi sự vẫn đâu hoàn đấy, không có gì thay đổi.

- Phải, tất cả những điều đó có thể là đúng và thông minh đấy... Nằm xuống, Crắc! - Xtepan Arcaditr mắng con chó đang cào cào và bôi tung đồng cỏ khô. Rõ ràng Oblonxki tin chắc quan điểm mình đúng nên ông nói khoan thai, không hề vội vã. - Nhưng chú không vạch ra được ranh giới giữa lao động lương thiện và lao động không lương thiện. Này nhé, tôi lĩnh lương cao hơn viên chánh văn phòng của tôi, mà anh ta lại thạo công việc hơn tôi, thế có phải bất lương không?

- Tôi không biết.

- Thế thì tôi, tôi sẽ nói cho chú biết: cùng bỏ sức lao động ra cạnh tác như nhau mà chú được hưởng độ năm ngàn rúp chẳng hạn, trong khi bác nông dân chủ nhà chúng ta đây có trầy trật mấy cũng không lĩnh được quá năm mươi rúp, điều đó cũng bất lương chẳng kém gì việc tôi kiếm nhiều hơn việc chánh văn phòng của tôi và việc Mantuyt kiếm nhiều hơn một công nhân hoả xa. Trái lại, tôi thấy thiên hạ có một thái độ hằn học đối với loại người đó, chẳng dựa trên cơ sở nào cả. Tôi thấy hình như đó là ghen ghét...

- Không. không phải, - Vexlovski nói: - người ta chẳng ghen với họ làm gì: trong loại kinh doanh ấy, có một cái gì nhớ bản.

- Xin lỗi, - Levin nói tiếp. Anh nói khi tôi kiếm năm nghìn rúp thì bác nông dân chỉ kiếm năm mươi rúp, như vậy là bất công: đúng. Thế là bất công, tôi biết lắm, nhưng...

- Người nào phận nấy. Tại sao chúng ta ăn uống, chúng ta ì ra chẳng làm gì cả trong khi bác ta làm việc không ngừng? - Vaxia Vexlovski nói bằng một giọng hết sức thành thực vì rõ ràng đây là lần đầu tiên trong đời, anh ta suy nghĩ về vấn đề này.

- Phải, chú biết rõ điều ấy, nhưng chắc chú chẳng biểu không ruộng đất cho nông dân đâu, - Xtepan Arcaditr nói, như cố ý chọc tức Levin.

Gần đây, một thái độ đối địch ngầm đã nảy ra giữa hai anh em đồng hao: từ khi kết hôn với hai chị em, mỗi người đều muốn tỏ ra

mình tổ chức cuộc sống tốt đẹp hơn người kia và lúc này, sự hân học đó biểu lộ trong câu chuyện bắt đầu ngã sang thành chuyện riêng tư.

- Không ai yêu cầu tôi làm thế và dù tôi muốn, tôi cũng không thể cho không ruộng đất đi được, - Levin đáp. - Tôi không thấy rõ là nên cho ai.

- Cho bác nông dân này này. Hẳn bác ta sẽ không từ chối.

- Nhưng tôi sẽ tiến hành việc đó ra sao? Tôi sẽ cùng bác ta làm một tờ giao kèo nhượng lại chăng?

- Tôi không biết, nhưng nếu chú tin rằng chú không có quyền...

- Tôi chẳng tin gì cả. Trái lại, tôi cảm thấy tôi không có quyền cho tài sản đi, vì tôi còn có bổn phận đối với ruộng đất, đối với gia đình tôi...

- Xin lỗi, nếu chú coi sự bất bình đẳng đó là bất công thì tại sao chú không hành động một cách thiết thực đi?

- Đó chính là việc tôi đang làm, nhưng làm một cách tiêu cực, theo chiều hướng là tôi sẽ không tìm cách làm tăng thêm sự khác biệt về hoàn cảnh giữa nông dân với tôi.

- Xin lỗi chú, nhưng đó quả là nghịch lí.

- Phải, đó là một lối giải thích nguy hiểm, - Vexlovski tán thành. - Đây, chủ nhân, - anh ta nói với bác nông dân đang kẹt cửa bước vào kho lúa, - bác chưa ngủ kia à?

- Ngủ được quái đâu! Tôi tưởng quý ông ngủ rồi, sau lại nghe thấy tiếng nói chuyện. Tôi cần lấy cái móc. Nó không cần đấy chứ? bác nói tiếp, đôi chân đất thận trọng bước.

- Thế bác ngủ ở đâu?

- Bọn tôi sắp đi canh ngựa ở bãi.

- Ôi! Đêm đẹp quá! - Vexlovski vừa nói vừa nhìn qua khung cửa thấy một góc căn nhà gỗ và những xe tải đã tháo ngựa trong ánh trời

nhập nhoạng. - Mà nghe này, có tiếng phụ nữ hát hay quá. Ai hát đấy, bác chủ nhà?

- Các cô láng giềng.

- Ta dạo một vòng ra mé ấy đi! Chúng mình chả ngủ được đâu. Đi đi, Oblonxki!

- Giá vừa nằm vừa dạo chơi được nhỉ, - Oblonxki vươn vai đáp. - Nằm đây khoái quá.

- Thế thì tôi đi một mình vậy, - Vexlovxki vừa nói vừa đứng dậy và vội vã đi giày. - Nếu thấy hay, tôi sẽ gọi các anh. Các anh đã thết tôi chim săn, tôi sẽ không quên các anh đâu.

- Thật là một gã thanh niên đáng yêu, phải không? - Oblonxki nói khi Vexlovxki đi khỏi và bác nông dân đã đóng cửa lại sau lưng.

- Ủ, - Levin trả lời và tiếp tục nghĩ về cuộc nói chuyện vừa rồi. Chàng cảm thấy mình đã phát biểu hết sức rõ ràng mọi tư tưởng và tình cảm, thế mà hai ông bạn, vốn thông minh và thành thực, lại đồng thanh bảo đầu óc chàng đầy ngụy biện. Điều đó khiến chàng đâm hoang mang.

- Đúng thế, anh bạn ạ. Giữa hai điều phải chọn lấy một: hoặc ta công nhận cách tổ chức xã hội hiện thời là công bằng và như vậy ta sẽ bảo vệ quyền lợi của mình, hoặc ta thú nhận là đã thưởng những đặc quyền bất công và vui vẻ lợi dụng những đặc quyền đó: đó là điều tôi đang làm.

- Không, nếu đó là bất công thì anh không thể vui vẻ hưởng những lợi lộc ấy được; riêng tôi, tôi chả tâm địa nào làm thế. Trước hết, tôi cần cảm thấy mình không phạm tội đã.

- Thôi, hay là ta đi dạo một vòng chẳng? - Xtepan Arcaditr nói, rõ ràng thấy mệt vì tinh thần quá căng thẳng. - Ta không ngủ được mà. Nào, đi thôi!

Levin không trả lời. Chàng nghĩ đến điều đã nói trong khi bàn cãi: chàng chỉ hành động đúng đắn theo chiều hướng tiêu cực thôi. "Người ta chỉ có thể chính trực một cách tiêu cực thôi ư?", chàng tự hỏi.

- Sao mà mùi cỏ mới cắt hăng thế! - Oblonxki nhồm dậy, nói. - Tôi cảm thấy mình không thể ngủ được. Hình như Vaxia đang bày trò gì ở đằng kia ấy. Chú có nghe tiếng cậu ta nói và mọi người cười rộ không? Ta đến đấy chứ?

- Tôi chả đi đâu, - Levin trả lời.

- Chẳng lẽ đây cũng là một vấn đề nguyên tắc ư? - Xtepan Arcaditr mỉm cười nói, ông đang tìm mũ lưỡi trai trong bóng tối.

- Không phải đâu, nhưng tôi lại đằng ấy làm gì chứ?

- Chú biết không, chú đang chuốc lấy những phiền phức đấy, - Xtepan Arcaditr vừa nói vừa đứng dậy sau khi đã tìm thấy chiếc mũ lưỡi trai.

- Tại sao?

- Chú tưởng tôi không thấy chú đã tự đặt mình vào hoàn cảnh như thế nào đối với cô ấy sao. Tôi đã nghe thấy cô chú bàn bạc về một vấn đề quan trọng bậc nhất: xem chú có nên vắng nhà hai ngày để đi săn hay không. Tất cả những cái đó, về mặt diễm tình thì đẹp thật đấy, nhưng không bền suốt đời đâu. Một người đàn ông phải độc lập: anh ta có những thích thú của đàn ông. Một người đàn ông phải đáng bậc tu mi nam tử, - Oblonxki vừa nói vừa mở cửa.

- Nghĩa là đi ve vãn bọn con gái tá điền? - Levin hỏi.

- Tại sao lại không, nếu đó là thú vui? Việc đó không có hậu quả gì tai hại cả⁽¹⁾. Vợ tôi sẽ không vì thế mà khổ sở thêm và tôi thì được vui chơi thoải mái. Điều chủ yếu là phải tôn trọng cái thánh đường - gia

⁽¹⁾ Ca ne tire pas à conséquence (tiếng Pháp trong nguyên bản).

đình. Đừng để xảy ra việc gì ở trong nhà cả. Nhưng cũng không nên chịu bó tay.

- Có thể như thế, - Levin lạnh nhạt nói và trở mình nằm nghiêng. Mai, phải dậy sớm, tôi sẽ đi vào lúc rạng đông và không đánh thức ai đâu.

- Các ông ơi, lại đây nhanh lên⁽²⁾, - có tiếng Vexlovski quay trở lại gọi to. - Xinh lắm!⁽³⁾ Chính tôi đã phát hiện được. Xinh lắm, một nàng Gretsens⁽⁴⁾ chính cống, chúng tôi thân với nhau rồi. Quả thật là tuyệt diệu! - anh ta nói tiếp, vẻ mãn nguyện như thể cô bé kiều diễm ấy sinh ra là để dành riêng cho mình và anh hài lòng về người đã dành cho anh điều bất ngờ này.

Levin vờ ngủ và Oblonski, sau khi đi giày và chêm xì gà, bước ra khỏi kho lúa. Chẳng mấy chốc, tiếng họ im bặt.

Levin nằm mãi không tài nào ngủ được. Chàng nghe thấy tiếng đàn ngựa của mình đang nhai cỏ khô, rồi tiếng bác chủ nhà cùng con trai cả ra đồng cỏ thả súc vật; sau đó, chàng nghe thấy anh lính vào nằm ngủ ở góc kia kho lúa, cùng với đứa cháu, con trai nhỏ bác chủ nhà; chàng nghe thấy thằng bé kể lại với chú cảm giác của nó về lũ chó săn, nó thấy chúng thật đáng sợ và to đùng; rồi khi thằng bé hỏi những con chó ấy sắp vô ai, anh lính bèn cắt nghĩa, bằng một giọng khàn khàn ngái ngủ, là ngày mai toán đi săn sẽ đến đầm lầy và nổ súng đom đóm; sau cùng để tránh những câu hỏi của thằng bé, anh ta bảo nó: "Ngủ đi, Laska ngủ đi, liệu thần hồn đấy!" Lát sau, anh ngáy và tất cả lại chìm trong im lặng; chỉ còn nghe tiếng ngựa hí và tiếng dế giun kêu cộc lốc. "Phải chăng người ta chỉ có thể chính trực một cách tiêu cực mà thôi? Levin thầm nhắc lại. Thế thì sao? Đâu phải lỗi tại mình". Và chàng nghĩ đến hôm sau.

⁽²⁾ Messieurs, venez vite! (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽³⁾ Charmante! (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽⁴⁾ Nhân vật trong kịch *Faust* của Götter, một cô gái đẹp.

"Ngày mai, mình sẽ đi từ sớm và sẽ cố tự chủ không nổi nóng. Dẽ giun nhiều lắm. Và có cả dẽ gà. Khi trở về, mình sẽ thấy thư Kitti. Có thể là Xtiva nói đúng. Mình nhu nhược quá, mình để nàng dẽ đầu... Nhưng biết làm thế nào? Đấy cũng lại là một phía tiêu cực!".

Qua giấc ngủ chập chờn, chàng nghe thấy tiếng Vexlovxki và Xtepan Arcaditr cười cợt và chuyện trò vui vẻ. Chàng mở mắt ra một lát; trăng đã lên và họ vẫn đứng nói chuyện ở bậc cửa tràn ngập ánh trăng. Xtepan Arcaditr nói về vẻ tươi mát của cô gái mà ông ví như một hạt dẻ vừa bóc ra khỏi vỏ, còn Vexlovxki thì vừa cười cái cười hay lây vừa nhắc lại một câu chắc của bác nông dân nào đã nói với anh: "Tốt hơn hết là chú hãy lo kiếm riêng lấy một cô gái!". Levin nói với họ qua giấc ngủ:

- Các vị ạ, ngày mai, khi trời vừa hửng sáng...! - và chàng ngủ thiếp đi.

12

Thức giấc từ sớm tỉnh mơ, Levin cố lay các bạn dậy. Vaxia nằm sấp, một bắp chân căng tròn trong bít tất, ngủ say như chết, không tài nào khiến anh ta trả lời lấy một tiếng. Oblonxki nửa tỉnh nửa mê thoái thác không chịu đi sớm thế⁽¹⁾. Cả con Laxca ngủ cuộn tròn ở rìa nệm cỏ, cũng miễn cưỡng trở dậy và lười nhác lần lượt dướn thẳng hai chân sau. Levin đi giày rồi cầm lấy cây súng thận trọng mở cửa kho lúa kêu kẻo kẹt và bước ra. Các xà ích thiu thiu cạnh xe, đàn ngựa cũng ngủ chập chờn. Chỉ có một con đang nhai lúa kiều mạch làm vung vãi trong máng. Bên ngoài, trời mờ mờ xám.

- Thưa cậu, cậu dậy sớm thế? - bà cụ chủ nhà bước ra khỏi căn nhà gỗ, nói với Levin thân ái như với một người quen cũ.

⁽¹⁾ Câu này trong bản dịch Pháp văn của Xynvi Luynô bỏ sót.

- Tôi đi sẵn, bà lão ạ. Đến đầm đi đường này phải không?
- Cứ thẳng phía sau ấy; cậu đi qua sân phơi lúa rồi qua ruộng gai; ở đó có một con đường mòn.

Đôi chân đất rám nắng thận trọng đặt trên nền đất, bà lão đi theo Levin và mở cánh cửa rào sân phơi lúa.

- Cậu cứ đi thẳng lối này sẽ ra đến đầm lầy. Chính các cháu nhà tôi đã đưa gia súc tới đó chiều qua đấy.

Con Laxca vui vẻ chạy trên đường mòn; Levin bước nhẹ nhàng thoăn thoắt theo sau, mặt luôn dõi nhìn trời. Chàng mong mặt trời chưa lên kịp trước khi chàng tới đầm. Nhưng mặt trời đã sắp hiện ra. Vầng trăng lúc chàng ra khỏi nhà còn lấp lánh, giờ đã ngả màu bạc; phải tìm kĩ mới nhận ra ngôi sao mai một lúc trước đây còn rõ mồn một; những vệt mờ mờ ở cánh đồng phía xa đã rõ nét: đó là những đụn lúa loã mạch. Sương mai, còn chưa thấy được vì mặt trời chưa chiếu sáng, thấm ướt đôi bàn chân và áo choàng của Levin đến quá thắt lưng trong ruộng gai thơm ngào ngạt mà những thân cây đực đã được gặt về. Trong yên tĩnh trong ngần của buổi sớm mai, người nghe thấy những tiếng động nhỏ nhẹ nhất. Một chú ong bay vù bên tai Levin như tiếng đạn rít. Chàng nhìn chăm chú hơn và thoáng thấy con thú hai, rồi con thú ba. Chúng bay phía trên tám phen của tổ ong và biến về hướng đầm, bên trên ruộng gai. Con đường mòn dẫn thẳng đến đầm. Nhìn đám hơi nước bốc lên, chỗ dày, chỗ thoáng, đã đoán được đầm lầy ở đó, và những bụi sậy, những khóm liễu đu đưa trong thứ sương mù ấy trông như những hòn đảo nhỏ. Lối vào đầm, trên đường mòn, có những nông dân và những chú bé đắp áo choàng nằm ngủ sau phiên gác đêm. Cách đấy không xa, ba con ngựa buộc kĩ đang gặm cỏ. Một con rung xích kêu lanh tanh. Con Laxca đi cạnh chủ nhìn khắp phía, sốt ruột muốn được rộng cẳng chạy. Khi đi qua chỗ toán nông dân ngủ và cảm thấy dưới chân mềm dần, Levin kiểm tra lại cò mỏ và thả chó. Thoáng thấy Laxca, một con ngựa đực nhỏ đẹp màu nâu chừng ba tuổi, bèn bỏ chạy và dỏng đuôi lên mà khịt mũi. Những con khác đâm sợ và bì bõm lội nước ra khỏi đầm, móng rút khỏi lớp bùn dày đặc kêu

oàm oạp. Laxca dừng lại, đưa mắt giữu cột nhìn đàn ngựa và nhìn chủ, vẻ dò hỏi. Levin vuốt ve nó và khẽ huýt sáo, đó là dấu hiệu có thể bắt đầu.

Laxca lao đi trên nền đất nóng nính, vẻ vui sướng, bận rộn.

Khi đã vào trong đầm, giữa tất cả những mùi quen thuộc: mùi rễ cây, mùi cỏ đầm lầy, mùi gỉ sắt, cùng những mùi lạ như mùi cứt ngựa, Laxca lập tức phân biệt được ngay mùi chim, cái mùi thơm đặc biệt khiến nó nôn nao hơn cả. Đây đó, trên lớp rêu hoặc khóm ngưu bàng, mùi chim đó bốc rất mạnh, nhưng không thể nhận ra nó tăng lên hoặc dịu đi ở phía nào.

Muốn tìm hướng phải lựa theo chiều gió. Như không hề cảm thấy chân mình đang cử động, con Laxca chạy về bên phải, với tốc độ vừa phải, để nếu cần sẽ dừng ngay sau mỗi bước nhảy, vượt lên ngọn gió nhẹ thổi trước lúc bình minh rồi dừng lại quay mặt ngược chiều gió. Khi đã hít không khí vào hai lỗ mũi rộng huếch, nó lập tức cảm thấy trước mặt không phải chỉ có dấu vết chim mà là chính bản thân chúng nó và không phải chỉ một con mà đông đảo cả bầy. Laxca chạy chậm lại. Chúng nó đây rồi, nhưng đích xác chỗ nào thì nó chưa xác định được. Để tìm ra chỗ đó, nó bắt đầu lượn vòng vèo thì bỗng nhiên, tiếng chủ gọi vang làm nó nhãng đi. "Laxca, đây cơ mà!", Levin nói và chỉ cho nó một hướng khác. Nó dừng lại một lúc kiểu như hỏi chàng cứ tiếp tục như cũ có hơn không. Nhưng chàng xẵng giọng nhắc lại lệnh và chỉ cho nó một cái gò nhỏ không thể có gì hết. Nó tuân theo, giả vờ tìm kiếm để chiều lòng chủ, trèo lên gò rồi lại trở về chỗ đầu tiên: lập tức nó đánh hơi thấy chim. Giờ đây, khi không bị chủ làm rầy nữa, nó biết rõ phải làm gì, và không hề nhìn xuống chân, bực dọc vấp vào những mô đất hoặc chúi xuống nước, nhưng lại dướn thẳng bộ giò khoẻ mạnh và mềm mại đứng dậy tức khắc, nó bắt đầu chạy thành một vòng tròn có thể giúp nó tỏ tường tất cả. Mùi *bọn chúng* phả đến mũi nó mỗi lúc một mạnh, một rõ hơn và thốt nhiên, nó cảm thấy chắc chắn có một con ở chỗ kia, sau cái gò, cách năm bước trước mặt: nó bèn phục xuống và toàn thân không động đậy. Chân nó thấp nên không thể nhìn thấy gì trước mặt, nhưng ngửi mùi, nó biết con chim cách đó

không quá năm bước. Nó cứ phục đấy không nhúc nhích, mỗi lúc một biết chắc hơn là có chim ở đó và rất khoái trá với sự chờ đợi này. Đuôi nó căng thẳng, chỉ riêng chỗ chỏm là rung rung. Mồm hé mở, tai hơi vểnh lên. Một bên tai bị lộn ra trong khi chạy; nó thở nặng nề nhưng thận trọng và ngoái nhìn chủ đằng sau, đầu vẫn gần như không động đậy. Levin lại gần với cái vẻ mặt rất quen thuộc đối với nó, với cái nhìn bao giờ cũng đáng sợ, chân vấp dúi dụi trên khoảng đất gồ ghề. Laxca tưởng như chàng bước quá chậm. Thực ra chàng đang chạy.

Thấy con Laxca áp mình xuống đất, hai chân sau cào đất, mồm hé mở, Levin hiểu nó đã đánh hơi thấy dê gà và chàng chạy về phía nó, bụng cầu Chúa đừng làm mình bắn trượt phát đầu tiên. Khi đến sát nó, chàng đứng sững nhìn thẳng trước mặt và mắt thoáng thấy cái mà con chó chỉ đánh hơi được. Giữa hai mô đất, cách đó một sải, chàng thấy một con dê gà. Nó quay đầu, rình ngóng. Rồi nó hơi xoè cánh, gấp lại và vụng về ngoáy ngoáy cái phao câu, biến mất sau một nếp đất mấp mô.

- Xuyt! Xuyt! - Levin vừa kêu vừa lấy chân đẩy con chó. "Mình không thể nhúc nhích khỏi đây được, con Laxca nghĩ bụng. Mình sẽ đi đâu chứ? Từ chỗ này, mình đánh hơi thấy chúng, nhưng nếu tiến lên, mình sẽ không còn biết chúng ở đâu, hoặc sự thể ra thế nào nữa". - Nhưng này, - chủ lại thúc đầu gối vào mình nó và hết sức hồi hộp khe khẽ nhắc lại:

- Xuyt! Laxca, xuyt!

"Ông ta đã muốn thế thì mình cứ làm vậy, nhưng mình không chịu trách nhiệm nữa, nó nghĩ thế và lao về phía trước. Bây giờ, nó không đánh hơi thấy gì nữa, nó trông thấy và nghe thấy mà chẳng hiểu gì hết.

Cách chỗ cũ của nó mười bước, một con chim bay lên với tiếng kêu quàng quạc lúng búng và tiếng đập cánh vang động rất đặc biệt của loài dê gà. Ngay sau tiếng nổ, nó rơi bịch trên nền đất mềm và ẩm, cái bụng trắng xấp xuống nước. Con thứ hai không nấn ná gì: nó vút lên đằng sau Levin không đợi chó sục tới.

Khi Levin quay lại thì con vật nhỏ bé đó bay xa rồi. Nhưng phát súng đã trúng đích. Sau khi bay một quãng chừng hai chục bước, con dê gà thứ hai vút lên thẳng tắp và nặng nề rơi xuống, đập mình vào một chỗ đất khô.

"Lần này thì ra trò đây! Levin nghĩ thầm và nhét hai con chim béo mập còn âm ẩm vào túi ăn. Hừ, Laxca, sẽ thành công chứ?".

Lúc Levin đi tiếp sau khi nạp lại súng thì mặt trời, tuy còn ẩn sau những đám mây, đã lên quá chân trời. Mặt trăng bọt hết ánh sáng, giờ chỉ còn là một nụ mây trắng nhỏ trên bầu trời; không còn thấy ngôi sao nào nữa. Những khe đất lún lúc trước óng ánh bạc vì sương sớm, giờ hắt lên vàng sáng vàng rực. Mặ nước nhiễm gỉ sắt long lanh một màu hổ phách. Màu xanh lơ lớp cỏ ngả sang xanh lục úa vàng. Đàn chim nhỏ vùng dầm lầy tíu tít quanh những bụi rậm lấp lánh sương mai ngả bóng dài ven một con suối. Một con diều hâu thức giấc, đậu chót vót trên một đụn lúa và quay đầu hết bên này sang bên kia, ngắm bãi lầy, vẻ bất bình. Quạ bay lượn trên cánh đồng và một chú bé chân đất dắt đàn ngựa lại chỗ một ông già đã tung áo choàng đắp trên người, trở dậy và đang gãi. Khói súng vẽ thành những vệt dài màu sữa trên nền cỏ xanh.

Một chú bé chạy lại gần Levin.

- Hôm qua ở đây có vịt giời, chú ạ! - nó lớn tiếng mách và đi theo cách một quãng sau lưng chàng.

Và, trước mắt chú bé tỏ vẻ đồng tình, Levin càng khoái gấp bội vì đã liên tiếp bắn chết ba con dê giun.

Cái cổ lệ cho rằng nếu bắn trúng phát đầu thì cuộc đi săn sẽ đạt kết quả tốt, tỏ ra là đúng.

Khoảng mười giờ, sau khi đã cuộc bộ chừng ba mươi dặm, Levin mệt phờ, đói, nhưng sung sướng, trở về chỗ nghỉ với mười chín con dê, cộng thêm một chú vịt giới dất ở thất lưng vì không bỏ vừa túi sản nữa. Các bạn chàng thức giấc từ lâu, cuối cùng, vì đói ngấu, đã ăn sáng không chờ chàng.

- Khoan, khoan đã, tôi biết là có mười chín con mà, - Levin vừa nói vừa đếm lại lần thứ hai những con dê gà và dê giun co quắp, mình đầy máu đông lại, đầu ngoẹo đi, mất hết vẻ đường bệ khi đang bay.

Chàng đã đếm đúng và lấy làm thú vị khi thấy Xtepan Arcaditr lộ vẻ ghen tị. Chàng càng mừng khi quay vào căn nhà gỗ thấy người chạy giầy do Kitti phái đến mang cho chàng một lá thư.

"Em rất khoẻ và vui. Mình có thể yên tâm hơn trước, đừng lo cho em. Em vừa có một người hộ vệ mới: bà Maria Vlaxievna (đó là bà đỡ, một nhân vật mới và quan trọng trong đời sống vợ chồng Levin). Bà ta đến thăm thai cho em. Bà ta thấy em hoàn toàn khoẻ mạnh và chúng em giữ bà lại đến khi mình về. Mọi người đều vui tươi và sáng khoái, cho nên em xin mình đừng vội vã; nếu sản có kết quả tốt, mình cứ ở lại thêm một hôm nữa".

Hai niềm vui đó - mẻ sản may mắn và bức thư - thật lớn đến nỗi Levin dễ dàng bỏ qua hai chuyện bức mình nho nhỏ xảy ra sau buổi sản. Thứ nhất, con ngựa hồng đóng càng xe rõ ràng hôm qua bị thúc chạy quá nhanh, nay không chịu ăn và như rũ ra. Gã xà ích bảo nó mệt.

- Ông Conxtantin Dimitrievic, hôm qua ông đã bắt nó chạy cố, - gã nói. - Chẳng có gì là lạ, suốt mười dặm đường, cứ đà ấy mà chạy còn gì!

Nỗi bức mình thứ hai thoát đầu có làm chàng kém vui nhưng sau đó lại khiến chàng cười mãi, đó là số thức ăn Kitti chuẩn bị cho đem đi nhiều đến nỗi tưởng đủ ăn tám ngày rông mà nay hết nhẵn chẳng còn tí gì. Đi sản trở về, vừa mệt vừa đói, Levin rất thèm ăn bánh gối. Về gần đến chỗ trú chân, chàng đã dự cảm thấy mùi vị nó trong miệng, y

hết con Laxca đánh hơi thấy chim, và lập tức sai Filipov dọn món đó cho chàng. Vậy mà không những bánh gối, đến cả gà giò cũng chẳng còn chút dấu vết nào nữa!

- Anh ta háu ăn ghê gớm! - Xtepan Arcaditr vừa nói vừa cười chỉ Vaxia Vexlovski. - Mình cũng chẳng phải là không háu ăn nhưng cái háu ăn của cậu ta thì thật kinh khủng...

- Không sao! - Levin vừa nói vừa lăm lăm nhìn Vexlovski. - Filipov, dọn cho tôi món thịt bò vậy.

- Chẳng còn gì nữa ạ, đến xương các ông ấy cũng quăng cho chó cả rồi, - Filipov đáp.

Levin bực mình hết sức và nói với giọng rầu rĩ:

- Lẽ ra các ông phải để phần tôi chút gì chứ!

Chàng tức đến phát khóc.

- Mổ chim đi, - chàng nói giọng run run và cố không nhìn Vaxia, rồi nhồi lá gai vào. - Và ít ra cũng cố tìm sữa cho tôi.

Uống sữa no nê xong, chàng liền hối hận là đã tỏ ra bực dọc trước mặt khách và phì cười về nỗi đã phát cáu do cơn đói cào ruột.

Buổi chiều, họ lại đi săn, Vexlovski bắn được mấy con chim và đến đêm họ trở về nhà.

Lượt về cũng vui y như lượt đi. Vexlovski lúc ca hát, lúc khoái chí kể lại đợt nghỉ chân ở chỗ các bác nông dân đã mời anh ta uống vodka và nói: "Đừng có vẽ vờ!, hoặc cuộc lén phéng ban đêm bao gồm nào là chuyện hạt dẻ, chuyện cô gái tá điền và chuyện bác nông dân sau khi hỏi anh ta có vợ chưa, đã bảo: "Đừng có đi liếc vợ kẻ khác nữa, tốt hơn hết là chú hãy đi kiếm lấy một cô cho mình". Câu nói làm Vexlovski thích thú đặc biệt.

- Tóm lại, tôi rất thích chuyến đi này. Còn anh, Levin?

- Tôi cũng thế, - Levin thành thật nói, không những rất vui sướng vì không còn cảm thấy hèn học với Vexlovski như khi ở nhà nữa mà trái lại còn thấy rất thân thiện với anh ta.

14

Khoảng mười giờ hôm sau, khi đi kiểm tra trại ấp về, Levin đến gõ cửa buồng Vaxia ngủ đêm trước.

- *Cứ vào!*⁽¹⁾ - Vexlovski nói to. - Xin lỗi, tôi vừa mới *tắm gội*⁽²⁾, - anh mỉm cười nói. Anh ta đứng trước mặt chàng, mặc độc bộ đồ lót.

- Xin anh cứ tự nhiên, - Levin ngồi xuống cạnh cửa sổ. - Anh ngủ có ngon không?

- Ngủ như chết. Thời tiết hôm nay đi săn có tốt không?

- Anh dùng gì: trà hay cà phê?

- Chẳng trà mà cũng chẳng cà phê. Tôi vừa ăn cả một bữa điểm tâm thịnh soạn. Tôi lấy làm xấu hổ... Có lẽ các bà dạy rồi nhỉ. Giá đi chơi một vòng thì khoái biết mấy! Anh chỉ cho tôi xem đàn ngựa của anh nhé.

Sau khi đi dạo trong vườn, đến thăm chuồng ngựa và lên xà kép vài cái, Levin trở về nhà và cùng Vaxia đến phòng khách.

- Cuộc đi săn của chúng tôi thật tuyệt diệu, tôi trở về mang theo rất nhiều ấn tượng, - Vexlovski vừa nói vừa bước lại gần Kitty đang ngồi cạnh ấm đun trà. - Thật đáng tiếc cho các bà không được hưởng những thú ấy!

⁽¹⁾ Entrez! (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Ablutions (tiếng Pháp trong nguyên bản).

"Anh ta cứ nhất định phải nói vài lời với nữ chủ nhân", Levin tự nhủ. Chàng thấy một sắc thái đặc biệt trong nụ cười, trong vẻ tán tỉnh của khách khi anh ta nói với Kitty.

Phu nhân ngồi phía bên kia bàn với bà Maria Vlaxieвна và Xtepan Arcaditr, bà gọi Levin lại gần để bàn việc thu xếp nhà cửa. Đạo cưới, mọi sự chuẩn bị vô nghĩa lí như thế này đều khiến Levin khó chịu, vì nó làm tổn thương đến sự kiện cao cả đang hoàn thành; sự chuẩn bị cho việc sinh nở nay mai mà người ta bấm đốt ngón tay tính từng ngày, càng khiến chàng phật ý hơn nữa. Chàng cố bưng tai nhắm mắt làm ngơ trước những chuyện về cách quán tã cho trẻ sơ sinh, trước những dải băng đan bí ẩn dài bất tận, những mảnh vải hình tam giác mà Doli coi là rất quan trọng v.v... Chàng thấy việc đẻ một đứa con trai (chàng đinh ninh đó sẽ là con trai) - điều mà người ta hứa hẹn với chàng, nhưng chàng vẫn chưa tin vì thấy điều đó thật quá kì lạ - một mặt là niềm hạnh phúc bao la do đó không thể đạt được, mặt khác lại là một sự kiêu hãnh bí ẩn đến nỗi cả cái kiến thức hư ảo về điều sắp xảy tới lẫn những chuẩn bị dường như chỉ liên quan đến một việc thông thường, đều có vẻ ô nhục và ghê tởm dưới mắt chàng.

Nhưng phu nhân không hiểu tâm trạng chàng và cho việc chàng không muốn bận tâm và bàn bạc đến vấn đề ấy là do tính nhẹ dạ và thờ ơ, cho nên bà không để chàng yên thân chút nào. Bà đã nhờ Xtepan Arcaditr tìm cho họ một căn nhà và bây giờ, bà vẫy Levin lại gần.

- Thừa phu nhân, con chẳng biết gì cả. Xin tùy phu nhân muốn làm thế nào cũng được, - chàng nói.

- Anh chị phải định ngày lên đường đi chứ.

- Thật quá, con không biết gì về việc đó. Con chỉ biết là có hàng triệu trẻ con không đẻ ở Moxcva và không cần đến bác sĩ..., vậy tại sao...

- Nếu như vậy...

- Việc này sẽ tùy ý Kitty.

- Không nên bàn chuyện này với Kitty! Vậy ra anh muốn tôi làm nó sợ à? Anh chớ nên quên là mùa xuân năm ngoái, Natalya Gôlitxun đã chết vì thiếu bà đỡ giỏi đấy.

- Con sẽ làm theo ý phu nhân, - chàng nói, vẻ lăm lì.

Phu nhân cứ nói, nhưng chàng chẳng buồn nghe. Tuy câu chuyện làm chàng phát ngáy nhưng đó không phải là nguyên nhân khiến chàng buồn bực, mà chính do cái điều chàng nhìn thấy bên cạnh chiếc ấm đun trà kia.

"Không, không thể thế được", chàng nghĩ bụng, thỉnh thoảng đưa mắt hết nhìn Vaxia tươi cười cúi xuống nói chuyện với Kitty rồi lại nhìn vợ đỏ bừng mặt, xúc động.

Có cái gì khiếm nhã trong dáng ngồi của Vaxia, trong cái nhìn, trong nụ cười của anh ta. Thậm chí, Levin còn thấy cả dáng ngồi và cái nhìn của Kitty cũng vô lối nữa. Một lần nữa, tất cả lại tối sầm trước mắt chàng. Cũng như hôm qua, không hề có sự chuyển tiếp nào, chàng bỗng cảm thấy bị xô từ chót đỉnh của hạnh phúc, thư thái và phẩm giá xuống vực thẳm của tuyệt vọng, tàn ác và nhục nhằn. Chàng thấy cả thế gian đều tởm không chịu nổi.

- Thưa phu nhân, xin phu nhân muốn sao cứ làm vậy, - chàng nói, mắt vẫn nhìn đi chỗ khác.

- Việc gì cũng có mặt tốt mặt xấu, - Xtepan Arcaditr nói với chàng, giọng bông lơn, không những ám chỉ câu chuyện của phu nhân mà còn ám chỉ nguyên nhân khiến Levin bối rối mà ông ta đã đoán biết. - Doli, sao hôm nay mình xuống chậm thế!

Mọi người đứng dậy chào Daria Alekxandrovna. Vaxia chỉ đứng dậy một tí, và với thói bất lịch sự vốn là đặc điểm của lớp thanh niên ngày nay, anh ta chào thoáng một cái và lại vừa cười vừa tiếp tục câu chuyện nói dở.

- Con Masa không để em ngồi phút nào cả. Nó kém ngủ và trở nên trái tính trái nết ghê gớm, - Doli nói.

Câu chuyện giữa Vaxia và Kitti lại xoay quanh vấn đề ngày hôm trước: họ nói về Anna và hỏi nhau người ta có thể đặt tình yêu lên trên mọi tập tục xã hội không. Câu chuyện làm Kitti khó chịu và đâm bối rối, do cả bản thân vấn đề lẫn giọng điệu của Vexlovski và nhất là vì nàng biết trước nó sẽ tác động như thế nào đến chồng. Nhưng tính nàng vốn quá giản dị và hồn nhiên nên không biết đường cắt đứt câu chuyện, thậm chí không biết che giấu vẻ vui thích hồi hộp mà những biểu hiện ân cần của gã trai trẻ đã đem đến cho nàng. Nàng muốn chấm dứt cuộc nói chuyện, nhưng không biết làm thế nào. Nàng biết mọi cái mình làm đều sẽ bị chồng hiểu theo nghĩa xấu. Và, quả vậy, khi nàng hỏi Doli là Masa làm sao và khi Vaxia quay sang lãnh đạm nhìn Doli, chờ cái câu chuyện chán phèo đối với anh ta đó kết thúc, thì Levin thấy câu hỏi đó thật gượng gạo và giả dối đến ghê tởm.

- Hôm nay, ta có đi hái nấm không? - Doli hỏi.

- Ồ có chứ, em sẽ cùng đi, - Kitti nói, và đỏ bừng mặt. Nàng muốn theo phép lịch sự hỏi xem Vaxia có đi không, nhưng không dám. - Coxtia, mình đi đâu đấy, - nàng hỏi chồng với vẻ phạm lỗi khi chàng quả quyết bước qua mặt nàng. Về bối rối trên mặt nàng đã xác nhận mọi mối nghi ngờ của Levin.

- Có một thợ máy đến trong khi tôi đi vắng, tôi chưa kịp gặp anh ta, - chàng trả lời, không nhìn nàng.

Chàng đi xuống nhưng chưa kịp ra khỏi phòng làm việc thì đã nghe thấy tiếng chân quen thuộc của vợ chạy xuống sầm sầm không cần giữ gìn gì nữa.

- Mình cần gì? - chàng lạnh nhạt hỏi vợ. - Chúng tôi đang bận.

- Tôi xin lỗi, - nàng quay về phía anh thợ máy người Đức, nói: - tôi cần nói chuyện với nhà tôi một tí.

Người Đức định lui ra, nhưng Levin bảo:

- Anh cứ ở đây.

- Có phải ba giờ tàu chạy không? - người đó hỏi. - Tôi không muốn bị nhớ.

Levin không trả lời và ra ngoài với vợ.

- Thế nào, cô có chuyện gì cần nói? - chàng nói với vợ bằng tiếng Pháp.

Chàng không nhìn thẳng vào mặt vợ và không muốn trông thấy nàng run bắn cả chân tay, giữa lúc bụng mang dạ chửa. Nàng có vẻ rũ rượi và thiếu ngủ.

- Em... em muốn nói với anh rằng chúng ta không thể sống như thế này được, đó là một cực hình... - nàng nói.

- Ở nhà bếp có người đấy, cô đừng có to tiếng, - chàng đáp, giọng cáu kỉnh.

- Thế thì lại đây, anh.

Họ đang đứng ở phòng chờ. Kitty định sang buồng bên cạnh nhưng cô gia sư người Anh lại đang dạy Tania học ở đấy.

- Ta ra vườn vậy!

Ở ngoài vườn, lại chạm trán bác nông dân đang cào cỏ lối đi. Và, chẳng buồn nghĩ đến việc bác ta đã trông thấy mặt mày họ nhón nhơ nhón nhác như đang chạy trốn trước tai họa, họ cứ bước thẳng vội vã, cảm thấy cần nói ra tất cả những điều chất nặng trong lòng, phân giải cho nhau khỏi hiểu lầm, cần được đứng một mình với nhau trong vài phút và do đó, tự giải thoát khỏi giày vò.

- Không thể sống như thế này được! Đó là một cực hình. Em đau khổ, anh đau khổ. Tại sao lại như vậy? - cuối cùng, nàng nói, khi họ đi tới một chiếc ghế dài tro trọi trong góc, trên lối đi giữa rặng bồ đề.

- Chỉ cần em nói với anh điều này thôi: trong thái độ anh ta, có đúng là có cái gì chướng mắt, bĩ ối và điếm nhục không?
- chàng nói và lại đứng sững trước mặt nàng, vẫn với cái dáng như hôm nọ, hai nắm tay áp chặt vào ngực.

- Vâng, - nàng trả lời, giọng run run. - Đấy, Coxtia, anh thấy rõ em không có tội tình gì! Em đã toan lập tức nói thẳng cho anh ta biết, nhưng với loại người ấy... Tại sao anh ta lại đến đây? Trước đó, chúng ta đang sung sướng bao nhiêu! - nàng nói, nghẹn ngào giữa những tiếng nấc làm rung cả tấm thân nặng nề vì sắp đến kì sinh nở.

Người làm vườn ngạc nhiên thấy họ trở lại qua trước mặt bác với bộ mặt bình thản và rạng rỡ. Tuy vậy, nào có ai đuổi theo họ đâu, họ chẳng cần chạy trốn và họ cũng chẳng tìm ra cái gì đặc biệt sung sướng trên tấm ghế dài nọ.

15

Sau khi đưa vợ lên nhà trên, Levin đến buồng Doli. Về phần Daria Alexandrovna, hôm đó, bà cũng rất bức tội. Bà đi đi lại lại trong phòng và giận dữ mắng đứa con gái nhỏ đang đứng khóc ở góc nhà.

- Mà sẽ phải đứng ở xó nhà suốt ngày, phải ăn trưa một mình, tao sẽ cắt hết búp bê đi và không may áo mới cho mày nữa, - bà nói và không biết bày vẽ thêm hình phạt nào nữa.

- Chao! Con cái nhà hư đồn quá! - bà quay về phía Levin nói. - Không biết sao bản tính nó lại xấu thế?

- Thế nào, cháu nó đã làm gì? - Levin hỏi, giọng khá hồ hững. Chàng định hỏi ý kiến chị vợ và tiếc là đã đến không đúng lúc.

- Nó đi hái phúc bồn tử với Grisa, và ở đằng ấy... thậm chí tôi không dám nói là nó đã làm gì nữa kia. Tôi tiếc cô Êliô quá. Cô

này chẳng để tâm đến cái gì cả, cứ như cái máy... Chú cứ thử tưởng tượng xem con bé...⁽¹⁾

Và Daria Alecxandrovna bèn kể những trò hư đồn của Masa.

- Thế thì có sao, đó hoàn toàn không phải là bản tính xấu mà chỉ là tính nghịch ngợm của trẻ con thôi, - Levin nói cho bà chị nguôi lòng.

- Còn chú, nom chú cũng có vẻ xúc động. Chú đến có việc gì thế? - Doli hỏi. - Ở đằng ấy, có chuyện gì vậy?

Nghe giọng bà hỏi, Levin cảm thấy có thể dễ dàng nói điều định nói.

- Tôi không ở đằng ấy, tôi đứng một mình ngoài vườn với Kitti. Đây là lần thứ hai chúng tôi cãi nhau từ khi... Xtiva đến.

Doli nhìn chàng bằng đôi mắt thông minh và thông cảm.

- Chị hãy hết sức thành thật cho tôi biết, phải chăng ở... không phải ở Kitti đâu, mà ở ông khách kia... có một cung cách thật khó chịu, và không những khó chịu mà còn quá quắt, xúc phạm đến kẻ làm chồng, đúng không?

- Biết nói thế nào với chú được nhỉ?... Đứng im trong góc đó! - bà ta thét Masa, con bé thấy mặt mẹ thoáng cười, bèn cựa quậy định quay lại. - Trong giới thượng lưu thì người ta sẽ nói là anh ta xử sự như mọi thanh niên. *Anh ta tán tỉnh một thiếu phụ trẻ và xinh đẹp*⁽¹⁾ và một người chồng thuộc giới thượng lưu thì chỉ có thể lấy đó làm hãnh diện.

- Phải, phải, - Levin nói, vẻ lăm lăm, - nhưng chị có nhận thấy gì không?

⁽¹⁾ *Fiauré vonus que la petile* (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽¹⁾ *Il fait la cour à une jeune et Jolie femme* (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Không những tôi mà cả Xtiva nữa. Sau bữa trà, anh ấy có nói với tôi: "*Tôi thấy hình như Vexlovski đang tán tỉnh Kittiti tí ti thì phải*"⁽²⁾

- Tốt lắm, thế là tôi yên tâm rồi. Tôi sẽ đuổi cổ hắn đi, - Levin nói.

- Chú làm sao thế, chú điên rồi à? - Doli sợ hãi kêu lên. - Này, Coxtia, hãy tỉnh trí lại đi chú, - bà vừa cười vừa nói thêm. Được, cho phép mày đi tìm cô Fanni, - bà nói với Masa. - Nếu chú muốn, tôi sẽ nói chuyện này với Xitioa. Anh ấy sẽ đưa hắn đi. Ta có thể bảo hắn là chú sắp có khách. Tóm lại thì anh ta cũng không hợp với gia phong nhà ta mấy.

- Không, không, tôi muốn tự mình làm việc này.

- Nhưng chú sẽ không cãi lộn với anh ta chứ?

- Tuyệt không. Việc này sẽ làm tôi rất thú vị, - Levin nói, đôi mắt long lanh. - Nào thôi, hãy tha thứ cho cháu đi, chị Doli! Cháu nó sẽ không tái phạm nữa đâu, - chàng xin hộ cô bé phạm lỗi đang tần ngần không chịu đến với cô Fanni mà cứ đứng sững trước mặt mẹ, mắt nhìn xuống liếc trộm, ngong ngóng chờ mẹ ngó tới.

Bà mẹ đưa mắt nhìn nó. Cô bé oà lên khóc nức nở, giấu mặt vào váy mẹ và Doli đặt bàn tay thon gầy lên đầu nó.

"Giữa anh chàng đó và chúng ta có gì là hợp nhau kia chứ?", Levin nghĩ thầm và đi tìm Vexlovski. Khi đi qua phòng chờ, chàng sai người thắng ngựa vào xe chuẩn bị ra ga.

- Hôm qua, một ổ lò xo bị gãy ạ, - người hầu trả lời.

- Thì thắng xe tarăngtat⁽¹⁾ vậy, nhưng nhanh lên. Ông khách đâu?

- Ổ trong phòng ông ta ạ.

⁽²⁾ Je crois que Veslovski faist un petit brin de cour à Kitty (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽¹⁾ Một thứ xe ngựa bốn bánh ở nông thôn Nga.

Khi Levin bước vào, Vaxia mới mở đồ lễ ra, xếp lại gọn gàng những bản tình ca mới và đang đi ghệt cười ngựa.

Phải chăng mặt Levin có vẻ gì đặc biệt hay là Vaxia đã hiểu *cái việc tán tỉnh tí ti đó*⁽²⁾ là lạc lõng trong gia đình này? Dù sao anh ta cũng lúng túng (đến mức tối đa có thể thấy ở một người giới thượng lưu) khi chủ nhân bước vào.

- Anh thường đi ghệt để cười ngựa à?

- Vâng, như thế sạch hơn nhiều, - Vaxia vừa nói vừa đặt cái cẳng chân to tướng lên ghế tựa và cài nốt cúc ghệt với một nụ cười hồn hậu.

Hiển nhiên anh ta là một thanh niên trung thực và Levin cảm thấy vừa thương hại vừa hối hận khi thấy cái nhìn rụt rè của Vaxia.

Trên bàn có một cái gậy sáng nay vào giờ thể dục họ đã làm gãy khi tìm cách nâng những xà đôi bị khí ẩm làm nở ra. Levin cầm lấy đoạn gỗ và bẻ chỗ đầu bị tước ra, không biết vào đề thế nào.

- Tôi muốn... - chàng nín lặng, nhưng chợt nhớ đến Kitty và những chuyện đã xảy ra, chàng quả quyết nhìn thẳng vào mắt Vexlovski và nói nốt: - tôi đã bảo thắng ngựa cho anh rồi.

- Sao kia ạ? - Vaxia kinh ngạc hỏi. - Để đi đâu?

- Để đưa anh ra ga, - Levin lăm lăm nói và tước đầu gậy ra.

- Anh sắp đi à? Có chuyện gì xảy ra chẳng?

- Chả là tôi sắp có khách, - Levin nói, những ngón tay khoẻ mạnh thoăn thoắt bẻ vụn nốt mẩu gỗ gãy. - Với lại chẳng phải tôi sắp có khách và cũng chẳng có chuyện gì xảy ra đâu, nhưng tôi yêu cầu anh đi khỏi đây. Anh muốn cất nghĩa thái độ bất lịch sự của tôi thế nào tùy anh.

⁽²⁾ Ce peti brin de cour (tiếng Pháp trong nguyên bản)

Vaxia đứng thẳng người dậy.

- Tôi yêu cầu chính anh cắt nghĩa cho tôi... - anh ta đồng dạc nói. Cuối cùng, anh ta đã hiểu ra.

- Tôi không thể cắt nghĩa được, - Levin nói tiếp, giọng khàn đi, ngắt từng vắn và cố không để anh ta thấy hai má mình đang run lên.
- Anh đừng hỏi tôi thì tốt hơn.

Và vì bên đầu gối đã xơ hết rồi, Levin lại xoay sang đầu nguyên, bẻ chiếc gậy làm đôi và thận trọng nhặt lại mẩu đã rơi xuống...

Đôi bàn tay quắp lại, những bắp thịt mà mới sáng nay, lúc tập thể dục, anh ta đã nắn thủ, cặp mắt long lên, giọng nói nghẹn lại và đôi môi run run kia hẳn đã thuyết phục Vaxia nhiều hơn lời nói. Anh ta vừa nghiêng mình vừa nhún vai với một nụ cười khinh bỉ.

- Tôi có thể gặp Ôblônxbki được không?

Cái nhún vai và nụ cười đó không làm Levin tức giận chút nào. "Hắn không còn biết làm gì khác được", chàng nghĩ thầm.

- Tôi sẽ cho mời anh ấy đến gặp anh ngay lập tức.

- Sao lại ngớ ngẩn đến thế là nghĩa lí gì! - Xtepan Arcaditr nói, lúc gặp lại Levin ở trong vườn, sau khi bạn ông báo tin anh ta đã bị tống ra khỏi cửa. - *Thế này thì thật lố bịch⁽¹⁾*. Con ong nào châm ruột chú vậy? *Thế này thì thật lố bịch vô cùng⁽²⁾*. Vậy ra, chỉ vì một gã thanh niên...

Nhưng hình như chỗ ong châm vẫn dễ chạm nọc, vì khi Xtepan Arcaditr định phân trần, Levin tái mặt đi và vội vàng ngắt lời ông:

- Xin anh đừng có phân trần với tôi! Tôi không thể làm khác được! Tôi lấy làm ân hận cho anh và cho anh ta. Nhưng theo tôi, anh ta đi

⁽¹⁾ Mais c'est ridicule (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Mais c'est du dernier ridicule (tiếng Pháp trong nguyên bản).

cũng chẳng buồn phiền gì lắm, còn nếu anh ta ở đây thì khổ cho cả hai vợ chồng chúng tôi.

- Nhưng thế là sỉ nhục người ta! *Và hơn nữa, là lối bịch*⁽³⁾.

- Đối với tôi, cũng là sỉ nhục và đau đớn! Tôi đâu đáng phải chịu như thế và không lí gì tôi phải đau khổ cả!

- A, tôi không ngờ chú lại thế! Người ta có thể ghen tuông nhưng ghen đến mức như vậy thì lối bịch vô cùng⁽⁴⁾.

Levin quay phắt đi, dấn sâu vào lối đi trong vườn và tiếp tục dạo quanh đó. Lát sau, chàng nghe thấy tiếng xe tarăngtat cọt két dọc theo lối nhỏ, và qua hàng cây, trông thấy Vaxia đầu đội mũ nổi Ecot ngồi trên nệm cỏ khô (rủi thay xe lại không có ghế) mỗi khi gặp ổ gà lại nảy bật người lên.

"Lại có chuyện gì thế kia?", Levin nghĩ thầm khi một tên đầy tớ chạy ra ngăn cỗ xe tarăngtat lại. Đó là người thợ máy mà Levin đã quên băng đi mất. Người đó cúi chào lia lịa, nói với Vexlovski vài lời rồi leo lên xe và họ cùng đi xa dần.

Xtepan Arcaditr và phu nhân đều phật lòng về cách xử sự của Levin. Bản thân chàng cũng cảm thấy không những mình lối bịch⁽³⁾ đến cao độ mà còn có lỗi và mang tiếng nữa; nhưng cứ nghĩ đến những điều hai vợ chồng đã phải chịu đựng, chàng tự hỏi nếu lần sau lại gặp trường hợp tương tự thì sẽ xử sự ra sao và đều tự trả lời cũng vẫn hành động y như thế.

Mặc dầu mọi chuyện đó, chiều đến, trừ phu nhân vẫn không thể bỏ qua cho Levin, mọi người đều vui vẻ và hoạt bát như trẻ con sau khi chịu phạt hoặc như người lớn sau một cuộc tiếp đón long trọng nặng nề. Buổi tối, khi phu nhân đã về buồng, người ta nhắc đến chuyện trục xuất Vexlovski như nói đến một việc từ thuở nào. Và

⁽³⁾ Bi pule, c'est ridicule! (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽⁴⁾ On peut être jaloux, mais à ce point, c'est du dernier ridicule (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽³⁾ *Ridicule* (tiếng Pháp trong nguyên văn).

Doli, vốn thừa hưởng khiếu hài hước ở bố, đã làm Varenca cười ngất khi kể lại cho cô nghe đến lần thứ ba, thứ tư - mà mỗi lần đều điểm thêm những chi tiết trào lộng mới - câu chuyện bà chuẩn bị diện những dải "nơ" mới tiếp khách như thế nào, nhưng vừa bước vào phòng khách thì chợt nghe tiếng xe ngựa cót két. Và ai đang ở trên xe đó? Đích thân Vaxia với chiếc mũ nổi Ecot, với những bản tình cả và đôi ghệt, đang ngồi trên đống cỏ khô!

- Lẽ ra ít nhất chú cũng nên thắng cho anh ta cỗ xe nhà mới phải! Nhưng không!... Thế rồi, tôi nghe thấy: "Dừng lại!" Tôi tưởng người ta thương hại hẳn. Tôi nhìn ra: họ xếp một gã người Đức to béo ngồi cạnh anh ta và đưa hai người đi... Tôi đã thất bại bằng uống công vô ích quá!

16

Daria Alexandrovna thực hiện dự định của mình và đi thăm Anna. Bà rất sợ làm cô em khổ tâm hoặc làm em dễ khó chịu. Bà hiểu gia đình Levin không muốn gần gũi thân cận với Vronxki là đúng, nhưng bà cho mình có nhiệm vụ phải đến thăm Anna và tỏ cho nàng rõ tình cảm bà không thể thay đổi mặc dầu tình thế đã đổi thay.

Để khỏi phụ thuộc vào gia đình Levin, Daria Alexandrovna sai người đi thuê ngựa ở trong làng; nhưng khi biết chuyện, Levin liền đến rầy la bà.

- Tại sao lại cho việc chị đến đó làm tôi khó chịu? Mà nếu có thể đi nữa, thì tôi sẽ càng giận hơn khi chị mượn ngựa khác chứ không dùng ngựa của tôi, - chàng nói. - Chị chưa hề nói với tôi là chị dứt khoát định đến đấy. Nếu chị thuê ngựa trong làng, thì trước nhất chị xúc phạm tôi, thứ nữa là chúng sẽ không đưa chị đến nơi đến chốn được đâu. Tôi có ngựa, nếu chị không muốn làm tôi méch lòng thì xin chị hãy lấy ngựa của tôi.

Daria Alecxandrovna phải nhận lời và đến ngày đã định, Levin sai chuẩn bị cho bà một cỗ xe bốn ngựa và một trạm tiếp sức gồm những ngựa kéo và ngựa cưỡi không sang lắm nhưng có thể đưa Daria Alecxandrovna bình yên đến nơi đến chốn trong một ngày. Giữa lúc đang cần ngựa cho phu nhân ra đi và cho cả bà nữ hộ sinh nữa, điều này khiến Levin lúng túng, nhưng tính hiếu khách không cho phép chàng để Daria Alecxandrovna thuê ngựa ở ngoài, và hơn nữa, chàng biết số tiền hai mươi rúp chi phí về cuộc hành trình này rất cần cho Doli; tình cảnh của Daria Alecxandrovna rất eo hẹp về mặt tiền nong và vợ chồng Levin lo cho bà như cho chính mình.

Theo ý kiến Levin, Daria Alecxandrovna khởi hành từ trước bình minh. Đường tốt, xe êm, ngựa vui vẻ phi nước kiệu và trên chiếc ghế ngồi đánh xe, ngoài gã xà ích ra, còn có người thứ ba do Levin phái đi làm tùy tùng cho bà chị vợ để thêm phần an toàn. Daria Alecxandrovna ngủ thiếp đi mãi tới khi đến gần quán hàng, nơi phải thay ngựa, bà mới thức giấc.

Sau khi dùng trà ở chính người nông dân sung túc, nơi Levin đã dừng chân khi đến thăm Xviajxki, sau khi nói chuyện với nhóm phụ nữ về con cái và nghe ông già hết lời ca ngợi bá tước Vronxki, Daria Alecxandrovna tiếp tục lên đường vào lúc mười giờ. Ở nhà, quá bận bịu vì con cái, bà chẳng bao giờ có thì giờ suy nghĩ. Bù lại, trong chặng đường bốn tiếng đồng hồ này, tất cả những ý nghĩ trước đây bị dẹp xuống nay ulla vào tâm trí và bà ngẫm ngợi về cuộc đời như xưa nay chưa từng nghĩ thế bao giờ, quan sát nó dưới mọi khía cạnh. Những ý nghĩ đó làm cho chính bà ngạc nhiên. Thoạt tiên, bà nghĩ đến lũ con mà bà vẫn lo lắng tới, mặc dầu phu nhân và nhất là Kitti (bà đặt hi vọng vào nàng nhiều hơn) đã hứa trông nom: "Miễn là Masa đừng có lặp lại những trò đại dột, Grisa đừng bị ngựa đá và Lili đừng bị đầy bụng". Nhưng sau đó, những vấn đề hiện tại nhường chỗ cho những vấn đề sắp tới trước mắt. Bà tự nhủ mùa đông tới phải kiếm một gian nhà khác, thay đổi đồ đạc trong phòng khách và may áo lông thú cho đứa con gái lớn. Rồi những vấn đề của một tương lai xa hơn hiện ra: bà sẽ làm thế nào cho các con nên người? "Con gái thì còn dễ, bà nghĩ, nhưng còn con trai?".

"Được lắm, hiện nay, mình còn chăm sóc Grisa, nhưng đó chỉ vì bây giờ mình còn rảnh rỗi, mình chưa có mang đấy thôi. Tất nhiên đừng trông mong gì Xtiva, vô ích. Có kẻ hầu người hạ tử tế, mình sẽ có thể lo liệu được cho chúng nó. Nhưng nếu mình lại có mang....". Và bà nghĩ thật bất công thay, nỗi bất hạnh đè nặng trên cái kiếp đàn bà: mang nặng đẻ đau. "Đẻ thì không sao, nhưng mang cái thai mới là điều đáng sợ nhất!", bà vừa nghĩ vừa nhớ đến lần có thai vừa rồi và cái chết của đứa con sau cùng ấy. Và bà nhớ lại câu chuyện với một thiếu phụ trẻ trong quán. Khi bà hỏi chị ta có con không, chị nông dân xinh đẹp ấy trả lời:

- Em có một đứa con gái nhỏ, nhưng Chúa đã giải thoát cho em khỏi phải nuôi nó, chúng em đã chôn nó trong tuần chay rồi.

- Chị có thương tiếc nó lắm không? - Daria Alecxandrovna hỏi.

- Thú thật là không. Ông cụ em cứ thế này cũng đã đông cháu rồi. Có con chỉ tổ lo thôi. Chẳng còn thì giờ làm việc gì cả. Đó là sợi chỉ buộc chân, thế thôi.

Daria Alecxandrovna thấy câu trả lời thật ghê tởm mặc dầu người thiếu phụ nom đầy vẻ duyên dáng hồn hậu; nhưng giờ đây, lời nói bất giác trở lại trong trí bà. Những câu nói trắng trợn chứa đựng một phần sự thật.

"Tóm lại, Daria Alecxandrovna vừa nghĩ vừa điếm lại mười lăm năm ăn ở với chồng: có mang, nôn mửa, đâm ra dần dần, đứng đưng với tất cả và nhất là xấu đi. Ngay cả Kitti, trẻ và xinh như thế, mà cũng xấu đi nhiều, còn mình, khi có chửa thì trông đến gớm ghiếc, mình biết lắm. Sinh nở, đau đớn, cái cực hình của phút cuối cùng trở dạ... rồi cho con bú, những đêm không ngủ, những cơn đau kinh khủng ấy..."

Chỉ nhớ lại những vết nứt nẻ đầu vú mà hầu như đẻ đứa con nào cũng thấy xuất hiện, Daria Alecxandrovna đã rùng mình. "Tiếp đó là tật bệnh của lũ trẻ, phải luôn luôn lo lắng; rồi nào là việc giáo dục, nào những thói xấu (bà nhớ lại cái tội của con bé Masa ở vườn phúc

bồn tử), việc học hành, môn la tinh: tất cả những cái đó thật khó hiểu và khó khăn biết mấy. Và đáng sợ hơn cả là những đứa trẻ ấy lăn ra chết". Và một lần nữa lại hiện lên trong tâm trí cái kỉ niệm tàn nhẫn không ngừng nhói buốt trong tấm lòng người mẹ của bà: cái chết của đứa bé sơ sinh vừa đây của bà bị bệnh yết hầu cướp đi, đám tang nó, sự thờ ơ của mọi người quanh chiếc quan tài nhỏ màu hồng và nỗi đau thương đơn chiếc của bà trước vầng trán nhỏ trắng muốt với những mớ tóc mai loăn xoăn cùng cái miệng xinh xinh hé mở, ngỗ ngang, mà bà thoáng thấy lần cuối, lúc nắp quan tài hồng hồng điểm một hình thập tự ren sập xuống.

"Và vì sao lại có tất cả những cái ấy! Nó dẫn đến kết quả gì? Mình chẳng có được lấy một phút nào thanh thoi: khi thì chữa, khi thì nuôi con, lúc nào cũng cau có, mệt rũ, khả ố với mọi người xung quanh và với chồng; và chịu tất cả những cái đó để sinh ra đời những đứa trẻ xấu số, kém giáo dục và nghèo hèn ư? Nếu hè này không kéo cả nhà đến ở với Levin thì không biết mình sẽ xoay xở thế nào. Tất nhiên Kitti và Coxtia rất tế nhị, khiến ta không thấy ngượng gì cả; nhưng không thể cứ kéo dài thế mãi. Khi có con, họ sẽ không thể giúp đỡ ta được nữa: ngay bây giờ họ cũng không còn phong lưu lắm đâu: Ba thì hầu như chẳng còn giữ lại gì cho bản thân ba nên cũng không thể đỡ đần mình được. Vậy mình không thể đơn độc nuôi các con, đành nhờ cậy người khác, thật nhục nhã. Cứ cho rằng mọi việc đều chu toàn, mình không mất đứa con nào nữa và mình lo được tạm tạm cho chúng học hành. Chỉ mong ước nhiều nhất là chúng đừng trở nên hư hỏng. Mình chỉ muốn có thế thôi. Biết bao đau khổ, cực nhọc để đạt tới đó!... Đời mình thế là bỏ đi rồi!". Bà lại nhớ đến lời người thiếu phụ đã nói và một lần nữa, thấy phần nộ khi ôn chuyện đó; nhưng bà vẫn công nhận trong những lời đó có một phần sự thật chua chát.

- Còn xa không, Mikhailo? - Daria Alecxandrovna hỏi người thủ hạ để tránh những ý nghĩ làm bà sợ hãi.

- Người ta bảo đi hết cái làng kia thì còn bảy dặm nữa.

Sau khi qua làng, xe đi vào một cái cầu nhỏ. Một tốp phụ nữ, mang những bó dây trên lưng, chuyện trò vui vẻ, lúc đó cũng qua cầu. Họ dừng lại tò mò nhìn cỗ xe ngựa đi qua. Daria Alecxandrovna thấy tất cả những bộ mặt ấy hướng về phía bà đều lạnh mạnh, linh hoạt và như trêu chọc bà do niềm vui sống toát ra từ đó. "Ai nấy đều sống và hưởng thụ cuộc đời, Daria Alecxandrovna tiếp tục nghĩ khi xe đã vượt qua những chị nông dân, leo lên một sườn dốc và khi bà lại khoan khoái lắc lư người theo nhịp ngựa phi nước kiệu, trên lò xo mềm mại của cỗ xe cũ kĩ. Còn mình thì vừa thoát khỏi cái thế giới làm mình chết mòn như thoát khỏi một nhà tù: mãi bây giờ mình mới có thể bình tâm lại một lúc ngắn ngủi. Tất cả phụ nữ: cả những người đàn bà nọ, cả cô em Natalya của mình, cả Varenca lẫn Anna, mà mình đang trên đường đến thăm, đều biết thế nào là sống, tất cả, trừ mình ra..." "Họ đổ xô vào công kích Anna. Tại sao? Liệu mình có hơn gì cô ấy không? Mình đây, ít ra mình còn có người chồng mà mình yêu. Không phải đã như ý muốn, nhưng mình yêu anh ấy, còn Anna, cô ta không yêu chồng. Vậy cô ấy có tội gì kia chứ? Cô ấy muốn sống. Chính Chúa đặt trong tâm hồn cô ta nhu cầu đó. Có thể vào địa vị ấy, mình cũng sẽ hành động như cô ta. Cho đến nay mình vẫn còn băn khoăn không biết là vào cái đận kinh khủng khi cô ấy đến gặp mình ở Moxeva, mình nghe theo cô ấy như thế có đúng không. Đáng lẽ bấy giờ mình phải bỏ chồng và bắt đầu lại từ đầu. Giá như thế mình sẽ có thể yêu và được yêu thật sự. Bây giờ liệu có hơn gì không? Mình không trọng anh ấy, mình chỉ cần đến anh ấy, bà tự nhủ khi nghĩ đến chồng, và mình phải chịu đựng anh ta. Có hơn gì không? Dạo ấy, ắt còn có người ưa mình, mình hãy còn đẹp", Daria Alecxandrovna tiếp tục nghĩ và bỗng thêm soi gương. Bà có một tấm gương nhỏ đi đường để trong bọc và rất muốn lấy ra; nhưng nhìn vào lưng gã xà ích và người thủ hạ lắc lư trên ghế, bà cảm thấy nếu một trong hai người quay lại thì bà sẽ xấu hổ lắm, nên đành thôi.

Nhưng dù không soi gương, bà vẫn nghĩ bây giờ cũng chưa phải đã quá muộn; và bà nhớ đến Xergei Ivanovitr đã tỏ ra đặc biệt ưu ái đối với bà, ông bạn Turovxun tốt bụng của Xtiva đã giúp bà chăm nom các con khi chúng sốt phát ban và đã mê bà. Lại còn một gã rất trẻ cho là bà đẹp nhất trong ba chị em, theo lời chồng bà bông lơn kể lại.

Và những chuyện tình duyên say đắm nhất, không tưởng nhất cứ dựng lên trong tâm trí bà, "Anna đã làm đúng, mình sẽ không bao giờ kết tội cô ấy. Bản thân cô ấy hạnh phúc, cô ấy lại làm cho một người khác hạnh phúc, cô ấy không ngu độn đi như mình và hẳn cô ấy vẫn tươi trẻ, vẫn sắc sảo, vẫn cởi mở như xưa", Daria Alecxandrovna nghĩ thầm và thoáng nở một nụ cười ranh mãnh trong khi dựng lên, song song với thiên diễm tình của Anna, một chuyện gần giống như thế với một người đàn ông tưởng tượng, sẽ yêu bà. Cũng như Anna, bà thú hết với chồng. Rồi vẻ ngạc nhiên và bối rối của Xtepan Arcaditr khi nghe tin đó, khiến bà mỉm cười.

Bà tới chỗ ngoặt từ đường cái lớn rẽ vào con đường dẫn tới Vozdvijenxcoie, trong tâm trạng mơ mộng triền miên đó.

17

Gã xà ích dừng ngựa và nhìn sang bên phải, về phía cánh đồng lúa loã mạch có toán nông dân đang ngồi cạnh một chiếc xe tải. Người thủ hạ định nhảy xuống khỏi ghế nhưng lại thay đổi ý kiến, và hách dịch quát gọi một nông dân, vẫy bác lại gần. Cơn gió nhẹ, lúc đi đường còn thấy hây hây, giờ tắt hẳn khi họ dừng lại; ruồi trâu sà đến bâu chi chít vào bày ngựa dầm dìa mỗi hồi đang tức tối xua chúng đi. Tiếng lưỡi hái lanh tanh bên xe tải bỗng ngừng bật. Một nông dân đứng lên và lại gần cỗ xe ngựa.

- Thế nào, anh mọc rễ ra đấy à! người thủ hạ cất giọng câu kính quát bác nông dân đang thông thả tiến đến, đôi chân đất bước trên con đường gồ ghề và khô nẻ. - Anh có đến hay không?

Người đó - một ông già tóc xoắn chít bằng dây vỏ cây, lưng còng đen xạm mồ hôi - vội rảo bước đến chỗ xe đỗ và vịn bàn tay rám nắng vào cái chắn bùn.

- Vozdvijenxcoie, nhà các quan chủ ư? Nhà bá tước à? lão nhắc lại:
- chỉ việc leo lên cái dốc kia rồi rẽ tay trái là vào ngay lối đi và tới nơi
thôi. Các vị muốn gặp ai? Đích thân bá tước à?

- Họ có nhà không, hử bác? - Daria Alecxandrovna nói, không chỉ
đích danh ai vì bà không biết hỏi lão nông dân này về Anna như thế
nào cho phải.

- Chắc là có, - lão vừa nói vừa lạch bạch dậm bước tại chỗ, làm hằn
vết chân trần năm ngón trên lớp bụi đường. - Tôi chắc có, - lão nhắc
lại, rõ ràng muốn kể lể dài dòng hơn. - Mới hôm qua, họ còn có khách.
Họ toàn tiếp khách sang... Chú mày muốn gì chứ? - lão vừa hỏi vừa
quay về phía một gã thanh niên ngồi cạnh xe tải đang lớn tiếng nói
với lão. À, phải rồi! Lúc nãy, họ cưỡi ngựa qua đây để đến xem máy
gặt. Bây giờ, hử họ về nhà rồi. Thế các vị ở đâu đến?

- Ô xa lắm, - gã xà ích vừa nói vừa trèo lên ghế. - Vậy thì cũng
không bao xa nữa phải không?

- Thì tôi đã bảo chú là đến nơi rồi mà. Chú cứ đi quá cái dốc... - ông
lão vừa nói vừa lấy ngón tay gõ gõ vào cái chắn bùn.

Đến lượt một nông dân trẻ tuổi lực lưỡng tiến lại gần.

- Liệu đến khi gặt lúa về có việc làm không? - anh ta hỏi.

- Lão không biết, anh bạn trẻ ạ.

- Thế là chú hiểu rồi đấy, chú rẽ sang trái là vào đúng ngay đó, -
lão nông dân nói, rõ ràng miễn cưỡng phải chia tay giữa lúc còn muốn
chuyện gẫu thêm lát nữa.

Gã xà ích khề quất đàn ngựa nhưng vừa đi vào đường rẽ, lão nông
dân đã lớn tiếng gọi họ:

- Dừng lại! Này, anh bạn, dừng lại! - có tiếng hai người kêu. Gã xà
ích làm theo.

- Họ kia rồi! Kia kia! - lão nông dân kêu to. - Họ đi cả đoàn! - lão nói tiếp và chỉ bốn người cưỡi ngựa cùng một chiếc xe ghế dài đang tiến lại gần đường cái.

Đó là Vronxki, gã giô kê, Anna và Vexlovxki cưỡi ngựa, quận chúa Vacvara và Xviajxki ngồi xe. Họ đi xem những máy gặt mới mua hoạt động ra sao.

Khi cỗ xe dừng lại⁽¹⁾, các kỵ sĩ bèn cho ngựa đi bước một. Anna cùng Vexlovxki đến trước tiên. Nàng cưỡi một con ngựa Anh nòi "cóp"⁽²⁾, tầm vóc trung bình, chắc nịch, đuôi ngắn và bờm xén, ung dung tiến lại. Cái đầu xinh xắn đội mũ đứng thành loa xoà những búp tóc đen nhánh, đôi vai tròn trặn, thân hình bó gọn trong xiêm áo nữ kỵ sĩ màu đen cùng dáng ngồi ngựa bình tĩnh và duyên dáng của nàng khiến Doli ngỡ ngàng.

Thoạt đầu, bà thấy Anna cưỡi ngựa khí khó coi. Trong ý nghĩ Daria Alexandrovna, việc phụ nữ cưỡi ngựa là một kiểu làm đom trẻ trung và phóng túng mà bà cho là không hợp với tình cảnh hiện tại của Anna; nhưng khi nhìn gần nàng, bà lập tức thay đổi ý kiến. Trong cả tư thế, y phục lẫn cử chỉ của Anna, mọi nét đều thanh lịch mà vẫn bình dị, điềm đạm và đường hoàng đến mức không có gì để tự nhiên hơn.

Bên cạnh Anna, trên một con ngựa kỵ binh màu xám rất hăng, Vaxia Vexlovxki đầu đội mũ nôi Ecot, phát phơ những dải băng, hai bắp chân to tướng duỗi thẳng ra đằng trước, ngạo nghễ đi tới, và Daria Alexandrovna không thể nén được một nụ cười tinh quái khi nhận ra anh ta. Vronxki đi sau hai người. Chàng cưỡi một con ngựa nòi màu hồng nâu rõ ràng bị kích động trong lúc phóng nước đại. Chàng giật dây cương ghìm nó lại.

⁽¹⁾ Đây chỉ cỗ xe của Đoly.

⁽²⁾ Loại ngựa cưỡi chân ngắn, thân mập.

Tiếp đến một gã nhỏ bé mặc quần áo giôkê. Theo sau các kỵ sĩ là Xviajxki và quận chúa ngồi trong cỗ xe ghế dài mới tinh do một con ngựa đen khoẻ mạnh kéo.

Mặt Anna ngồi lên một nụ cười sung sướng khi nàng nhận ra Doli trong cái dáng dấp nhỏ bé nép trong góc cỗ xe ngựa cũ kĩ. Nàng reo lên, giật thót mình trên yên ngựa và giục ngựa phi tới. Đến ngang tầm xe, nàng nhảy xuống không cần ai đỡ, và vén cao váy nữ kỵ binh, nàng chạy tới Doli.

- Quả đúng như em đoán, nhưng em vẫn chưa dám tin là thực. Thật vui quá! Chao, chị không thể tưởng tượng là em sung sướng biết bao, - nàng nói, lúc áp mặt vào mặt Doli mà hôn, lúc nhích ra, mỉm cười ngấm bà. - Alêxây, anh hãy xem này, hạnh phúc biết bao! - nàng vừa nói vừa ngảnh về phía Vronxki lúc đó đã xuống ngựa và đang đi lại chỗ họ.

Sau khi ngả chiếc mũ đứng thành màu xám ra chào, Vronxki đến bên Doli.

- Chị đến chơi thế này, chúng tôi rất vui sướng, chàng nói nhấn mạnh từng tiếng thốt ra và mỉm cười để lộ hàm răng trắng khoẻ mạnh

Vaxia Vexlovxki không xuống ngựa, ngả mũ chào bà khách mới tới và vui vẻ vẫy mũ trên đầu.

- Đó là quận chúa Vacvara, - Anna nói để trả lời cái nhìn dò hỏi của Doli khi chiếc xe ghế dài tới gần.

- À! - Doli nói, và mặt bà bất giác lộ vẻ khó chịu.

Quận chúa Vacvara là một bà cô chồng; bà biết bà ta từ lâu và vẫn coi khinh. Bà biết suốt đời quận chúa Vacvara chỉ ăn bám những bà con giàu có; việc bà hiện sống ở nhà Vronxki, vốn chẳng có họ hàng gì khiến Doli thấy nhục cho gia đình nhà chồng. Anna nhận thấy vẻ mặt đó của Doli; nàng bối rối, đỏ mặt, buông váy xuống và vướng chân vào đó.

Daria Alecxandrovna đến bên xe ghế dài và lạnh lùng chào quận chúa. Bà cũng quen Xviajxki. Ông này hỏi thăm sức khỏe anh bạn độc đáo cùng cô vợ trẻ⁽¹⁾ và sau khi nhìn thoáng chiếc xe cũ kĩ với cỗ ngựa trắng xộc xệch cùng những chấn bùn vá vúi, ông bèn mời các bà lên xe ghế dài.

- Còn tôi thì đi xe này, - ông nói. - Con ngựa này thuần tính và quận chúa lái khéo lắm.

- Không, ông cứ ngồi đấy, Anna vừa tới chỗ họ bèn nói, - hai chúng tôi sẽ đi xe đó. Và nàng khoác tay Doli kéo đi.

Daria Alecxandrovna choáng mắt vì cỗ xe sang trọng đàn ngựa đẹp đẽ và những bộ mặt thanh lịch và rờ rờ vây quanh bà. Nhưng bà ngạc nhiên nhất về sự thay đổi ở nàng Anna yêu quý và thân thuộc. Một phụ nữ khác, ít chú tâm hơn, trước đây chưa biết Anna và nhất là chưa từng bắn khoăn với những ý nghĩ đã khuấy động tâm hồn Daria Alecxandrovna trên đường tới đây, ắt sẽ không nhận thấy có gì đặc biệt ở Anna. Nhưng Doli thì sống sót về cái đẹp thoáng qua chỉ lộ ra ở người phụ nữ trong những phút yêu đương, mà lúc này bà thấy trên mặt Anna. Mọi nét trên mặt nàng: từ những lúm đồng tiền hằn rõ trên má và trên cằm, từ nếp môi đến nụ cười như phảng phất bay quanh mặt, từ ánh mắt, cử chỉ duyên dáng và nhanh nhẹn, giọng nói đầy đặn, cho đến cả cái cách nàng trả lời Vronxki nửa bức dọc nửa thân mật, khi anh ta xin phép cưới con ngựa của nàng, luyện cho nó phi chân phải, tất cả đều quyến rũ vô cùng; hình như nàng cũng biết thế và lấy làm vui thích. Ngồi lên xe rồi, hai người đột nhiên thấy lúng túng. Anna ngượng nghịu dưới con mắt chăm chú, dò hỏi của Doli dăm dăm nhìn nàng. Về phía Doli, sau câu nói của Xviajxki, bà dăm xấu hổ vì cỗ xe cũ kĩ đầy bụi mà Anna đã lên ngồi cùng. Gã xà ích Filip và người thủ hạ cũng có cảm giác đó. Anh chàng thủ hạ, để che giấu nỗi bối rối của mình, cứ xun xoe với các bà, nhưng gã xà ích Filip thì lộ vẻ hăm hăm và chuẩn bị tư tưởng không để cái hào nhoáng kia làm loá mắt. Gã cười mỉa con ngựa đen nhánh và cả quyết

⁽¹⁾ Chỉ vợ chồng Lêvin.

trong thâm tâm rằng cái thú ngựa như thế giỏi lắm chỉ thắt vào xe ghế dài để đi "du ngoạn"⁽¹⁾ là tốt, chứ không bao giờ chạy nổi một mạch bốn mươi dặm giữa trời nóng nực.

Đám nông dân ngồi quanh xe tải đứng dậy cả và vừa tò mò ngắm cuộc gặp gỡ vừa bàn tán:

- Họ hài lòng lắm, đã lâu chưa gặp nhau mà, - ông lão tóc xoắn buộc dây vỏ cây nói.

- Đây, bác Ghêraximôp, giá được con ngựa giống đen kia mà chở cở về thì được việc quá, hẳn là chẳng lâu la gì!

- Ô! Xem kìa, có phải là một phụ nữ mặc quần không? - một người trong bọn chỉ Vaxia Vexlovski đang cưỡi con ngựa có bộ yên dùng cho phụ nữ.

- Không phải, đàn ông đấy chứ. Chú xem, anh ta nhảy lên nhẹ nhàng thế kia mà!

- Thế nào, các cậu, ta không ngủ trưa à?

- Đến giờ rồi! - ông lão nói và liếc nhìn mặt trời. - Quá trưa rồi đấy. Cầm hái làm đi!

18

Anna nhìn bộ mặt gầy guộc, bơ phờ của Doli mà bụi đường càng làm nổi bật những nếp nhăn và định nói ra điều nàng nghĩ, nghĩa là bảo bà đã gầy đi: nhưng chợt nghĩ bản thân mình lại đẹp ra, mà cái nhìn của Doli cũng nói lên điều đó, nàng bèn thở dài và xoay ra nói chuyện mình.

⁽¹⁾ Bản tiếng Pháp là "promenade". Chính là promenade (đạo chơi) nhưng gã xà ích nói sai. Chúng tôi tạm dịch là "du ngoạn" do chữ du ngoạn đọc chệch đi).

- Chị nhìn em, - nàng nói, - và chị tự hỏi liệu em có thể sung sướng trong hoàn cảnh mình không chứ gì? Thế thì... em lấy làm xấu hổ mà thú thật với chị... thực tình em... em sung sướng một cách không thể tha thứ được. Những điều xảy đến với em đúng là do phép mầu vậy. Thật y như khi tỉnh dậy sau một cơn ác mộng gớm ghiếc và thấy mọi kinh hoàng đến qua hẵn. Em đã bừng tỉnh dậy. Em sống sót qua thời kì tàn khốc ấy và bây giờ, nhất là từ khi ở đây, em thật sung sướng vô cùng! - nàng vừa nói vừa nhìn Doli với nụ cười rụt rè, dò hỏi.

- Tôi rất mừng! - Doli mỉm cười nói, giọng lạnh lùng hơn trong ý định. - Tôi rất mừng cho cô. Tại sao cô không viết thư cho tôi?

- Tại sao ư?... Vì em không dám... chị quên mất hoàn cảnh em rồi sao.

- Cô không dám viết thư cả cho tôi ư! Giá cô biết là tôi... Tôi cho rằng...

Daria Alecxandrovna định kể lại những cảm nghĩ ban sáng nhưng không hiểu sao lại thấy không đúng lúc.

- Thôi, ta sẽ bàn chuyện đó sau. Những nhà gì thế kia? - bà hỏi, muốn lái sang chuyện khác và chỉ những mái nhà xanh, đỏ, thấp thoáng sau hàng giậu dạ hợp và tử đinh hương còn tươi.
- Trông như một thành phố nhỏ ấy.

Nhưng Anna không trả lời câu bà hỏi.

- Không, không, chị nghĩ thế nào về hoàn cảnh em? nàng hỏi.

- Tôi đồ rằng... - Daria Alecxandrovna định nói thì vừa lúc ấy Vaxia Vexlovski đã luyện được cho ngựa của Anna phi chân phải, phóng vèo qua rất nhanh cạnh họ, người nhún nhảy nhịp nhàng trên chiếc yên phụ nữ bằng da thuộc.

- Được rồi, Anna Arcadievna ạ! - anh ta nói.

Anna không buồn nhìn anh ta; nhưng, một lần nữa Daria Alekxandrovna lại cảm thấy khó lòng mở đầu câu chuyện dài dòng này trên xe ngựa, nên đành tóm tắt những ý nghĩ của mình.

- Tôi chẳng cho là thế nào cả, - bà nói tiếp, - bao giờ tôi cũng yêu mến cô, mà khi yêu một người, ta yêu trọn vẹn con người đó y nguyên như trong thực tế chứ không phải như trong ước muốn của ta.

Anna quay đi không nhìn vào mặt bà bạn nữa và hấp háy mắt (một thói quen mới của nàng mà Doli chưa từng thấy), bắt đầu suy nghĩ, muốn hiểu thấu hoàn toàn ý nghĩa lời nói đó. Rồi hẳn là đã hiểu như ý mình muốn, nàng nhìn thẳng vào Doli.

- Ví thể chị có tội lỗi trong lương tâm, - nàng nói, - thì việc chị đến thăm và nói với em những lời này cũng sẽ chuộc lại được tất cả.

Và Doli thấy nàng rơm rớm nước mắt. Bà xiết chặt tay Anna không nói gì.

- Thế những nhà này là nhà gì đây? Sao nhiều đến thế! bà nhắc lại sau một phút im lặng.

- Đó là nhà người làm, trại nuôi ngựa, chuồng ngựa, Anna trả lời. - Bã cỏ cho gia súc bắt đầu từ đây. Tất cả chỗ này trước đây đều bỏ hoang, nhưng Alecxei đã khôi phục lại hết. Anh ấy yêu trang trại này lắm và em rất ngạc nhiên thấy anh ấy đam ra say mê khai khẩn ruộng đất. Với lại, đây là một con người có bản chất hết sức phong phú! Bất cứ bắt tay vào việc gì, anh ấy cũng làm rất trôi. Không những anh ấy không bao giờ chán mà còn say mê với việc mình làm nữa kia. Theo như em biết, anh ấy trở nên tiết kiệm, thành điển chủ xuất sắc, thậm chí còn hà tiện nữa... Nhưng chỉ trong công việc canh tác thôi, vì anh ấy vẫn tiêu hàng vạn rúp không cần tính toán, - nàng nói với nụ cười vừa sung sướng vừa tinh quái thường thấy ở phụ nữ khi nhắc đến những cá tính sâu kín của người yêu mà chỉ riêng họ nhìn thấy. - Chị có thấy tòa nhà to kia không? Đó là bệnh viện mới.

Em chắc xây cũng đến hơn mười vạn rúp. Đó là cái *thích thú*⁽¹⁾ hiện nay của anh ấy. Và chị có biết do đâu anh ấy lại thế không? Nông dân xin anh ấy nhượng lại theo giá rẻ mấy cánh đồng cỏ; anh ấy từ chối và em trách anh ấy keo kiệt. Tất nhiên, không phải chỉ vì thế thôi, đó là cả một mớ nguyên nhân gộp lại; anh ấy liền làm nhà thương này để chứng tỏ mình không phải là đồ keo kiệt, chị hiểu chứ. *Đó là chuyện nhỏ nhen*⁽²⁾, nếu chị muốn cho là thế cũng được; nhưng chính vì thế em càng yêu anh ấy hơn. Bây giờ, chị sắp sửa thấy nhà chúng em đấy. Nhà xây từ đời ông nội và anh ấy không thay đổi gì ở bên ngoài cả.

- Đẹp thật! - Doli trầm trồ ngắm ngôi nhà có hàng cột chạy quanh, nổi bật trên vòm lá xanh óng của những cây cổ thụ.

- Phải không chị? Và đứng trên gác hai mà ngắm phong cảnh thì tuyệt.

Họ đi vào sân rải sỏi điểm một khoảnh đất trồng hoa mà hai người làm vườn đã viên đá bọt xung quanh và dừng lại trước thềm nhà rải thảm.

- À, họ đã về đến nơi rồi! - Anna thốt lên khi thấy có người dẫn ngựa cưỡi về chuồng. - Con vật mới đẹp làm sao, chị nhỉ? Nói "cóp" đấy. Nó là con ngựa cưng của em đấy. Dẫn nó lại đây và cho tôi ít đường. Bà tước đâu? - nàng hỏi hai người hầu mặc quần áo nâu đang chạy tới. - À, anh ấy kia rồi! - nàng nói khi trông thấy Vronxki đến đón họ.

- Mình định xếp quận chúa nghỉ đâu? Vronxki hỏi Anna bằng tiếng Pháp và không chờ trả lời, chàng lại chào Daria Alexandrovna và lần này hôn tay bà. - Có lẽ ở phòng lớn có bao lơn chẳng?.

⁽¹⁾ Dada (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ C'est une petitesse (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Ô, không, xa quá! Phòng trong góc tiện hơn, để chị em tôi còn gặp nhau luôn chứ. Ta đến đây đi, - Anna nói và cho con ngựa cứng miếng đường người hầu vừa mang đến.

- *Thế là ông quên nhiệm vụ rồi*⁽¹⁾, - nàng bảo Vexlovski đang bước lên thêm nhà.

- *Xin lỗi, tôi có đường đây túi đây*⁽²⁾, - anh ta mỉm cười đáp và luồn hai ngón tay vào túi gi lê.

- *Nhưng ông đến chậm quá*⁽³⁾, - nàng nói tiếp và lấy khăn lau bàn tay bị ướt vì cho ngựa ngoạm đường. Anna quay về phía Doli. - Chị ở chơi lâu không? Một ngày thôi ư? Không được!

- Tôi đã hẹn thế rồi! Với lại còn các cháu... - Doli nói, ngưng ngừng vì phải lôi cái túi đi đường xoàng xĩnh ra khỏi xe và vì biết chắc mặt mình đầy bụi.

- Không, chị Doli, chị thân mến của em... Nhưng ta sẽ liệu sau. Đi nào, đi nào! - và Anna dẫn Doli vào buồng dành cho bà.

Buồng này không rộng lấy bằng căn buồng Vronski định xếp cho bà và Anna xin lỗi về điều đó. Nhưng nó vẫn sang trọng hơn mọi thứ buồng Doli từng ở và gọi cho bà nhớ tới những khách sạn đẹp nhất ở nước ngoài.

- Ôi, chị thân mến, em sung sướng quá! - Anna nói và ngồi xuống cạnh Doli một lát, nàng vẫn mặc bộ đồ kị sĩ. - Chị kể em nghe về gia đình chị đi. Em có thoáng gặp anh Xtiva một lát. Nhưng anh ấy không biết kể về các cháu. Tania, đứa cháu gái cứng của em ra sao rồi! Chắc nó lớn lắm rồi nhỉ?

⁽¹⁾ Et vous oubliez votre devoir (tiếng Pháp trong nguyên bản)

⁽²⁾ Pardon, j'en ai toue plein les poches (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽³⁾ Mais vous venez trop tard (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Ủ, cháu lớn lắm, - Daria Alecxandrovna đáp gọn lỏn, bà ngạc nhiên thấy mình nói đến con cái một cách lạnh lùng đến thế. - Chúng tôi ở nhà Levin dễ chịu lắm, - bà nói tiếp.

- Giá trước kia em biết chị không khinh em, - Anna nói... - Biết thế thì em đã mời cả gia đình chị đến ở với chúng em. Xtiva là bạn cũ của Alecxei, - nàng nói tiếp và bỗng nhiên đỏ mặt.

- Vâng, nhưng chúng tôi ở đằng ấy cũng dễ chịu lắm, - Doli bối rối đáp lại.

- Đúng thế đấy, em mừng quá nên đâm ra ăn nói nhảm nhí. Em rất sung sướng được gặp chị, chị thân yêu của em! - Anna vừa nói vừa hôn chị dâu lần nữa. - Chị vẫn chưa nói cho em biết chị nghĩ gì về em và em muốn biết tất cả. Nhưng em hài lòng vì chị thấy em như thế này. Em mong hơn hết là người ta đừng cho là em định chứng minh cái gì. Em chẳng muốn chứng minh gì hết, em chỉ muốn sống, thế thôi; không làm hại ai kể cả bản thân mình. Em rất có quyền như thế, phải không chị? Với lại, chuyện dài lắm, chúng ta sẽ còn tha hồ hàn huyên. Em đi thay quần áo đây; em sẽ phái hầu phòng đến cho chị.

19

Còn lại một mình, Daria Alecxandrovna xem xét căn buồng với con mắt người nội trợ. Tất cả mọi thứ bà nhìn thấy khi đến gần ngôi nhà này, khi đi thăm suốt lượt, cũng như ở căn phòng này đều mang dấu vết sang trọng và vẻ xa hoa của phương Tây mà bà chỉ biết qua các tiểu thuyết Anh; chưa bao giờ bà thấy cái gì tương tự như thế ở nông thôn Nga. Mọi thứ đều mới, từ giấy sơn Pháp đến tấm thảm phủ kín sàn nhà. Cái giường lò xo với nệm nhỏ, cái gối dài kì quặc và những gối nhỏ bọc áo gối bằng tơ sống. Bàn rửa mặt bằng đá hoa, ghế tựa dài, bàn tròn, đồng hồ bằng đồng đen trên lò sưởi, rèm cửa sổ, màn cửa ra vào, mọi thứ đều mới và đắt tiền.

Chị hầu phòng chỉnh tề đến giúp việc, kiểu tóc và áo còn "mốt" hơn tóc và áo Doli, chị ta cũng mới và đắt tiền như mọi thứ trong phòng này. Daria Alexandrovna ứng thái độ lễ phép và ân cần chị ta, nhưng vẫn ngưỡng ngưỡng khi có chị ta ở bên; bà xấu hổ vì chiếc áo ngủ mạng chi chít mang nhăm theo; bà đỏ mặt vì những miếng vá và những chỗ mạng mà ở nhà thì bà hãnh diện biết bao. Ở nhà rõ ràng là sáu chiếc áo ngủ cần có hăm bốn arsin⁽¹⁾ vải năngxuc⁽²⁾, mỗi arsin giá sáu mươi lăm kôpênh, vị chi là hơn mười lăm rúp chưa kể công may lẫn khuy cài, và như vậy tiết kiệm được khối tiền. Nhưng trước mặt chị hầu phòng, nếu bà không cảm thấy tủ nhục thì ít ra cũng ngưỡng ngưỡng.

Daria Alexandrovna nhẹ hẫng người khi Annuska⁽³⁾ mà bà quen từ lâu, bước vào phòng. Nữ chủ nhân cho gọi chị hầu phòng người Pháp và Anna ở lại hầu Daria Alexandrovna.

Rõ ràng Annuska rất mừng thấy Doli tới nên chuyện trò không dứt. Doli nhận thấy chị ta muốn bày tỏ ý kiến về hoàn cảnh nữ chủ nhân và đặc biệt về mối tình cùng sự tận tâm của bá tước với Anna Arcadieva, nhưng Doli khôn khéo lách đi khi chị ta vừa mới đả động đến vấn đề này.

- Cháu được nuôi lớn lên cùng với cô Anna Arcadieva, cháu quý cô nhất trên đời, việc phán xét đâu đến phận chúng ta, phải không ạ? Và xem ra bá tước yêu cô ghê lắm...

- Này, tôi nhờ chị nhé, nếu tiện chị bảo giặt hộ tôi cái này,
- Daria Alexandrovna ngắt lời.

- Thừa bà được ạ. Ở đây có hai chị lo liệu riêng việc ấy và quần áo đều giặt bằng máy. Đích thân bá tước sắp đặt tất cả. Một người chồng như vậy... - Doli hài lòng thấy Anna bước vào và do đó, chấm dứt câu chuyện phiếm của Annuska.

⁽¹⁾ Một đơn vị đo chiều dài bằng 0m71.

⁽²⁾ Một loại vải bông thô.

⁽³⁾ Tên gọi thân mật của Anna. Chú ý đừng lầm Anna hầu phòng với Anna nữ chủ nhân.

Anna mặc áo dài vải gai nỡn rất giản dị. Doli chăm chú ngắm nghía chiếc áo. Bà hiểu rõ ý nghĩa và cái giá của sự giản dị ấy.

- Người quen cũ đấy, - Anna chỉ Annuska.

Anna đã hết bối rối. Nàng hoàn toàn thoải mái và bình thản. Doli thấy rõ nàng đã trấn tĩnh hẳn sau nỗi xúc động do thấy bà tới thăm và giờ đây nàng lại giở cái giọng hời hợt và ỡ thờ, có thể nói nó khép lại cánh cửa khoang lòng chứa đựng những tình cảm và ý nghĩ sâu kín.

- Cháu gái bé của cô ra sao, cô Anna? - Doli hỏi.

- Anni ấy à? (nàng gọi bé Anna, con gái mình như vậy). Cháu khỏe lắm. Cháu xinh ra nhiều. Chị có muốn xem cháu không? Ta đi đi, em sẽ đưa nó cho chị coi. Bọn em gặp nhiều cái rầy rà về chuyện vú bô quá. Chúng em đã thuê một vú nuôi người Ý. Một người thật thà nhưng dần quá! Chúng em định cho ra, nhưng con bé quen hơi chị ta quá rồi, nên đành phải giữ lại.

- Cô chú định thu xếp ra sao,.. - Doli mào đầu, định hỏi đứa trẻ sẽ mang họ ai; nhưng nhận thấy nét mặt Anna lập tức sa sầm, bà liền hỏi khác đi. - Cô chú cho cháu cai sữa chưa?

Nhưng Anna đã hiểu ra.

- Chị không định hỏi thế, có phải không? Chị muốn ám chỉ đến họ của cháu, đúng không? Điều đó đang giày vò Alêxxây. Cháu không có họ. Em muốn nói cháu lấy họ... Carenin, - nàng nói tiếp và nheo mắt lại, chỉ còn thấy hai hàng mi chập vào nhau. - Vả lại (mặt nàng đột nhiên sáng lên) ta sẽ trở lại chuyện này sau. Ta đi đi, em sẽ đưa cháu cho chị coi. *Cháu nó kháu lắm*⁽¹⁾. Nó biết bò rồi kia.

Tại phòng trẻ, sự sang trọng từng làm Doli ngạc nhiên trong khắp ngôi nhà, tới đây càng khiến bà sững sờ hơn. Ở đây, có xe nôi đặt mua

⁽¹⁾ Elle est tres gentille (tiếng Pháp trong nguyên bản).

tận bên Anh, dụng cụ tập đi, một cái đi văng dụng ý làm theo kiểu bàn bi a để tập bò, những cột đu và bồn tắm mới, lạ kiểu. Tất cả đều của Anh, thuộc loại thượng hảo hạng và rõ ràng rất đắt tiền. Phòng rộng thênh thang rất cao và sáng sủa.

Khi họ bước vào, đứa bé mặc sơ mi đang ngồi trong một chiếc ghế bành nhỏ kê trước bàn, ăn canh để rút ớt bộ ngực nhỏ xíu. Một cô hầu gái người Nga được cất đặt làm ở phòng trẻ đang cho nó ăn và cùng ăn với nó. Cả vú nuôi lẫn bảo mẫu đều không có đó, họ đang ở phòng bên cạnh và người ta nghe thấy họ chuyện trò bằng một thứ tiếng Pháp kì cục, thứ ngôn ngữ độc nahát qua đó họ có thể hiểu nhau.

Nghe tiếng Anna, một phụ nữ Anh cao lớn, sang trọng, mặt khó coi, vẻ xảo trá, hối hả bước vào, lắc lư những mớ tóc xoắn và lập tức xin lỗi ngay mặc dầu Anna không hề trách mắng lời nào. Cứ mỗi câu Anna nói, chị ta lại vội vã trả lời liên chi hô điệp: "Vâng, thưa bà"⁽¹⁾.

Con bé nước da hồng hào, lông mày và tóc đen nhánh, thân hình nhỏ nhắn khoẻ mạnh và đỏ ửng với làn da gà giò, làm Daria Alexandrovna thích mê, mặc dầu nó rất nghiêm nghị nhìn chăm chăm vào mặt bà khách lạ; Doli thấy thêm cả cái vẻ lành mạnh của nó. Cách bò toài của con bé cũng khiến bà rất thú vị. Không đứa con nào của bà dạo trước bò khéo như nó. Đặt lên thảm với chiếc váy vạt sau tốc lên, con bé nom đáng yêu lạ lùng. Tựa một con vật nhỏ, nó nhìn người lớn bằng đôi mắt đen láy, coi bộ đắc ý ra mặt vì thấy mình được chiêm ngưỡng. Nó cười rất tươi, chân dạng ra, tì thật mạnh lên hai tay, thoăn thoắt đẩy cả mông dít lên, rồi lại quăng hai tay về phía trước.

Nhưng không khí phòng trẻ và nhất là chị người Anh khiến Daria Alexandrovna rất khó chịu. Bà thâm nghĩ sở dĩ Anna, vốn biết người biết của, mà phải nuôi một người đàn bà đáng ghét và đáng鄙 đến thế để trông nom con nhỏ, hẳn là vì người đứng đắn ắt từ chối không

⁽¹⁾ Yes, my lady (tiếng Anh trong nguyên bản).

chịu vào làm ở một gia đình bất chính như gia đình Anna. Hơn nữa, qua vài câu, Doli còn hiểu rằng Anna, cùng vú nuôi, bảo mẫu và đứa bé thật xa lạ với nhau và việc Anna đến thăm con thế này quả là một sự kiện khác thường. Anna định lấy đồ chơi cho con, cũng không biết đâu mà tìm cho ra.

Cuối cùng, khi bà hỏi con bé đã có mấy răng, Anna cũng lầm lẫn (Doli đâm sửng sốt vì điều đó): nàng không biết con bé đã có thêm hai răng mới.

- Đôi khi điều đó làm cho em thật khổ tâm, em cảm thấy ở đây em là thừa, - Anna nói khi ra khỏi phòng trẻ và kéo cao gấu áo để khỏi vướng vào những đồ chơi la liệt trước cửa. - Thật khác hẳn với cháu đầu.

- Tôi cứ tưởng trái lại... - Daria Alexandrovna rụt rè nói.

- Ô không! Chắc chị biết em đã gặp cháu Xerioja, - Anna nói tiếp và lim dim đôi mắt như đang dăm dăm nhìn một vật gì đằng xa. - Và lại, ta sẽ trở lại chuyện đó sau. Chị không thể tưởng tượng được đâu, em như người sắp chết đói được dọn cho bữa tiệc, không biết nên ăn món gì trước. Bữa tiệc đó chính là chị và những chuyện em sắp hàn huyên với chị, đương lúc em không dám nói ra với ai cả. Em không biết bắt đầu bằng chuyện nào. *Nhưng em sẽ bắt chị phải nghe tất cả mọi chuyện*⁽¹⁾. Em phải thổ lộ với chị tất cả những gì mang nặng trong lòng. Phải, em cần nói phác cho chị hiểu sơ qua cái xã hội chị sắp thấy ở nhà chúng em, - nàng nói. - Em bắt đầu từ các bà trước. Quận chúa Vacvara nhé. Chị đã biết bà ta và em hiểu anh chị nghĩ như thế nào về bà ta, chị và anh Xtiva ấy. Anh Xtiva nói mục đích duy nhất của đời bà là chứng minh bằng được rằng bà ấy hơn hẳn bà cô Ecaterina Paplôpna của chúng em; hoàn toàn đúng như vậy; nhưng bà ta thật là tốt bụng và em rất biết ơn bà ta. Ở Peterburg, một dạo em rất cần một bà *tùy tùng*⁽²⁾. Và bà sẵn sàng giúp em. Em cam đoan

⁽¹⁾ Mais je ne vous ferai grâce de rien (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Chaperon (tiếng Pháp trong nguyên bản).

với chị là bà ấy thật tốt bụng. Bà làm cho tình cảnh em dễ chịu hơn rất nhiều. Em thấy chị chưa hiểu tình cảnh em lúc đó thật nặng nề biết bao... hồi ở Peterburg ấy, - nàng nói thêm. - Ở đây, em hoàn toàn thanh thản và sung sướng. Nhưng ta sẽ quay lại chuyện này sau. Em tiếp tục kể nhé. Rồi đến Xviajxki, vị đại biểu quý tộc trong quận, một con người rất lịch thiệp, ông ta có việc đang cần nhờ vả Alecei. Chị biết đấy, hiện nay bọn em về ở nông thôn, với tài sản của mình, Alecei có thể có thế lực lớn đấy. Rồi đến Tuskievitr, chị đã gặp anh ta rồi đó, trước kia anh ta luôn luôn hộ tống Betxi. Bây giờ người ta cho anh về vườn, anh ta tìm đến chúng em. Như lời Alecei nói, anh ta thuộc loại người rất dễ chịu, nếu ta coi họ đúng như ý họ muốn; *hơn nữa, anh ta cũng là người đứng đắn*⁽¹⁾, theo lời quận chúa Vacvara. Vexlovxki... anh chàng này thì chị biết rồi. Đó là một thanh niên rất dễ thương, - nàng nói và đôi môi bỗng mỉm cười ranh mãnh. - Câu chuyện kì cục xảy ra với Levin là ra thế nào nhỉ? Vexlovxki đã kể lại cho Alecei nghe, nhưng chúng em chẳng tin lấy nửa lời. *Anh ta rất dễ thương và chất phác*⁽²⁾, - nàng nói, vẫn nụ cười như vậy. Đàn ông vốn cần phải tiêu khiển, Alecei không thể sống thiếu bạn bè đông đúc, cho nên em thấy cần có tất cả đám người đó. Cuộc sống chúng em cần vui tươi và hoạt động và cần làm sao cho Alecei không mong muốn gì khác nữa. Lại còn viên quản lí nữa. Đó là một người Đức, một con người rất tốt, thông thạo công việc. Alecei quý trọng bác ta lắm. Rồi đến bác sĩ, một thanh niên: không phải anh ta hoàn toàn theo chủ nghĩa hư vô đâu, nhưng chị biết không, anh ta vẫn ăn bằng dao riêng... tóm lại, đó là một thầy thuốc xuất sắc. Rồi đến kiến trúc sư... *Một cái triều đình nhỏ*⁽²⁾.

⁽¹⁾ Et puis, il est comme il faut (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Il est très gentil et naïf (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Une petite cour (tiếng Pháp trong nguyên bản).

20

- Thưa quận chúa, đây là Doli, người mà cô vẫn ao ước được gặp, - Anna nói khi nàng cùng Daria Alecxandrovna tới sân thượng lớn nơi quận chúa Vacvara đang ngồi trong bóng râm sau khung cửa để thêu vải lót ghế bành cho bá ước Alecxei Kirilovitr. Chị ấy bảo không muốn ăn gì trước bữa trưa, nhưng cô cứ sai dọn cho chị ấy điểm tâm một chút nhé, cháu đi tìm Alecxei và sẽ dẫn tất cả lại đây.

Quận chúa Vacvara tiếp Doli bằng vẻ hoà nhã hơi kể cả và lập tức giải thích sở dĩ bà đến ở nhà Anna vì xưa nay bà vẫn ưa nàng hơn bà chị Ecaterina Paplôpna, người đã nuôi nấng Anna, và vì giờ đây, trong khi mọi người đều bỏ rơi Anna, bà cho mình có nhiệm vụ phải đến giúp nàng trong thời kì quá độ đặc biệt khó khăn này.

- Khi nào chồng cô ấy bằng lòng li dị, tôi sẽ lại trở về với cảnh sống cô đơn, nhưng lúc này tôi có thể giúp cô ta và tôi đang thực hiện bổn phận mình, dù nó nặng nề đến đâu chẳng nữa, tôi không làm như kẻ khác. Chị thật quý hoá quá, chị đến đây là rất phải! Họ sống với nhau như cặp vợ chồng thuận hoà nhất; việc phán xét thuộc quyền Chúa, chứ đâu đến phận mình. Không riêng Biruzovxki và phu nhân Avenieva... Cả Nicandrov, cả Vaxiliev, cả cô Mamonova và cả Liza Nevtunova... Chẳng ai nói gì bao giờ! Và cuối cùng, mọi người đều tiếp họ. Hơn nữa, *đây là một nội thất rất đẹp, rất đàng hoàng. Hoàn toàn theo kiểu Anh. Buổi sáng mọi người họ mặt ăn điểm tâm rồi chia tay nhau*⁽¹⁾ tùy mỗi người muốn làm gì thì làm cho đến bữa chiều. Bữa chiều ăn vào lúc bảy giờ. Xtiva để chị đến đây là rất đúng. Anh ấy cần giữ quan hệ tốt với họ. Chị nên biết, với sự giúp đỡ của mẹ và anh, bá

⁽¹⁾ C'est un intérieur si joli, si comme il faut. Tout-à-fait à l'anglaise. On se réunit le matin au breacfast et puis on se sépare (tiếng Pháp trong nguyên bản).

tức có thể làm được mọi việc. Họ đã làm rất nhiều việc thiện. Anh ta không nói chuyện với chị về cái nhà thương ư? *Sẽ tráng lệ đấy*⁽²⁾. Mọi thứ đều đặt mua từ Pari.

Câu chuyện bị Anna làm gián đoạn, nàng đã tìm thấy cánh đàn ông ở phòng bi a và cùng họ trở lại sân thượng. Từ đó đến bữa chiều còn vô khối thời giờ và vì trời đẹp, nên mọi người đề ra nhiều cách để qua nốt hai giờ còn lại. Ở Vozdvijenxcoie, thật có lắm cách tiêu thời giờ và tất cả đều rất khác với lối tiêu thời giờ thông dụng ở Pokhrovxcoie.

- *Một ván quần vợt*⁽¹⁾ đi, - Vexlovxki đề nghị với nụ cười tươi đẹp. - Tôi với chị lại cùng bên, Anna Arcadieвна nhé.

- Không, trời nóng quá; tốt hơn là ta dạo chơi trong vườn và đi thuyền một vòng để chỉ cho chị Daria Alexandrovna xem phong cảnh, - Vronxki nói.

- Tôi thì thế nào cũng được, - Xviajxki nói.

- Tôi chắc chị Doli thích đi dạo hơn, phải không? Sau đó, ta sẽ đi chơi thuyền, - Anna nói.

Thế là quyết định như vậy. Vexlovxki và Tuskievitơ đi tắm, hẹn sẽ chuẩn bị thuyền, chờ mọi người ngoài đó.

Họ đi vào con đường nhỏ từng đôi một. Anna với Xviajxki và Doli với Vronxki. Doli hơi lúng túng và băn khoăn giữa cái môi trường này hoàn toàn mới mẻ với bà. Một cách trừu tượng và trên lý thuyết, không những bà bênh vực Anna mà còn tán thành cách xử sự của nàng nữa. Cũng như những phụ nữ hoàn thiện thường chán cuộc đời đức hạnh phẳng lặng của mình, không những bà tha thứ cho mối tình tội lỗi, mà thậm chí còn thêm muốn như thế nữa. Hơn nữa, bà lại hết lòng yêu mến Anna. Nhưng trong thực tế, khi thấy nàng ở giữa đám

⁽²⁾ Ce sera admirable (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽¹⁾ Une partie de lawn-tennis (tiếng Pháp trong nguyên bản).

người xa lạ kia, với cái giọng điệu thanh lịch mới mẻ đối với bà, Daria Alexandrovna thấy thật gương gao. Bà khó chịu nhất là thấy quận chúa Vacvara bỏ qua mọi sự cho những người đó vì họ đã cung phụng bà.

Nói chung, trên quan điểm trừu tượng, Doli tán thành cách xử sự của Anna, nhưng bà lấy làm khó chịu khi có mặt con người đã khiến nàng đi chệch khỏi con đường đoan chính. Vả lại, xưa nay bà vẫn không ưa Vronxki. Bà cho là chàng rất kiêu ngạo, vậy mà ngoài tài sản ra, bà chẳng thấy chàng có gì đáng lên mặt cả. Nhưng, ngược với ý muốn của bà, ở đây, với ta cách chủ nhân, chàng càng có ưu thế hơn đối với bà và ở bên cạnh chàng, bà thấy mất cả thoải mái. Trước mặt chàng, bà có cái cảm giác tương tự như trước mặt chị hầu phòng vì cái áo ngủ của mình. Cũng như trước mặt chị kia, bà đã cảm thấy, nếu không phải là xấu hổ thì ít ra cũng ngượng ngùng vì những chỗ mạng trên áo, trước mặt chàng, bà luôn cảm thấy nếu không phải là hổ thẹn thì ít ra cũng ngượng ngùng về con người mình.

Doli lúng túng tìm đầu đề nói chuyện. Tuy tin chắc thói kiêu kì của Vronxki không thể thỏa mãn với những lời tán dương nhà cửa, vườn tược của chàng, nhưng vì không biết cách nào khác để khơi chuyện, bà vẫn cứ nói chỗ ở của chàng khiến bà rất ưng ý.

- Vâng, đó là một tòa nhà đẹp theo kiến trúc cổ, - chàng nói.

- Tôi ưa ngôi chính đình lắm. Cũng kiểu cổ đấy à?

- Ô, không ạ! chàng nói, mặt rạng rỡ vui thích. - Giá chị trông thấy nó về mùa xuân!

Và, mới đầu còn dè dặt kín đáo, rồi mỗi lúc một bốc lên, chàng lưu ý Doli tới những nét trang trí điểm tô cho ngôi nhà và khu vườn. Rõ ràng sau khi tốn bao công phu trang hoàng dinh cơ, Vronxki thấy cần phải khoe điều đó với bà khách mới và hiển nhiên là chàng vui thích vì những lời khen của Daria Alexandrovna.

- Nếu chị muốn và chị không mệt thì ta đến ngó qua bệnh viện một chút. Không xa đâu. Ta tới đó đi, - chàng vừa nói vừa nhìn thẳng vào mặt bà để chắc chắn điều đó không có gì phiền toái. - Mình có đi không, Anna? - chàng hỏi thêm.

- Có chứ, phải không ông? - nàng vừa nói, vừa quay về phía Xviajxki. - *Nhưng không nên để anh chàng Vexlovski tội nghiệp và Tuskievitơ đợi mãi ở ngoài thuyền*⁽¹⁾. Phải báo cho họ biết. Đó là đài kỉ niệm anh ấy sẽ để lại nơi đây, - Anna quay về phía Doli nói, vẫn với nụ cười thông đồng và ranh mãnh ban nãy khi kể cho bà nghe về bệnh viện.

- Đúng vậy, thật là một công trình quan trọng bậc nhất, - Xviajxki nói. Nhưng để khỏi có vẻ tâng bốc Vronski, ông lại thê ngay vào một nhận xét hơi có tính chất phê phán. - Tuy nhiên, thưa bá tước, tôi lấy làm ngạc nhiên là ngài đã làm bao điều cho dân chúng về phương diện vệ sinh công cộng, mà lại thờ ơ đối với vấn đề mở trường học đến thế.

- *Trường học, cái đó thôn thường quá*⁽¹⁾, - Vronski nói. - Vả lại, tôi cũng bị lôi kéo thôi. Đi lối này, - chàng vừa nói vừa quay về phía Daria Alexandrovna và chỉ một con đường ngang.

Các bà mở dù và đi vào lối đó. Sau mấy chỗ ngoặt, ra khỏi vườn bằng lối cửa xép, Daria Alexandrovna trông thấy trên gò đất trước mặt một tòa nhà lớn bằng gạch đỏ xây theo một kiến trúc phức tạp, sắp hoàn thành. Mái tôn chưa sơn hắt ra một vầng sáng lóa mắt dưới ánh nắng. Cách đấy không xa, sừng sững một tòa nhà khác, có dàn dáo bao quanh với những công nhân đeo tạp dề đang lúi húi đặt gạch, trát vữa và san đều bằng thước góc.

- Ở trang trại ngài, công việc tiến triển nhanh quá! - Xviajxki nói. - Lần vừa rồi tôi đến, còn chưa có mái.

⁽¹⁾ Mais il ne faut pas laisser le pauvre Veslovski et Touchkievich se morfondre dans le bateau (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽¹⁾ C'est tellement commun, les écoles (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Tất cả sẽ hoàn thành vào mùa thu. Phía trong nhà đã gần xong rồi, - Anna nói.

- Còn cái này, mới xây ạ?

- Đây là nhà ở của thầy thuốc và nơi bào chế, - Vronxki trả lời và thoáng thấy kiến trúc sư mặc áo khoác ngắn đang đi đến, chàng xin lỗi các bà để gặp ông ta.

Chàng đi quanh sang bên để tránh hố vôi và tới chỗ kiến trúc sư, nói chuyện sôi nổi với ông.

- Vòm dưới mái còn thấp, - chàng trả lời khi Anna hỏi họ bàn chuyện gì.

- Em đã bảo là phải nâng cao móng lên, Anna nói.

- Tất nhiên như thế thì tốt hơn đấy, thưa bà Anna Arcadieвна, - kiến trúc sư nói, - nhưng bây giờ thì muộn quá rồi.

- Vâng, tôi rất quan tâm đến môn đó, - Anna trả lời Xviajxki khi ông tỏ vẻ ngạc nhiên trước kiến thức của nàng về kiến trúc. - Tòa nhà mới phải cân đối với bệnh viện. Vậy mà mãi về sau mới quyết định làm và khởi công chẳng có quy hoạch gì cả.

Nói chuyện xong với kiến trúc sư, Vronxki quay lại chỗ các bà và dẫn họ vào bên trong bệnh viện.

Các gờ tường phía ngoài chưa chạm trổ, tầng dưới đang quét vôi, nhưng gác hai đã gần xong. Trèo lên cầu thang rộng bằng gang đến sàn gác, họ bước vào gian phòng lớn đầu tiên. Tường phủ một lượt hồ giả cẩm thạch. Những cửa sổ lớn nối tiếp liên một mạch đã đặt xong; chỉ sàn gác là còn dở dang và toán thợ mộc đang bào một miếng gỗ vuông ngừng việc để cắt những sợi dây nhỏ buộc tóc trước khi cúi chào các khách đến thăm.

- Đây là phòng tiếp khách, - Vronxki nói. - Ở đây sẽ chỉ kê một giá đọc sách, một bàn và một tủ.

- Lại đây các vị. Chị đừng đến gần cửa sổ, Anna vừa nói vừa lấy đầu ngón tay sờ thử lớp sơn. - Alecxei, sơn khô rồi đấy, - nàng nói thêm.

Từ phòng khách, họ ra hành lang. Ở đây Vronxki chỉ cho họ xem một hệ thống thông gió. Rồi chàng dẫn họ xem những buồng tắm lát đá hoa, những giường lò xo kì diệu. Sau đó, chàng đưa họ lần lượt đi thăm tất cả các phòng, kho chứa đồ ăn, kho quần áo, giới thiệu những bếp lò bố trí theo phương pháp mới, rồi chiếc xe một bánh êm ru, và nhiều chi tiết khác. Xviajxki nhận xét mọi thứ ra dáng con người thông thạo những cải tiến mới nhất. Doli chỉ còn biết thán phục tất cả những cái xưa nay bà chưa từng thấy, và vì muốn hiểu cặn kẽ, bà hỏi tỉ mỉ từng thứ khiến Vronxki thích thú.

- Đúng thế, tôi nghĩ đây là bệnh viện duy nhất ở nước Nga được bố trí hợp lí hoá hoàn toàn, Xviajxki nói.

- Ở đây có phòng đỡ đẻ không? - Doli hỏi. - Cái này, ở nông thôn cần lắm. Tôi luôn luôn...

Tuy rất lịch sự, Vronxki vẫn ngắt lời bà.

- Đây không phải là nhà hộ sinh, mà là bệnh viện chữa tất cả các bệnh truyền nhiễm, chàng nói. - Này, chị xem... - và chàng đẩy về phía Daria Alecxandrovna một chiếc ghế bành có bánh xe vừa đặt mua cho những người dưỡng bệnh - Chị trông đây, - chàng ngồi vào ghế bành và cho chuyển động. - Bệnh nhân còn yếu hoặc đau chân chưa đi được, nếu cần ra chỗ thoáng, có thể ngồi vào ghế đó lăn đi.

Daria Alecxandrovna chú ý đến hết thấy, cái gì cũng làm bà thích thú, và đặc biệt là Vronxki với thái độ phấn khởi hồn nhiên. "Phải, thật là người tốt và dễ thương, thỉnh thoảng bà lại nghĩ thầm, không lắng nghe mà cứ nhìn chàng, cố tìm hiểu thật thấu đáo vẻ mặt chàng, và trong ý nghĩ, bà thử đặt mình vào địa vị Anna. Thái độ hoạt bát của chàng làm bà rất ưa và bà chợt hiểu tại sao Anna lại yêu chàng.

- Không, anh chắc phu nhân mệt rồi và cũng chẳng thích xem ngựa đâu, - Vronxki nói với Anna khi nàng đề nghị đến trại nuôi ngựa cho Xviajxki xem con ngựa giống mới. - Hai người cứ đi đi, còn tôi sẽ đưa phu nhân về nhà và chúng tôi sẽ chuyện trò một chút, - chàng quay lại hỏi Doli, - chị có ưng thế không?

- Tôi chẳng biết gì về ngựa, nên xin vui lòng nhận lời, - Daria Alecxandrovna hơi ngổ ngàng nói.

Nhìn nét mặt Vronxki, bà biết chàng có điều muốn hỏi bà. Bà không lầm. Vừa đi qua cái cửa nhỏ trở lại khu vườn, chàng liền nhìn về hướng Anna đang đi và sau khi yên trí đã ở ngoài tầm nghe và tầm nhìn của nàng, chàng mào đầu:

- Chắc chị đã đoán được là tôi muốn nói chuyện với chị, - chàng nói, đôi mắt tươi cười nhìn bà. - Tôi không lầm khi coi chị là người thực sự thân thiết với Anna, - chàng bỏ mũ và rút khăn tay ra lau cái đầu chớm hói.

Daria Alecxandrovna không trả lời và chỉ sợ sệt đưa mắt nhìn chàng. Còn lại một mình với chàng, bà chợt cảm thấy lo ngại: cặp mắt tươi cười và vẻ mặt nghiêm nghị của chàng khiến bà sợ hãi.

Những phỏng đoán khác nhau nhất về vấn đề chàng sắp nêu ra, lướt qua óc bà: "Anh ta sắp mời mình cùng các con đến ở đây và mình đến phải từ chối thôi; hay là anh ta muốn mình tập hợp cho Anna một nhóm bạn bè ở Moxcva... Hoặc giả là chuyện Vexlovxki và quan hệ của anh chàng này với Anna?" Cũng có thể là chuyện Kitti vì anh ta cảm thấy có lỗi với cô ấy? Bà toàn dự tính những chuyện khó chịu chứ không đoán ra điều chàng định nói.

- Chị có uy tín rất lớn đối với Anna, nàng rất quý mến chị, mong chị hãy giúp tôi, - chàng nói.

Daria Alecxandrovna thắc mắc và rụt rè đưa mắt nhìn bộ mặt kiên nghị lấp loáng ánh nắng lọc qua vườn lá bồ đề và chờ chàng nói tiếp: nhưng chàng vẫn lặng lẽ đi bên bà, chiếc can khua khua lớp sỏi.

- Theo tôi hiểu, sở dĩ chị đến thăm chúng tôi, chị, người độc nhất trong số bạn bè cũ của Anna (tôi không kể quận chúa Vacvara), đó không phải vì coi hoàn cảnh chúng tôi là bình thường mà chính vì chị hiểu tình cảnh này thật rất khổ tâm, chị vẫn tiếp tục yêu mến và muốn giúp Anna. Tôi hiểu như vậy có đúng không? - chàng vừa hỏi vừa quay nhìn bà.

- À phải, - Daria Alecxandrovna đáp và khép dù lại, - nhưng...

- Không, - chàng ngắt lời và vô tình đứng lại, quên khuấy mất như thế là du người tiếp chuyện vào một thế bất tiện, khiến bà cũng phải dừng lại. - Không ai cảm thấy mãnh liệt hơn tôi là tình cảnh Anna thật đau xót chừng nào. Và chị sẽ hiểu điều đó nếu tôi vinh dự được chị coi là người có tâm hồn. Chính tôi là kẻ chịu trách nhiệm về tình cảnh này, cho nên tôi xót xa lắm.

- Tôi hiểu, - Daria Alecxandrovna nói, bất giác thấy khâm phục thái độ chân thật và kiên quyết của chàng khi nói ra những điều đó. - Nhưng chính vì anh cảm thấy mình phải chịu trách nhiệm nên tôi e rằng anh đã nói quá lời đấy, - bà nói. - Tôi hiểu hoàn cảnh cô ấy trong xã hội thượng lưu quả có khổ tâm.

- Trong xã hội thượng lưu thì đó là địa ngục! - chàng nói rất nhanh, lông mày cau lại, vẻ lăm lăm. Không thể tưởng tượng được cực hình tinh thần nào ghê gớm hơn những điều nàng đã phải chịu đựng suốt hai tuần lễ ở Peterburg... tôi xin chị hãy tin là thế.

- Vâng, nhưng ở đây, chừng nào cả Anna... lẫn anh đều không cần đến giới thượng lưu....

- Giới thượng lưu ấy à! - chàng thốt lên khinh bỉ, - tôi cần đến giới thượng lưu làm gì kia chứ?

- Cho đến lúc này... và có thể mãi mãi về sau, cô ấy và anh sẽ sung sướng và thanh thản. Tôi thấy Anna đang sung sướng, hoàn toàn sung sướng, cô ấy đã đủ thì giờ thổ lộ với tôi điều đó, Daria Alecxandrovna mỉm cười nói; và giờ đây khi nói vậy, bất giác bà đâm ngờ ngợ chẳng biết Anna có thực hạnh phúc không.

Vronxki có vẻ như không nghi ngờ gì về điều đó.

- Phải, phải, - chàng nói. - Tôi biết nàng đang hồi sinh sau khi trải qua mọi đau khổ; nàng đang sung sướng. Sung sướng về hiện tại. Nhưng tôi... tôi sợ những cái đang chờ chúng tôi... Xin lỗi, có lẽ chị không muốn đi dạo nữa?

- Không, tôi thế nào cũng được.

- Vậy thì ta hãy ngồi xuống đây.

Daria Alecxandrovna ngồi xuống một chiếc ghế dài ở góc lối đi. Chàng vẫn đứng trước mặt bà.

- Tôi biết nàng đang sung sướng, - chàng nhắc lại và mỗi nghi ngờ về hạnh phúc của Anna càng tăng lên trong Doli. - Nhưng liệu điều đó có thể kéo dài được không? Chúng tôi đã hành động đúng hay sai, đó là vấn đề khác; nhưng số mệnh đã định sẵn rồi, - chàng nói, chuyển từ tiếng Nga sang tiếng Pháp, - và chúng tôi sẽ gắn bó với nhau suốt đời. Chúng tôi kết liên bằng sợi dây thiêng liêng nhất đối với chúng tôi: sợi dây của tình yêu. Chúng tôi đã có một con và có thể còn đẻ thêm nữa. Nhưng pháp luật và hoàn cảnh chúng tôi thật cay nghiệt, nó bày ra muôn vàn phức tạp mà nàng không nhìn thấy và không muốn nhìn thấy, sau tất cả những đau khổ và thử thách trải qua. Và điều đó cũng dễ hiểu thôi. Nhưng tôi, tôi không thể nhắm mắt được. Theo pháp luật, con gái tôi không phải là con tôi mà là con Carenin. Tôi không muốn sự man trá ấy! - chàng nói với một cử chỉ phủ nhận quyết liệt và nhìn Darya, vẻ buồn bã, dò hỏi.

Bà không trả lời và chỉ nhìn chàng. Chàng nói tiếp:

- Mai đây, có thể tôi sẽ sinh một đứa con trai, con trai của tôi và cứ chiếu theo pháp luật, thì nó sẽ là dòng dõi Carenin, nó sẽ không được kế thừa cả họ tên lẫn tài sản của tôi. Dù chúng tôi có sung sướng mười mươi, chúng tôi có đông con đến mấy đi nữa, cũng sẽ chẳng có mối liên hệ nào giữa chúng nó với tôi. Chúng nó vẫn thuộc tộc hệ Carenin. Chắc chị hiểu tất cả cái khủng khiếp của hoàn cảnh đó. Tôi đã thử bàn với Anna chuyện này. Điều đó khiến nàng bực mình. Nàng không hiểu và tôi không thể nói hết mọi nhẽ với nàng được. Bây giờ chị hãy nhìn theo một quan điểm khác. Tôi đang sung sướng, sung sướng vì tình yêu của nàng, nhưng tôi cần có một công việc. Tôi đã tìm thấy công việc đó và lấy thế làm tự hào, tôi cho rằng nó còn cao quý hơn những hoạt động của các bạn cũ ở Triều đình hay trong quân đội. Dứt khoát tôi chả đời nào đánh đổi địa vị với họ. Tôi làm việc tại chỗ ở đây và tôi sung sướng, mãn nguyện, chúng tôi chẳng cần gì khác nữa. Tôi yêu thích công việc này. *Đây không phải là một việc bất đắc dĩ⁽¹⁾*, trái lại...

Daria Alecxandrovna nhận thấy khi trình bày đến đoạn này, chàng đâm lúng túng. Bà không hiểu rõ ý nghĩa sự lạc đề đó, nhưng bà cảm thấy giờ đây, một khi đã bắt đầu nói đến những ý nghĩ thâm kín không thể bộc lộ với Anna, ắt chàng sẽ nói ra hết, và vấn đề hoạt động ở nông thôn hẳn cũng nằm trong phạm vi những băn khoăn thâm kín cùng vấn đề quan hệ giữa chàng và Anna.

- Tôi nói tiếp nhé, - chàng định thần lại và nói. - Đối với tôi, điều quan trọng nhất khi làm việc là làm sao đạt được niềm tin chắc chắn rằng những cái tôi làm sẽ không chết theo tôi, rằng tôi sẽ có kẻ thừa tự... và đó lại chính là cái điều hiện tôi không có. Chị thử tưởng tượng hoàn cảnh của một kẻ biết trước là những đứa con với người đàn bà mình yêu sẽ không phải của anh ta mà của người khác vốn ghét chúng và không thừa nhận chúng. Thật kinh khủng!

Chàng ngừng bật, rõ ràng rất xúc động.

⁽¹⁾ Cela n'est pas un pis aller (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Vâng, tất nhiên tôi hiểu chứ. Nhưng hiện Anna có thể làm gì được? - Daria Alexandrovna hỏi.

- Chính điều đó dẫn tôi đến mục đích cuộc nói chuyện này, - chàng cố tự chủ nói. - Anna có thể làm được gì, việc đó còn tùy nàng... Dù chỉ để xin đức vua hợp pháp hoá các con tôi, thì việc li dị vẫn là cần thiết. Và điều đó phải do Anna quyết định. Trước đây, chồng nàng đã ưng thuận li dị - đạo ấy Xtiva đã dàn xếp xong mọi việc rồi. Và ngay bây giờ, tôi biết ông ta cũng không từ chối đâu. Chỉ cần viết thư cho ông ta. Hồi trước ông ta có nói nếu nàng muốn vậy, ông ta sẽ không từ chối. Tất nhiên, - chàng nói, - về lâu về lâu, đó là một thói tàn bạo kiểu giả nhân giả nghĩa mà chỉ những kẻ nhẩn tâm như họ mới nỡ làm thôi. Ông ta thừa biết mọi cách nhắc nhở đến ông đều khiến Anna rất đau đớn, và biết vậy rồi, ông bèn đòi hỏi nàng phải viết thư khẩn cầu. Tôi hiểu điều đó thật khổ tâm cho Anna. Nhưng trước những lí do quan trọng đến thế, cần phải *vượt lên trên mọi éo le tình cảm. Hạnh phúc cùng cuộc đời Anna và các con nàng tùy thuộc ở đó*⁽¹⁾. Tôi không nói đến tôi, mặc dầu tôi cũng đau khổ, rất đau khổ, - chàng nói, vẻ như hăm dọa kẻ nào đó đã gây cho chàng đau khổ. - Cho nên phu nhân ạ, cho nên tôi phải bầu vịu lấy chị một cách nhục nhã, như chết đuối vớ phải cọc. Chị hãy giúp tôi thuyết phục Ann viết thư cho ông ta và yêu cầu li dị!

- Vâng, được thôi, - Daria Alexandrovna nói, vẻ tư lự, nhớ lại rõ ràng cuộc nói chuyện lần trước với Alexei Alexandrovitch. - Vâng, được thôi, - bà nhắc lại, giọng quả quyết, bụng nghĩ đến Anna.

- Chị hãy dùng uy tín của mình đối với Anna làm sao cho cô ấy viết thư cho ông ta. Tôi không muốn và hầu như không thể nói chuyện này với cô ấy.

⁽¹⁾ Passer par-dessus toutes les finesses de sentiment. Il y va du bonheur et de l'existence d'Anna et de ses enfants, (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Được, tôi sẽ nói. Nhưng làm sao tự cô ấy lại không nghĩ đến chuyện đó nhỉ? Daria Alecxandrovna nói và đột nhiên, không có nguyên do gì cụ thể, bà chợt nhớ đến cái thói quen nheo mắt kì lạ của Anna. Và bà nhớ ra là Anan thường nheo mắt đúng vào lúc người ta đụng đến những vấn đề liên quan đến đời sống nội tâm của nàng. "Đường như cô ta nheo mắt nhìn cuộc đời mình để khỏi phải thấy hết mọi sự". Doli nghĩ.

- Được, nhất định tôi sẽ nói với cô ấy, vì cả tôi lẫn cô ấy, Daria Alecxandrovna đáp lại lời cảm ơn của Vronxki.

Họ đứng dậy ra về.

22

Về đến nhà đã thấy Doli ở đó, Anna chăm chú nhìn bà như muốn lục vấn về câu chuyện trao đổi với Vronxki, nhưng không hỏi lời nào.

- Có lẽ đến giờ ăn chiều rồi đấy, - nàng nói. - Chúng mình vẫn chưa gặp nhau mấy tí. Em trông vào tối nay đấy. Bây giờ, em phải đi thay quần áo. Cả chị, em nghĩ chị cũng nên đi thay đi. Chúng mình đều nhộp bản trong khi đi thăm công trường.

Doli trở về phòng và thấy hoàn cảnh mình thật tức cười. Bà không còn gì để thay vì đã mặc chiếc áo đẹp nhất; nhưng để tỏ ra cũng có chuẩn bị trang phục đôi chút nhân bữa chiều, bà nhờ chị hầu phòng chải hộ chiếc áo, thay cổ tay áo, thay nơ và gài lên tóc một tấm ren.

- Tôi chỉ có thể trang điểm đến mức này là cùng, - bà mỉm cười nói với Anna đến tìm bà, lúc này nàng đã thay chiếc áo thứ ba cũng hết sức giản dị.

- Phải, ở đây bọn em rất nệ hình thức, - Anna nói như để biện bạch cho sự sang trọng của mình. - Alexei rất mừng thấy chị đến thăm, ít

khi em thấy anh ấy bằng lòng như vậy. Anh ấy rất mến chị, - nàng nói thêm. Chị không mệt lắm chứ?

Họ không có thì giờ nói chuyện nhiều trước bữa ăn. Bước vào phòng khách, họ đã thấy quận chúa Vacvara và tốp đàn ông mặc áo đuôi tôm ở đấy. Kiến trúc sư vận lễ phục đen. Vronxki giới thiệu bác sĩ và quản lí với Doli. Chàng đã giới thiệu kiến trúc sư với bà ở bệnh viện rồi.

Một người đầu bếp to béo, mặt tròn xoe nhẵn nhụi và nhờn bóng, thất cà vạt trắng hồ bột, tối báo tiệc đã dọn xong. Các bà đứng dậy. Vronxki mời Xviajxki đưa tay cho Anna khoác còn chàng thì tiến về phía Doli. Vexlovxki chìa tay cho quận chúa Vacvara trước Tuskievitr thành thử Tuskievitr phải đóng vai kị sĩ đơn độc cũng như viên quản lí và bác sĩ.

Bữa tiệc, phòng ăn, bát đĩa, công việc hầu bàn, rượu vang và thức ăn không những hoà hợp với không khí chung sang trọng, hiện đại của ngôi nhà mà còn choáng hơn và mới hơn là đằng khác. Daria Alexandrovna quan sát với con mắt bà nội tướng và tuy không hi vọng đem bất cứ cái gì trông thấy ở đây áp dụng vào nhà mình bởi lẽ mọi thứ đều cao hơn mức sống của bà rất nhiều, bà vẫn chú ý đến mọi chi tiết và tự hỏi ai đã lo liệu nên thế này. Những chủ nhân thuộc giới thượng lưu thường thích để khách khứa tưởng mọi việc ở nhà mình đều tiến hành không chút khó khăn và có thể nói cứ tự dưng mà xong thôi. Vexlovxki, chồng bà, thậm chí cả Xviajxki và nhiều người bà quen biết vốn không bao giờ suy nghĩ về điều đó, ắt có thể tin là thế. Còn bà, Daria Alexandrovna đây, bà thừa biết ngay cả cháo sáng cho trẻ con cũng không phải tự dưng mà có và cách sắp đặt phức tạp đến thế, chu đáo đến thế tất phải đòi hỏi sự chăm chút cao độ. Xem về Alexei Kirilovitr nhìn bao quát khắp bàn ăn, gật đầu ra hiệu cho đầu bếp, xem kiểu chàng mời Daria Alexandrovna chọn giữa món cháo cá nguội với món nước hầm thịt, bà hiểu ngay đích thân chủ nhân đã lo liệu mọi thứ. Các việc đó không phải do Anna làm, nàng cũng không hơn gì Vexlovxki, chẳng hạn. Anna, Xviajxki, quận chúa và Vexlovxki

đều là quan khách như nhau, vui vẻ hưởng thụ những cái sắp sẵn cho họ.

Anna chỉ đóng vai trò chủ nhân trong việc dắt dẫn câu chuyện. Và cái nhiệm vụ rất khó khăn ấy đối với bà chủ nhà ở một bàn ăn thừa thớt, lại có mặt những người thuộc một giới khác hẳn như viên quản lí và kiến trúc sư (họ đã cố đẹp nổi rụt rè trước cảnh tráng lệ khác thường này mà vẫn không sao góp chuyện lâu được), nhiệm vụ đó, Anna đã làm tròn với vẻ tự nhiên và tế nhị thường ngày, thậm chí đầy hứng thú nữa, theo nhận xét của Daria Alecxandrovna.

Thoạt đầu, câu chuyện xoay quanh cuộc đi chơi thuyền của Tuskievitr và Vexlovski, rồi Tuskievitr lại muốn bàn rộng ra những cuộc đua gần đây của câu lạc bộ du thuyền ở Peterburg. Nhưng Anna, lợi dụng một quãng ngắt nói luôn với kiến trúc sư, để kéo ông ra khỏi sự trầm lặng.

- Ông Nicolai Ivanovitr lấy làm sung sướng về những tiến bộ của tòa nhà mới kể từ lần đến thăm trước, - nàng nói về Xviajxki; nhưng chính tôi, ngày nào cũng đến đó mà vẫn cứ ngạc nhiên thấy công việc tiến triển nhanh quá.

- Làm việc với quan lớn nhà thật dễ chịu, kiến trúc sư mỉm cười nói (ông vốn là người lễ độ và điềm đạm, rất có ý thức về phẩm cách của mình). - Không như làm việc với nhà chức trách ở tỉnh lỵ. Ở đó, hẳn họ phải bôi đen hàng xấp giấy trong khi chỉ cần ba câu là có thể thỏa thuận xong với bá tước.

- Tác phong Mỹ đấy, - Xviajxki mỉm cười nói.

- Vâng, ở bên đó, họ cũng biết xây dựng...

Câu chuyện xoay sang những sự lạm quyền ở Mỹ, nhưng Anna lại lái vào một đầu đề khác cho viên quản lí tham gia.

- Chị đã thấy máy gặt chưa? - nàng quay lại hỏi Daria Alecxandrovna. - Lúc gặp chị là bọn em đang đi xem đấy. Đây là lần đầu em được thấy máy gặt.

- Máy hoạt động như thế nào? - Doli hỏi.

- Giống hết cái kéo. Có một tấm ván và vô số kéo con. Như thế này này.

Anna cầm lấy dao ăn và đĩa trong đôi bàn tay đẹp trắng nõn đeo đầy nhẫn, bắt đầu trình bày. Nàng thấy rõ chẳng ai hiểu nàng nói gì; nhưng cây có giọng nói êm ái và đôi bàn tay đẹp, nên nàng vẫn tiếp tục.

- Đó là những con dao díp thì đúng hơn, - Vexlovski nói đùa, mắt không rời nàng.

Anna thoáng mỉm cười nhưng không trả lời.

- Đúng không, bác Cacl Federovitr, có phải nó giống những cái kéo không? - nàng vừa nói vừa quay về phía bác quản lí.

- O, ja, - bác người Đức trả lời, *Es ist ein ganz einfaches Ding* (À vâng, nó rất giản dị) và bác liền giải thích cách bố trí các bộ phận máy.

- Chỉ tiếc là nó không bó được thành lượm, - Xviajxki nói.
- Trong cuộc triển lãm ở Viên⁽¹⁾, tôi đã thấy những máy gặt dùng dây thép bó lúa thành lượm. Những máy đó tiện hơn.

- *Es kommt drauf an... Der preis vom Drant muss ausgerechnet werden* (Cái đó còn tùy, còn phải tính giá dây thép), và bác người Đức, bị lôi cuốn vào chuyện, nói với Vronski. *Das lasst sich ausrechnen, Erlaucht* (cũng dễ tính toán thôi, quan lớn ạ), bác người Đức thò tay vào túi bao giờ cũng có cây bút chì và quyển sổ ghi đủ mọi thứ, nhưng cái nhìn lạnh lùng của Vronski ngăn bác lại. *Zu complicirt, macht zu viel Klopot* (Phức tạp lắm, cái đó gây rất nhiều "Khôlôpôt" (phiền phức), - bác kết luận.

⁽¹⁾ Thủ đô nước Áo.

- *Wuncht man Dochots, so hat man auch Klopots* [Muốn có "đôkhô" (lời lải), thì phải chi "kholôpôt" (phiên phức)], - Vaxia Vexlovski trên bác người Đức. - *Tôi rất thích tiếng Đức*⁽²⁾, - anh quay sang Anna nói tiếp, vẫn với nụ cười quen thuộc.

- Thôi đi⁽³⁾, - nàng bảo anh ta, giọng nửa đùa cợt nửa nghiêm trang.

- Ông Vaxili Xemionitr ạ, lúc này chúng tôi đã tưởng gặp ông ngoài đường, - nàng nói với bác sĩ, một người ốm yếu. - Ông có ra đây phải không?

- Vâng, nhưng tôi biến ngay, - bác sĩ đáp, giọng muốn bông lơn nhưng thực tế lại hoá ra thâm.

- Vậy ra, ông đã tập đi dạo nhiều đấy nhỉ.

- Vâng, rất tốt ạ.

- Thế còn bà lão bệnh nhân ra sao? Chắc không phải sốt thương hàn chứ?

- Thương hàn hay không thì bệnh tình bà ta cũng chả khác hơn.

- Thật đáng buồn! - Anna nói và sau khi làm tròn nhiệm vụ xã giao bằng cách đó với những người thường lui tới nhà, nàng bèn quay sang các bạn thân.

- Dù sao đi nữa, cứ theo lời bà chỉ dẫn mà chế tạo máy thì quả là khó đấy, Anna Arcadievna ạ, - Xviajxki nói đùa.

- Không được ư, tại sao vậy? - Anna nói với một nụ cười chứng tỏ nàng thừa biết trong cách mình giải thích cơ chế máy gặt có một cái gì duyên dáng không lọt khỏi mắt Xviajxki. Cái nét làm đóm mới đó khiến Doli ngạc nhiên một cách khó chịu

⁽²⁾ J'adore l'allemand (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽³⁾ Cessez (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Nhưng, bù lại, kiến thức của Anna Arcadieva về kiến trúc thì thật kì diệu, - Tuskievittr nói.

- Đúng thế, hôm qua tôi đã nghe Anna Arcadieva nói về chân cột và vòm dưới mái, - Vexlovski nói. - Có đúng thế không?

- Cái đó chẳng có gì là lạ khi người ta thường xuyên trông thấy, nghe thấy những chuyện ấy, - Anna nói. - Tôi chắc ngay đến chuyện làm nhà bằng vật liệu gì, anh cũng không biết phải không?

Daria Alekxandrovna thấy Anna không thích cái giọng cột nhà giữa nàng và Vexlovski nhưng vẫn phải chịu.

Trong trường hợp này, Vronski tuyệt nhiên không hề xử sự như Levin. Rõ ràng chàng coi sự ba hoa của Vexlovski chẳng có gì quan trọng và trái lại, còn khuyến khích bông đùa nữa.

- Phải, Vexlovski, anh thử nói xem người ta gắn đá vào nhau như thế nào?

- Tất nhiên là bằng xi măng.

- Hoan hô! Nhưng xi măng là cái gì chứ?

- Một thứ còn dạn... không, một thứ mát tí, - Vexlovski trả lời, làm tất cả phá lên cười.

Câu chuyện giữa các thực khách - trừ bác sĩ, kiến trúc sư và quản lí vẫn lặng lẽ ử ử - cứ thao thao bất tuyệt: khi thì lướt nhanh, khi lại kéo dài xung quanh người này hoặc người khác. Có lúc, Daria Alekxandrovna bị chọc tức đã nổi nóng đỏ mặt tía tai lên và sau đó lại tự hỏi xem mình có buột miệng nói quá câu nào chẳng. Chả là Xviajki nhắc tới Levin, kể lại những tư tưởng kì quặc của chàng cho rằng máy móc chỉ tổ làm hại nền nông nghiệp Nga.

- Tôi không được hân hạnh quen ông Levin đó, - Vronski mỉm cười nói, - nhưng có lẽ ông ta chưa bao giờ trông thấy những máy móc mà ông ta lên án. Hoặc giả nếu ông ta đã trông thấy và thể nghiệm qua

thì hẳn đó là máy móc Nga chứ không phải máy móc nước ngoài. Như vậy làm sao ông ta có thể có nhận định được?

- Ông ta nhìn sự vật theo quan điểm Thổ Nhĩ Kỳ, - Vexlovski quay lại Anna mỉm cười nói.

- Tôi không đủ trình độ bệnh vực ý kiến của anh ấy, - Doli nói và đỏ bừng mặt, - nhưng tôi có thể nói đó là người rất học thức và nếu có mặt ở đây, hẳn anh ấy sẽ biết cách trả lời các vị như thế nào, còn tôi thì xin chịu.

- Tôi mến ông ta lắm và chúng tôi là bạn rất thân, - Xviajxki mỉm cười nói, vẻ hiền từ. *Nhưng xin lỗi, ông ta có hơi gàn tí đấy*⁽¹⁾. Chẳng hạn, ông ta quả quyết rằng chế độ hành chính hành tỉnh và tòa án hoà giải là vô ích và từ chối không chịu tham gia.

- Đó là thói thờ ơ của người Nga chúng ta, - Vronski vừa nói vừa rót nước đá vào một cái cốc có chân mỏng mảnh: - không chịu thừa nhận những bốn phận do quyền lợi buộc phải làm và do đó, phủ nhận mọi bốn phận.

- Tôi chưa từng thấy người nào làm tròn bốn phận triệt để hơn Levin, - Daria Alexandrovna nói, khó chịu về giọng trích thượng của Vronski.

- Về phần tôi, - Vronski nói tiếp, rõ ràng bị câu chuyện kích thích mạnh, - chính tôi như các vị đang thấy đây, trái lại, tôi rất biết ơn về cái vinh dự được bầu làm thẩm phán hoà giải danh dự, nhờ ông Nicolai Ivanovich đây (chàng chỉ Xviajxki). Tôi cho rằng đối với tôi, nhiệm vụ đến tòa án xử một tên nông dân ăn trộm ngựa cũng quan trọng như mọi việc tôi có thể làm. Và nếu được bầu làm đại biểu nghị viện, tôi sẽ coi đó là một vinh dự. Đó là cách duy nhất để trả nợ xã hội về những đặc quyền tôi được hưởng với tư cách là điền chủ. Khốn thay, người ta lại không hiểu tầm quan trọng cần thiết của điền chủ lớn trong bộ máy nhà nước.

⁽¹⁾ Mais pardon, il est pen tuqué (tiếng Pháp trong nguyên bản).

Thấy chàng có vẻ tự tin đến thế ở ngay nhà chàng, tại bàn ăn của chàng, Daria Alexandrovna lấy làm lạ. Bà nhớ lại Levin, vốn suy nghĩ khác hẳn, cũng có thái độ dứt khoát như thế trong nhận định khi ngồi trước bàn ăn nhà mình. Nhưng bà mến Levin, nên đứng về phía chàng.

- Vậy thì, thưa bá tước, chúng tôi có thể trông cậy ở ngài trong kì hội nghị sắp tới chứ? - Xviajxki nói. - Phải khởi hành sớm hơn để mồng tám đã ở đó rồi. Nếu ngài cho tôi được vinh dự đón ngài ghé qua nhà...

- Em cũng có phần đồng ý với *em rê*⁽¹⁾ chị, - Anna nói, nhưng vì lí do khác kia, - nàng mỉm cười nói thêm. - Em thiết nghĩ thời gian gần đây, những nhiệm vụ xã hội chúng ta trở nên nhiều quá. Đâu đâu cũng vấp phải những người hoạt động xã hội y như những viên chức trước kia. Alecei ở đây mới sáu tháng nay mà đã là uỷ viên của năm, sáu tổ chức khác nhau: nào quản lí tài sản, nào quan toà, nào nghị viện, nào bồi thẩm. *Cứ cái đà này*⁽²⁾ bao nhiêu thì giờ của anh ấy rồi sẽ bỏ vào đấy hết. Và em sợ những chức vụ quá nhiều đó chỉ đơn thuần có tiếng mà không có miếng. Ông Nicolai Ivanovich, ông là uỷ viên của bao nhiêu hội, - nàng vừa nói vừa quay về phía Xviajxki. - Hình như vào khoảng hai mươi phải không?

Anna nói đùa, nhưng giọng nàng thoáng lộ vẻ bức tức. Daria Alexandrovna từ nãy chăm chú quan sát Anna và Vronxki, nhận thấy ngay điều đó. Bà cũng để ý là Vronxki nghe nói vậy liền nghiêm nghị danh mặt lại. Thấy quận chúa Vacvara vội vàng lái sang chuyện bạn bè ở Peterburg, đồng thời nhớ lại lúc ở ngoài vườn, Vronxki đã nói lạc sang những hoạt động của mình, Doli chợt hiểu là vấn đề hoạt động xã hội này có liên quan đến một xung đột ngầm ngầm nào đó giữa Anna và Vronxki.

Bữa tiệc chiều, các loại rượu vang, việc hầu bàn, tất cả đều hoàn hảo, nhưng mọi sự đều diễn ra y như trong những bữa tiệc trịnh trọng,

⁽¹⁾ Beau-frère (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Du train que cela va (tiếng Pháp trong nguyên bản).

những vũ hội mà Doli không quen dự nữa: cũng căng thẳng và chung chung như thế mà lại là một ngày bình thường giữa một nhóm nhỏ với nhau, thành thử bà cảm khó chịu.

Sau bữa ăn, họ ra sân thượng. Rồi chơi quần vợt. Đấu thủ chia làm hai tốp, dàn ra hai bên tám lưới căng thẳng buộc vào những chiếc cột sơn vàng óng trên sân quần đã được san bằng và lăn nền cẩn thận. Daria Alexandrovna thử chơi nhưng mãi không hiểu ra sao cả. Khi hiểu ra thì đã mệt quá, đành phải tới ngồi cạnh quận chúa Vacvara mà xem. Người cùng bên với bà, Tuskievittr cũng bỏ cuộc; nhưng những người khác vẫn chơi tiếp khá lâu. Xviajxki và Vronxki cả hai đều đánh rất hay và rất nghiêm túc. Bằng con mắt sắc sảo, họ theo dõi trái bóng đối phương phát sang, chạy lại không vội vàng mà cũng không chậm trễ, chờ bóng nảy lên và đánh trở lại bên kia lưới bằng một nhát vợt chính xác. Chơi tồi nhất là Vexlovxki. Anh chàng hay nóng mặt, nhưng ngược lại, sự hào hứng của anh ta đã kích thích các đối thủ. Anh ta cười, reo không ngừng. Cũng như các ông khác, được sự đồng ý của các bà, chàng đã cởi áo đuôi tôm, để sơ mi trần và dáng đẹp đẽ, bộ mặt hồng hào nhể nhại mồ hôi, cùng cử chỉ lập cập của chàng đã gây ấn tượng sâu sắc.

Đêm ấy, khi Daria Alexandrovna đi nằm, bà vừa nhắm mắt đã thấy Vaxia Vexlovxki bỏ nhào tới đầu này đến đầu kia sân quần.

Suốt cuộc chơi, Daria Alexandrovna thấy chán phèo. Cái lối bỡ ngỡ kiểu cách vẫn tiếp diễn giữa Anna và Vexlovxki và sự gượng gạo của những người đứng tuổi lao vào một trò chơi trẻ con, khiến bà khó chịu. Nhưng để khỏi làm người khác mất vui và để tiêu phí thì giờ, bà cũng tham gia và giả vờ vui thích. Suốt ngày, bà có cảm giác đang đóng kịch với những diễn viên cừ hơn mình, và diễn xuất kém cỏi của bà đã làm hại đến họ.

Bà đến đây với ý định ở lại chơi hai ngày nếu thấy ưng ý. Nhưng ngay chiều hôm ấy, trong cuộc chơi quần vợt, bà quyết định ngày mai sẽ ra về. Những lo lắng dần dặt của người mẹ mà khi đi đường bà ghét cay ghét đắng, giờ đây như đã chuyển sang một phạm vi khác và lại hấp dẫn bà sau một ngày vắng nhà.

Sau khi dùng trà tối và đi thuyền chơi đêm một lúc, Daria Alexandrovna trở về phòng một mình, cởi áo dài, ngồi xuống chải mớ tóc thưa thớt chuẩn bị đi ngủ, và cảm thấy nhẹ hẫng người.

Thậm chí, bà còn khó chịu khi nghĩ Anna có thể bất chợt đến. Bà muốn suy nghĩ một mình.

23

Doli sắp đi nằm thì Anna bước vào trong bộ quần áo ngủ.

Ban ngày, Anna đã mấy lần mon men đến những chuyện tâm tình nhưng mỗi lần, cứ nói được vài câu, nàng lại ngừng bật. "Ta sẽ trở lại những chuyện ấy sau, khi chỉ có hai chị em mình với nhau. Em có nhiều điều cần nói với chị", nàng đã nói vậy.

Vậy mà giờ đây, còn có hai người, Anna cũng chẳng biết nói gì. Nàng ngồi bên cửa sổ, nhìn Doli, điếm lại trong trí nhớ tất cả những chuyện tâm tình dự trữ sẵn định thổ lộ tưởng như không bao giờ cạn và chẳng moi ra được điều gì cần nói. Hình như mọi chuyện đều nói cả rồi.

- Kitti có khoẻ không? - nàng vừa nói, vừa thở dài đánh thượt và nhìn Doli, vẻ phạm lỗi. - Chị Doli, chị hãy nói thật với em: cô ấy có giận em không?

- Giận cô ư? Ô, không đâu! - Daria Alexandrovna mỉm cười nói.

- Nhưng cô ấy ghét em, khinh em phải không?

- Không! Nhưng cô biết đấy, chuyện đó không thể tha thứ được.

- Phải, phải, Anna vừa nói vừa, quay mặt đi và nhìn qua cửa sổ. - Nhưng, em đâu có tội. Mà ai là kẻ có tội kia chứ? Thế nghĩa là thế nào? Có cách nào khác không? Chị nghĩ thế nào về chuyện đó? Có thể nào chị lại không phải là vợ anh Xtiva được?

- Thật tình, tôi chẳng biết gì cả. Nhưng cô hãy nói cho tôi hay...

- Vâng, vâng, nhưng ta chưa nói xong chuyện Kittì. Cô ấy có sung sướng không? Nghe nói Levin là người khá lắm thì phải.

- Nói vậy còn chưa đủ. Tôi chưa từng thấy người đàn ông nào tốt hơn.

- Ôi! Thật đáng mừng! Em rất mừng! Nói đó là người khá lắm còn chưa đủ, - nàng nhắc lại.

Doli mỉm cười.

- Nào cô kể về mình đi. Tôi với cô còn phải nói chuyện dài. Tôi đã nói chuyện với... - Doli không biết nên gọi chàng thế nào. Gọi là "bá tước" hay "Alecxei Kirilovitr", bà đều thấy ngượng mồm.

- Với Alecxei, - Anna đỡ lời. - Em biết chị và anh ấy đã nói chuyện với nhau. Nhưng em muốn hỏi thật chị nghĩ thế nào về em, về cuộc đời em?

- Làm thế nào bắt mà chợt nói ngay được? Thật tình, tôi không biết đâu.

- Không, dù sao chị cũng cứ nói cho em nghe... Chị đã thấy em sống như thế nào rồi đó. Có điều chị nên nhớ là chị đến thăm chúng em vào mùa hè, giữa lúc không phải chỉ có hai chúng em thôi... Nhưng chúng em đến ở đây từ đầu xuân, sống hoàn toàn chỉ có hai đứa với nhau, rồi sẽ lại chỉ còn hai đứa với nhau và em không mong muốn gì khác nữa. Tuy nhiên, chị hãy hình dung đôi khi em phải lẻ loi ở đây, không có anh ấy và điều đó sẽ còn tái diễn... Mọi cái đều khiến em nhìn thấy trước là điều đó sẽ còn lặp đi lặp lại luôn và anh ấy sẽ sống nửa thời gian ngoài nhà mình, - nàng vừa nói, vừa đứng dậy và lại ngồi bên Doli.

- Tất nhiên, - nàng chặn trước không để cho Doli kịp vặn lại, tất nhiên, em không muốn cưỡng bức giữ anh ấy đâu. Phải, em chả giữ

anh ấy đâu. Bây giờ là mùa đua, đàn ngựa của anh ấy sẽ dự cuộc, anh ấy sẽ đi. Em rất mừng cho anh ấy. Nhưng chị hãy nghĩ đến em, hãy hình dung hoàn cảnh em... Vả lại nói chuyện ấy thì ích gì? - nàng mỉm cười. - Anh ấy nói với chị chuyện gì vậy?

- Nói đúng vấn đề chính tôi đang định bàn với cô, nên tôi sẽ đề dàn biện hộ cho anh ấy: về những biện pháp để... (Daria Alecxandrovna ngần ngừ) để bình thường hoá, để cải thiện hoàn cảnh của cô... Cô biết tôi nhìn nhận sự việc thế nào rồi đó... nhưng dù sao, nếu có thể thì tốt hơn hết là cô chú cười nhau đi.

- Chuyện li dị ư? - Anna nói. - Chị có biết người đàn bà độc nhất đến thăm em ở Peterburg là Betxi Tvecxkaia không? Em chắc chị biết bà ta chứ? *Nói cho cùng, đấy là người đàn bà trụy lạc nhất trên đời⁽¹⁾*. Mụ ta dan díu với Tuskievitơ và lừa dối chồng một cách bỉ ổi nhất. Thế mà mụ ta còn mở mồm bảo là không muốn đi lại với em chừng nào tình cảnh em chưa hợp pháp. Chị đừng tưởng em so sánh. Em hiểu rõ chị, chị thân mến ạ. Nhưng muốn hay không, em cũng vẫn nhớ đến chuyện ấy... Thế anh ấy nói với chị những gì vậy? - nàng nhắc lại.

- Nói rằng anh ấy đau khổ cho cô và cho bản thân. Có thể cô sẽ nói đó là ích kỉ, nhưng sự ích kỉ ấy mới cao quý và chính đáng biết bao! Trước hết anh ấy muốn hợp pháp hoá con gái mình, sau nữa, trở thành chồng cô, có quyền đối với vô.

- Còn có người đàn bà nào nô lệ đến như em trong tình cảnh này nữa? - Anna buồn bã ngắt lời bà.

- Và nhất là, anh ấy muốn... cô không phải đau khổ.

- Không thể được. Rồi sao nữa?

- Sau nữa anh ấy muốn các con của cô với anh ấy được mang họ bố, điều này rất chính đáng.

⁽¹⁾ Au fond, c'est femme la plus depravée qui existe (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Con nào? - Anna lim dim mắt hỏi và không nhìn Doli.
- Anni và các cháu sau này...
- Về vấn đề đó, anh ấy có thể yên tâm: em sẽ không có đứa con nào khác nữa.

- Làm sao cô có thể nói thế được?

- Em sẽ không có con vì em không muốn có nữa.

Và mặc dầu đang xúc động, Anna vẫn tủm tỉm cười khi thấy trên mặt Doli một vẻ tò mò ngây thơ pha lẫn kinh ngạc và sợ hãi.

- Khi em ốm dậy, bác sĩ đã bảo...

....

- Không thể thế được! - Doli tròn xoe mắt, nói. Đối với bà, đây là một phát hiện có hậu quả và ảnh hưởng to lớn đến nỗi, thoát đầu, bà chỉ cảm thấy mình không đủ sức hiểu hết mà cần suy đi nghĩ lại thật kĩ mới vỡ lẽ được.

Phát hiện này đột nhiên cắt nghĩa cho bà hiểu tại sao một số gia đình chỉ có một hai đứa con (điều bà chưa bao giờ hiểu nổi), khuấy động trong bà biết bao tư tưởng, suy nghĩ và tình cảm trái ngược nhau đến nỗi bà không còn biết nói gì mà chỉ đăm đăm nhìn Anna bằng đôi mắt mở to kinh ngạc. Đây chính là điều bà hằng mơ ước, nhưng giờ đây khi biết có thể làm được thế, bà lại sợ. Bà cảm thấy đó là giải pháp quá đơn giản đối với một vấn đề quá phức tạp.

- *Như thế có trái đạo đức không?*⁽¹⁾ - bà chỉ hỏi thế sau một lúc yên lặng.

⁽¹⁾ N'est-ce pas immoral? (tiếng Pháp trong nguyên bản).

- Tại sao? Chị hãy nghĩ xem, em phải chọn một trong hai con đường: hoặc có mang, nghĩa là ốm đau, hoặc được là người thân yêu, là bạn của chồng em - gọi thế cũng được chứ sao, - Anna nói cố ý dùng một giọng hời hợt và phù phiếm.

- Phải, phải, - Daria Alecxandrovna nói, thừa nhận lí lẽ của chính mình nhưng không thấy nó có sức mạnh thuyết phục như trước.

- Chị hay người khác, - Anna nói như đoán được ý nghĩ của bà, - thì còn có thể hồ nghi, nhưng đối với em... chị nên hiểu em chỉ là vợ anh ấy chừng nào anh ấy còn yêu em thôi. Và làm thế nào duy trì được tình yêu của anh ấy? Như thế này ư?

Nàng vòng đôi bàn tay trắng nõn ra đằng trước bụng.

Như vẫn xảy ra trong lúc xúc động, những ý nghĩ và kỉ niệm dồn dập đến trong tâm trí Daria Alecxandrovna nhanh kì lạ. - Mình không biết giữ Xtiva, bà nghĩ bụng, anh ấy đã rời khỏi mình; nhưng người đàn bà đầu tiên đã khiến anh ấy phụ mình, cũng không biết giữ anh ấy nổi, tuy ả thật vui tươi, xinh đẹp. Anh ấy đã bỏ ả để vớ con khác. Liệu Anna có giữ được Vronski bằng cách này không? Nếu chỉ nhắm nhẹ có thể thôi hẳn y sẽ tìm thấy những trang phục và điệu bộ quyến rũ hơn. Dù cô ấy có những cánh tay trần trắng, đẹp đến đâu, thân hình có thanh tú đến đâu, vẻ mặt linh hoạt giữa mớ tóc đen nhánh có duyên dáng đến đâu, y cũng sẽ tìm thấy những cái mi miều hơn, hệt như đức ông chồng thân yêu, đáng thương và vô tư cách của mình".

Doli không trả lời và chỉ thở dài. Anna nhận thấy tiếng thở dài đó hàm ý không đồng tình, bèn nói tiếp. Nàng còn dự trữ những lí lẽ sắc bén không thể bác bỏ được.

- Chị bảo thế là xấu ư? Nhưng cần phải suy lí mới ra nhẽ, nàng nói tiếp. Chị quên mất hoàn cảnh em. Làm sao em lại mong có con được? Em không nói đến những đau đớn, em không sợ đau đâu. Nhưng chị thử nghĩ xem các con em rồi sẽ ra sao? Những đứa trẻ bất hạnh

không được mang họ bố. Nguyên việc sinh ra trên đời cũng đủ khiến chúng phải xấu hổ vì mẹ, vì bố, vì nguồn gốc sinh thành.

- Chính vì thế mới cần phải li dị.

Nhưng Anna không nghe bà. Nàng muốn diễn đạt đến đâu đến đâu những lí lẽ mà đã bao lần nàng tự nhủ với mình.

- Trời cho em lí trí làm gì nếu không đem vận dụng nó để khỏi phải sinh ra đời những đứa trẻ bất hạnh?

Nàng nhìn Doli, nhưng không đợi trả lời, nàng lại tiếp:

- Em sẽ mãi mãi cảm thấy có tội với những đứa con xấu số đó. Nếu không ra đời thì ít ra chúng cũng không khổ sở. Còn nếu chúng khổ thì em sẽ là người duy nhất chịu trách nhiệm.

Đó chính là những lí lẽ mà Daria Alecxandrovna từng viện ra; nhưng bây giờ bà nghe nói vậy mà chẳng hiểu gì. "Làm sao có thể mang tội với những kẻ không có trên đời?", bà tự hỏi. Và một ý nghĩ chợt đến: nếu như không hề có Grisa, đứa con cưng của bà, thì liệu có hơn không? Bà thấy điều đó thật kì lạ, thật phi lí đến nỗi phải lắc đầu xua tan mớ ý nghĩ điên rồ và quay cuồng đó.

- Phải, tôi cho thế là xấu, bà nói, vẻ ghê tởm lộ rõ trên nét mặt.

- Chị đừng quên chị là người thế nào và em là người thế nào... Và lại, - Anna nói thêm như cũng cảm thấy thế là xấu, mặc dầu lí lẽ của nàng rất vững trong khi Doli thì đuối lí, chị đừng quên điều cốt yếu là em không ở cùng hoàn cảnh như chị. Đối với chị, vấn đề đặt ra là chị có muốn thôi có con không; với em, là em có muốn có con nữa không. Và hai điều đó thật khác xa nhau. Chị nên hiểu, trong hoàn cảnh em, em không thể mong muốn điều đó được.

Daria Alecxandrovna không đáp lại. Thốt nhiên, bà cảm thấy cách biệt với Anna đến nỗi có những vấn đề hai người sẽ chẳng bao giờ nhất trí được và tốt hơn hết là đừng nói đến chuyện đó.

- Chính vì thế càng cần phải bình thường hoá hoàn cảnh cô, nếu có thể được, - Doli nói.

- Vâng, nếu có thể, Anna đáp, giọng đột nhiên đổi khác, trầm tĩnh và buồn bã.

- Phải chăng không thể li dị được? Nghe nói là chồng cô đồng ý mà.

- Chị Doli, em muốn ta đừng nói chuyện đó.

- Ừ thôi, không nói chuyện ấy nữa, - Daria Alexandrovna vội nói khi thấy vẻ đau đớn trên mặt Anna. - Nhưng chị thấy hình như cô coi chuyện đó quá bi thảm.

- Em ấy à? Tuyệt nhiên không. Em hoàn toàn bằng lòng và mãn nguyện. Chị thấy đó: *em khiến người ta mê mết*⁽¹⁾, Vexlovski...

- Phải, nói thật tình, điệu bộ Vexlovski làm tôi khó chịu. - Daria Alexandrovna nói, định chuyển sang chuyện khác.

- Tại sao vậy? Điều đó chỉ khiến Alecei khoái chí thôi, không có gì khác cả; đó là một chú bé, em nắm gọn hấn trong tay; em muốn làm gì hấn thì làm. Y như thằng cháu Grisa.. Chị Doli! - nàng nói tiếp, đột nhiên đổi giọng, - chị bảo em nhìn sự việc quá bi thảm. Chị không hiểu được đâu. Thật ghê sợ quá. Em cố để khỏi nhìn thấy...

- Tuy nhiên, cần phải thấy! Phải làm tất cả những gì cô có thể làm.

- Nhưng cái gì là cái em có thể làm? Chẳng có gì cả. Chị bảo em phải kết hôn với Alecei, tưởng như em không nghĩ đến chuyện ấy. Em không nghĩ đến chuyện ấy! - nàng nhắc lại, mặt đỏ dừ. Nàng đứng dậy, dướn thẳng người, thở dài và nhẹ nhàng dạo quanh phòng, thỉnh thoảng lại dừng bước. - Em không nghĩ đến chuyện đó ư. Không

⁽¹⁾ Je fais des passions (tiếng Pháp trong nguyên bản).

ngày nào, giờ nào em không nghĩ đến rồi lại tự trách mình về ý nghĩ đó... vì nó có thể làm em phát điên. Làm em phát điên lên, - nàng nhắc lại. - Cứ nghĩ đến chuyện đó là em không tài nào ngủ được nếu không uống moócphin. Nhưng thôi được. Ta hãy bình tĩnh nói chuyện. Người ta bảo em li dị. Trước hết, lão ta không thuận đâu. Hiện nay, lão ta đang bị nữ bá tước Lidia Ivanovna mê hoặc.

Daria Alecxandrovna, ngồi rất thẳng trên ghế tựa, ái ngại nhìn Anna đi ngang đi dọc.

- Cần phải thử xem, - bà dịu dàng nói.

- Cứ cho là thế đi. Chị có biết thế nghĩa là thế nào không? - nàng nói, rõ ràng đang phát biểu một ý nghĩ đã nghiền ngẫm hàng nghìn lần và thuộc lòng. - Thế nghĩa là em sẽ phải hạ mình viết thư cho lão ta, trong khi vẫn ghét lão mà lại phải nhận lỗi với lão... Nhưng cứ giả sử là em cố làm thế. Hoặc giả em sẽ được lão ưng thuận. Giả sử em nhận được sự đồng ý... - Lúc này Anna dừng bước ở đầu phòng đằng kia, sửa lại rèm. - Em được lão ta đồng ý: còn... còn con trai em thì sao? Họ sẽ không trả nó cho em đâu. Nó sẽ lớn lên trong nhà bố nó mà em đã bỏ, vừa lớn lên vừa khinh miệt em. Chị nên hiểu em yêu hai người như nhau, mà cả hai, em đều yêu hơn chính bản thân mình: Xerioja và Alexei.

Nàng đến giữa phòng và dừng lại trước mặt Doli, hai tay ép chặt vào ngực. Trong chiếc áo choàng trắng, vóc dáng nàng có vẻ cao lớn lạ thường. Nàng cúi đầu, cặp mắt ướt long lanh nhìn Doli, gầy bé, yếu ớt, run run xúc động trong chiếc áo ngắn vá vú, với chiếc mũ đêm chùm đầu.

- Trên đời, em chỉ yêu hai người đó và có người này thì không thể có người kia. Em không thể liên kết hai người lại được, mà đó lại là mong ước duy nhất của em. Và nếu không đạt được điều đó thì mọi cái khác đối với em đều chẳng quan trọng. Tất cả, tất cả đều không quan trọng gì đối với em. Chuyện này trước sau sẽ kết thúc bằng cách này hay cách khác, cho nên em không thể, em không muốn nói đến

nó. Chị đừng trách em, đừng chỉ trích em. Chị trong trắng quá nên không thể hiểu hết những đau khổ của em.

Nàng lại gần Doli, ngồi xuống cạnh và vừa cầm tay vừa nhìn bà, vẻ phạm lỗi.

- Chị nghĩ thế nào? Chị nghĩ thế nào về em? Đừng khinh em nhé. Em không đáng khinh đâu. Em chỉ là một kẻ bất hạnh. Trên đời này, nếu có ai bất hạnh thì đó chính là em, - nàng nói và quay đi, nước mắt giàn giụa.

Còn lại một mình, Doli cầu kinh và đi nằm. Bà thương hại Anna hết lòng trong khi nói chuyện với nàng; nhưng bây giờ, bà không thể buộc mình nghĩ đến nàng. Gia đình bà, các con bà hiện lên trong kí ức với một sức quyến rũ mới, một ánh hào quang mới. Cái thế giới riêng của bà ấy, giờ đây sao mà thân thiết, êm đềm đến nỗi bà không muốn xa nó thêm ngày nào nữa; cho nên bà quyết định hôm sau phải ra về.

Trong khi đó, Anna đã trở về phòng riêng. Nàng lấy một cái cốc nhỏ, rót vài giọt thuốc gồm chủ yếu là moócphin, rồi sau khi uống xong và nằm yên không động đậy một lúc, nàng sang buồng ngủ, bình thản và thư thái.

Khi Anna bước vào, Vronxki chăm chú nhìn nàng. Chàng dõi tìm dấu vết của câu chuyện mà chàng biết nàng đã trao đổi với Doli vì thấy nàng nán lại phòng bà ta lâu đến thế. Nhưng trên vẻ mặt bừng bừng một nỗi xúc động cố nén và hơi bí ẩn của nàng, chàng không thấy gì ngoài cái sắc đẹp tuy đã quen thuộc, đã biết rõ cùng niềm dục vọng do nó gợi lên, mà bao giờ cũng vẫn làm chàng say đắm. Chàng không muốn hỏi hai chị em nói chuyện gì, hi vọng nàng sẽ nói ra trước. Thế nhưng nàng chỉ bảo:

- Em thật hài lòng thấy chị Doli làm mình vừa ý. Có đúng thế không mình?

- Anh quen chị ấy đã lâu. Đó là một người đàn bà rất tốt, *nhưng quá đổi tâm thường*⁽¹⁾. Dù sao, anh cũng rất mừng khi thấy chị ấy đến chơi.

Chàng cầm tay Anna và đắm đắm nhìn nàng, vẻ dò hỏi.

Nàng hiểu cái nhìn ấy theo một nghĩa khác và trả lời bằng một nụ cười.

Sáng hôm sau, mặc dầu chủ nhân năn nỉ giữ lại, Daria Alexandrovna vẫn sửa soạn lên đường. Gã xà ích của Levin, mặt lầm lầm và quả quyết, mình mặc áo choàng cũ và đầu đội mũ giống như của cánh giữ ngựa trạm, đánh chiếc xe có những cái chắn bùn vá vúi với cổ ngựa trắng xộc xệch đi vào con đường rải cát dẫn đến thềm nhà phủ thảm.

Cuộc chia tay với Vacvara và toán đàn ông thật khó chịu cho Daria Alexandrovna. Sau một ngày, cả khách lẫn chủ đều cảm thấy rõ họ không hợp nhau và tốt hơn hết là nên chia tay nhau. Duy chỉ có Anna là buồn. Nàng biết sau khi Doli về, sẽ chẳng còn ai đến đánh thức dậy những tình cảm mà cuộc gặp gỡ này đã khuấy động trong tâm hồn nàng. Những tình cảm đó thật đau xót nhưng nàng biết đó là phần tốt đẹp nhất của tâm hồn mình và chẳng bao lâu nữa, phần tâm hồn đó sẽ bị cảnh sống hiện thời tràn lấn mất.

Khi tới giữa cánh đồng, Daria Alexandrovna cảm thấy khoan khoái như trút được gánh nặng. Bà vừa định hỏi những người đồng hành xem họ có vừa ý khi ở nhà Vronxki không, thì gã xà ích Filip đã lên tiếng trước.

- Nói là trọc phú thì họ quả là trọc phú đấy, nhưng họ chỉ cho tôi tất tần tật có ba đấu lúa mạch. Tội nghiệp mấy con ngựa, gà chưa gáy sáng, đã ngốn hết sạch. Ba đấu, thật có cũng bằng không! Vừa đủ để bắt đầu thấy ngon miệng! Hiện nay, ở các trạm thay ngựa, người ta

⁽¹⁾ Mais excessivement terre-à-terre (tiếng Pháp trong nguyên bản).

tính bốn trăm kôpêch một đấu lúa mạch. Ở ta, tôi chắc chả ai chi li từng đấu lúa với ngựa của khách.

- Phải, vị lãnh chúa quả có khắt khe thật, - gã thủ hạ tán thành.

- Còn đàn ngựa, anh thấy có đẹp không? - Doli hỏi.

- À, ngựa của họ thì không chê vào đâu được. Và đồ ăn thức uống cũng tốt. Tuy vậy, cháu vẫn thấy không thoải mái, bà Daria Alexandrovna ạ; cháu không biết bà có nghĩ như cháu không, - gã nói, bộ mặt đẹp và đôn hậu quay về phía bà.

- Ừ, tôi cũng thế. Nay anh, liệu ta có tới nơi trước khi trời tối không?

- Chúng cháu sẽ cố hết sức.

Về đến nhà, Daria Alexandrovna thấy các con mạnh khỏe và xinh xắn hơn bao giờ hết. Bà sôi nổi tả lại chuyến đi, nào người ta đón tiếp bà ra sao, nào sự trang lệ, sang trọng, những trò tiêu khiển của gia đình Vronxki và bà không cho phép ai bình phẩm họ.

- Phải hiểu Anna và Vronxki - và bây giờ tôi hiểu họ kĩ hơn - mới thấy họ dễ mến, dễ thương biết bao, - bà nói, lần này hết sức thành thật, quên hẳn cái cảm giác bất mãn và khó chịu không xác định nổi đã xâm chiếm bà khi ở nhà họ.

25

Vronxki và Anna sống cả mùa hè và một phần mùa thu ở nông thôn, vẫn trong những điều kiện như vậy, Anna và chồng nàng vẫn chưa hề li di. Họ quyết định không rời khỏi nhà; nhưng sau thời gian dài sống cô độc, nhất là trong mùa thu khách khứa đi cả rồi, cả hai đều cảm thấy không thể chịu đựng được cuộc sống đó và cần có sự thay đổi.

Nhìn bề ngoài, với cuộc sống như thế, tưởng như họ chẳng cần mong muốn gì hơn nữa: giàu có, khoẻ mạnh, có một đứa con, người nào việc ấy. Anna, ngay cả lúc vắng khách, vẫn tiếp tục chăm chút thân thể và đọc rất nhiều tiểu thuyết và những trước tác nghiêm túc hợp thời. Nàng gửi mua tất cả những sách được khen trên báo chí nước ngoài và đọc tất cả những thứ đó với sự chăm chú chỉ có thể thấy trong cảnh cô đơn. Ngoài cái đó, nàng còn nghiên cứu trong sách hoặc chuyên san mọi vấn đề Vronxki quan tâm thành thử chàng thường hay hỏi nàng về những vấn đề nông học, kiến trúc, hay thậm chí cả vấn đề nuôi ngựa hoặc thể thao nữa. Ngạc nhiên về sự hiểu biết và trí nhớ của nàng, thoát đầu chàng còn nghi ngờ và yêu cầu dẫn chứng: nàng liền tìm trong sách những đoạn chàng hỏi và chỉ cho chàng xem.

Việc sắp đặt bệnh viện cũng khiến nàng quan tâm. Không những nàng góp phần trông coi, mà còn bắt tay làm thật sự và tìm ra cách bố trí mới. Nhưng dù sao, lo lắng chủ yếu của nàng vẫn tập trung vào bản thân: bản thân nàng được Vronxki yêu thương đến mức nào và có thể thay thế đến chừng mực nào tất cả những gì chàng đã từ bỏ. Vronxki tôn trọng lòng mong muốn giờ đây đã trở thành mục đích duy nhất của đời nàng, là không những làm vui lòng mà còn phục vụ chàng, nhưng đồng thời lại khó chịu vì những sợi dây tình ái nàng tìm cách bao quanh chàng. Thời gian càng trôi qua, chàng càng luôn thấy vướng víu vì những sợi dây đó, càng muốn kiểm tra xem chúng có cản trở tự do của mình không, tuy chưa đến nỗi muốn thoát khỏi chúng. Nếu không có cái khao khát càng ngày càng tăng, muốn được tự do, không phải lời đi tiếng lại mỗi khi chàng lên tỉnh họp hay dự đua ngựa, thì hẳn Vronxki đã hoàn toàn mãn nguyện về cuộc sống. Vai trò chàng đã chọn - vai trò một điền chủ giàu có làm hạt nhân cho giới quý tộc Nga - không những hoàn toàn hợp với sở thích của chàng mà còn mang lại những mãn nguyện ngày một lớn, giờ đây khi chàng đã sống sáu tháng như vậy. Công việc tiến hành đúng hướng, ngày một thu hút chàng. Bất kể những món tiền kếp xù bỏ vào xây bệnh viện, những máy móc, gia súc đặt từ Thụy Sĩ và bao nhiêu khoản mua sắm khác, chàng vẫn đinh ninh rằng mình không hề phá tán cơ nghiệp mà trái lại còn củng cố thêm là khác. Đụng tới vấn đề lợi tức,

vấn đề bán gỗ, bán hoa màu, bán len hoặc cho phát canh ruộng đất, Vronxki cứng rắn như đá tảng và biết giữ giá. Đối với nông nghiệp, chàng ứng những phương pháp đơn giản nhất, bảo đảm nhất và tỏ ra khôn ngoan, tiết kiệm trong từng chi tiết nhỏ. Mặc dầu viên quản lí người Đức cơ mưu và lọc lõi trình bày mỗi khoản mua sắm mới như một món tiết kiệm có thể thu lãi tức khắc để thuyết phục chàng, Vronxki vẫn không chịu nhượng bộ. Chàng lắng nghe đến cùng, chất vấn và chỉ đồng ý khi công việc dự định thật hoàn toàn mới mẻ ở Nga và có thể gây dư luận. Chàng chỉ quyết định tiêu những món lớn khi có khoản thừa ra và mỗi lần tiêu như vậy, chàng điều tra từng chi tiết nhỏ, lo sao mua được những gì tốt nhất xứng đáng với đồng tiền bỏ ra. Bằng cách ấy, rõ ràng chàng tuyệt nhiên không làm tổn hại đến tài sản mà còn vun đắp thêm.

Vào tháng mười, có cuộc bầu cử đại biểu quý tộc tỉnh Casin, nơi có trại ấp của Vronxki, Xviajxki, Coznusev, Oblonxki và một phần nhỏ của Levin.

Do những hoàn cảnh đặc biệt và những nhân vật tham gia, cuộc bầu cử đã được giới thượng lưu lưu ý, được mọi người bàn tán xôn xao và chờ đón. Những người ở Moxcva, Peterburg, ở nước ngoài, chưa bao giờ dự bầu cử, cũng đổ về tỉnh.

Từ lâu, Vronxki đã hứa với Xviajxki là sẽ có mặt.

Trước đó ít bữa, Xviajxki, thường qua lại Vozdvijenxcoie luôn, đã ghé thăm Vronxki.

Vừa mới hôm trước, Vronxki và Anna đã suýt cãi nhau về chuyến đi này. Bây giờ là vào giai đoạn buồn tẻ nhất của mùa thu ở nông thôn; Vronxki sẵn sàng nghênh chiến, đã báo cho Anna biết mình sắp đi bằng một vẻ lạnh lùng và nghiêm nghị chưa từng thấy trong những lần nói chuyện trước đây. Chàng rất ngạc nhiên thấy Anna đón tin đó một cách rất bình tĩnh và chỉ hỏi chàng bao giờ về. Chàng chăm chú nhìn nàng, không hiểu được vẻ thản nhiên ấy. Nàng đáp lại cái nhìn ấy bằng một nụ cười. Chàng vốn biết Anan có tài giấu kín tâm sự và chỉ sử dụng tài đó khi quyết định một điều gì không muốn

cho chàng hay. Chàng sợ tình trạng đó; nhưng vì muốn tránh cãi cọ, nên chàng làm ra vẻ tin, thậm chí có phần thành thực tin là nàng đã biết điều hơn.

- Anh mong mình sẽ không buồn.

- Em cũng thế, - Anna nói. - Hôm qua, em vừa nhận được một hòm sách từ hiệu Gochie gửi đến. Không, em sẽ không buồn đâu.

"Cô nàng muốn đổi giọng đây, chàng nghĩ thầm. Càng tốt, nếu không lại như mọi lần trước".

Thế là chàng đi dự bầu cử, không ép nàng phải cắt nghĩa tỏ tường. Kể từ buổi đầu dan díu, đây là lần đầu tiên hai người tạm biệt nhau, không phân giải ngọn ngành. Một mặt, chàng cũng áy náy nhưng mặt khác, lại thấy thế là ổn hơn. "Mới đầu, như bây giờ chẳng hạn, thì có một cái gì mập mờ, khuất tất nhưng rồi sau, nàng sẽ quen đi thôi. Dù sao, vì nàng, mình cũng sẵn sàng hi sinh hết thảy, trừ sự độc lập", chàng tự nhủ.

26

Vào tháng chín, Levin đến Moxcva trông nom Kitty đẻ. Chàng ăn không ngồi rồi ở Moxcva được một tháng thì Xergei Ivanovitr chuẩn bị đi Casin (ông có một trang trại ở tỉnh này và rất quan tâm đến cuộc bầu cử sắp tới). Ông mời em trai cùng đi, chàng cũng có một khu đất ở quận Xelezniev. Hơn nữa, Levin cũng cần đến Casin giải quyết giúp bà chị đang ở nước ngoài một việc cấp thiết về bảo trợ và thu nợ.

Levin ngần ngừ, nhưng Kitty thấy chồng đang chán ngấy Moxcva, bèn khuyên chàng nên đi và bí mật đặt may một bộ đồng phục đại biểu quý tộc hết tám mươi rúp. Món chi này khiến Levin quyết định lên đường. Thế là chàng đi Casin.

Levin ở Casin đã năm hôm, hàng ngày đi họp và chạy chọt công việc cho bà chị vẫn chưa thu xếp ổn thoả. Tất cả các đại biểu quý tộc đều bận chuẩn bị bầu cử và ngay đến vấn đề đơn giản nhất thuộc thẩm quyền hội đồng bảo trợ, lúc này cũng không thể giải quyết được. Việc thứ hai: thu nợ bồi hoàn, cũng gặp trở ngại. Sau những cuộc vận động dài đằng đẵng để bãi lịch sai áp⁽¹⁾, tiền đã sẵn sàng nạp nhưng quản lý văn khế, một người rất ân cần, không giao phiếu cho chàng đến Ngân khố lĩnh được, vì cần có chữ kí của vị thủ chủ, mà ông này chưa giải chức, còn đang mắc dự hội nghị. Tất cả những rầy rà, đi đi lại lại ấy, tất cả những cuộc trò chuyện với những người rất tốt, rất thông cảm cái phiến toái của địa vị người đi cầu cạnh, nhưng không giúp đỡ gì được, tất cả sự căng thẳng không đi đến đâu ấy gây cho Levin một cảm giác dần vật, tương tự như nỗi bất lực đến uất máu thường cảm thấy trong mơ khi muốn dùng sức mạnh cơ thể vậy. Chàng luôn luôn cảm thấy điều đó khi nói chuyện với viên đại tụng đôn hậu của mình. Ông này hình như làm tất cả những gì có thể làm và vận dụng tất cả sáng kiến của trí thông minh để giúp Levin ra khỏi bước gay go. "Ngài thử làm thế này, ông ta bảo chàng, ngài hãy đến nơi này, nơi nợ xem", và viên đại tụng dựng lên cả một kế hoạch để nghiên cứu những cản trở toàn bộ công việc còn lại. Nhưng ngay sau đó, ông lại nói thêm: "Cách này rồi cũng chẳng ăn thua gì đâu, nhưng ngài cứ thử coi". Và Levin lại thử, lại đến gặp người khác. Ai nấy đều tốt và đáng yêu, nhưng cái chướng ngại vật chàng đã phải đi vòng để tránh, lại trôi lên chắn ngang đường. Điều bức mình nhất là Levin không tài nào hiểu mình đang đương đầu với ai và công việc của mình lỗ dở thì lợi cho ai. Và điều đó, hình như không ai biết cả; cả viên đại tụng cũng vậy. Nếu Levin hiểu được cũng như chàng vẫn hiểu chỉ có xếp hàng mới lại gần được cửa bán vé ở ga, thì hẳn chàng sẽ không bức mình; nhưng chẳng ai có thể cắt nghĩa cho chàng hay tại sao lại có những trở lực đó.

⁽¹⁾ Thuật ngữ pháp lí có nghĩa là lệnh quan tòa cho phép chủ nợ được giữ lại của cải của một người khác đang nắm tiền bạc hoặc đồ đạc của người mắc nợ chung cả hai bên.

Levin đã thay đổi nhiều từ khi lấy vợ, chàng trở nên kiên nhẫn, và mặc dầu không hiểu tại sao mọi sự lại sắp đặt ra như thế, chàng vẫn cố không phẫn nộ mà chỉ tự nhủ rằng nếu chưa biết đầy đủ thì không có quyền phê phán, rằng có lẽ cần phải thế.

Giờ đây, trong khi dự bầu cử và tham gia vào đó, chàng cũng cố không bình phẩm, không tranh cãi và cố hết sức hiểu cho được cái sự kiện ấy mà những người trung thực và đáng trọng chàng hằng kính nể, đang bận tâm đến một cách hết sức nghiêm chỉnh và nhiệt thành. Từ khi lấy vợ, Levin đã khám phá trong cuộc đời nhiều khía cạnh trọng đại mà trước kia, vì khinh suất, chàng cho là nhỏ nhặt, vì vậy chàng đồ chừng cuộc bầu cử này có một ý nghĩa thật sự mà chàng cần tìm cho ra.

Xergei Ivanovitr giảng giải cho chàng ý nghĩa và tầm quan trọng của cái gọi là cách mạng đó. Vị đại biểu quý tộc trong tỉnh này, theo luật pháp, nắm trong tay nhiều tổ chức quan trọng, kể cả những ban bảo trợ (chính những ban bảo trợ đã làm tình làm tội Levin), nắm những món tiền kếch xù, những trường trung học, việc giáo dục công cộng và sau hết là nắm quyền cai trị ở tỉnh, vị đại biểu quý tộc đó là Xnietcov, một nhà quý tộc lâu đời, từng phung phí một tài sản rất lớn, một người trung trực, lương thiện theo kiểu ông ta, nhưng hoàn toàn không biết đến những yêu cầu của thời đại. Trong mọi vấn đề, ông ta luôn bảo vệ giới quý tộc, dứt khoát chống lại việc phát triển giáo dục công cộng và gán cho hội đồng tự trị địa phương một tính chất đẳng cấp, chính ra nó phải có tầm quan trọng rất lớn. Cần thay thế ông ta bằng một người hoạt động, trẻ tuổi, hợp thời, hoàn toàn mới và phải cân cân nẩy mực thế nào để khai thác ở những quyền lợi giành cho giới quý tộc - không phải với tư cách quý tộc mà với tư cách thành viên Hội đồng tự trị địa phương - tất cả những gì có thể khai thác với lợi ích của "chế độ tự quản". Tại tỉnh Casin giàu có bao giờ cũng đi tiên phong này, hiện nay tập trung nhiều lực lượng to lớn đến nỗi một hành động hợp thời tiến hành ở đây có thể làm gương cho những tỉnh khác và cho toàn nước Nga. Vì vậy khoá họp này rất quan trọng. Người ta đoán trước người thay thế Xnietcov sẽ là Xviajxki hoặc hơn thế nữa là Neviedovxki,

một giáo sư cũ, một người đặc biệt thông minh và bạn rất thân của Xergei Ivanovitr.

Viên thống đốc đọc diễn văn khai mạc khóa họp đề nghị các nhà quý tộc khi chọn lựa các chức sắc, không nên dựa theo cảm tình mà phải dựa theo giá trị con người và vì lợi ích Tổ quốc; ông hi vọng giới quý tộc Casin sẽ làm tròn nghĩa vụ một cách tôn nghiêm như trong những cuộc bầu cử trước, và, do đó, chứng minh lòng tin cậy của đức vua.

Đọc xong diễn văn, viên thống đốc rời khỏi phòng và các nhà quý tộc ồn ào, náo nhiệt ra theo, một số còn mừng rỡ nữa, họ vây quanh thống đốc trong khi ông mặc áo lông và thân mật chuyện trò với vị đại biểu quý tộc. Muốn dự tất cả không bỏ sót cái gì, Levin cũng xen vào đám đông và nghe hấy viên thống đốc nói: "Xin ông chuyển lời tới bà Maria Ivanovna rằng nhà tôi rất lấy làm tiếc vì phải đến an dưỡng đường". Đến đây, các nhà quý tộc vui vẻ khoác áo lông và tất cả đến nhà thờ.

Ở đây, Levin cùng mọi người giơ tay lên, lặp lại lời đức giám mục, tuyên thệ bằng những lời nguyện kinh khảng nhất là sẽ đáp ứng mọi hi vọng của thống đốc. Những tế lễ tôn giáo bao giờ cũng tác động đến Levin cho nên khi thốt lên những tiếng: "Tôi hôn thánh giá" và quay lại nhìn đám người cả trẻ lẫn già cũng đang đọc câu ấy, chàng bỗng thấy nao nao trong lòng.

Ngày hôm sau và hôm sau nữa, người ta bàn về ngân sách và trường nữ trung học, những vấn đề chẳng có gì lí thú, theo lời Xergei Ivanovitr; cho nên Levin đang bận chạy vạy công việc, không dự họp. Ngày thứ tư, người ta kiểm tra các tài khoản của tỉnh. Và lần đầu tiên nảy ra va chạm giữa phái mới và phái cũ. Tiểu ban chịu trách nhiệm kiểm tra tài khoản báo cáo với hội nghị là mọi sự đều hợp lệ. Ngài đại biểu quý tộc đứng dậy, rưng rưng nước mắt, cảm ơn hội nghị đã tỏ lòng tin cậy ông. Các nhà quý tộc hoan hô và bắt tay ông. Nhưng giữa lúc đó, một người trong phái Xergei Ivanovitr tuyên bố rằng ông ta nghe nói tiểu ban nọ không hề tiến hành kiểm tra vì cho

thế là xúc phạm đến ngài đại biểu. Một uỷ viên trong tiểu ban đại đột xác nhận điều đó. Bấy giờ, một người thấp bé, rất trẻ nhưng rất chanh chua bèn nói bóng gió rằng chắc ngài đại biểu quý tộc sẽ vui lòng tường trình công việc trị dân, nhưng sự tế nhị quá đáng của tiểu ban đã tước mất của ngài sự thỏa mãn tinh thần đó. Thế là các vị kiểm tra rút lời tuyên bố và Xergei Ivanovitr liền nêu những điểm cần báo cáo cho hội nghị biết: hoặc các tài khoản đó đã được kiểm tra, hoặc là chưa, và ông phát triển mãi cái lí luận hai mặt đó. Một nhà hùng biện của phe đối lập vặn lại Xergei Ivanovitr. Sau đó Xviajxki lên tiếng, rồi lại đến lượt cái ông chanh chua. Cuộc tranh luận kéo dài mãi không sao chấm dứt được. Levin rất ngạc nhiên thấy người ta tranh luận vấn đề này lâu đến thế, nhất là khi chàng hỏi Xergei Ivanovitr có nghi Xnietcov thụt két không, ông này đã trả lời:

- Ô, không! Ông ta là người lương thiện. Nhưng cần phải lay chuyển nề nếp điều khiển công việc theo kiểu gia trưởng ấy.

Ngày thứ năm, cuộc bầu cử đại biểu quận diễn ra. Ở một số quận, ngày hôm đó khá là vũ bão. Trong quận Xelezniev, Xviajxki được nhất trí bầu lên và hôm đó ông mở tiệc chiêu đãi.

27

Cuộc bầu cử đại biểu tỉnh được quy định vào ngày thứ sáu. Tất cả các phòng đều đông đủ những nhà quý tộc mặc đồng phục nhiều màu nhiều vẻ. Nhiều người mãi hôm đó mới đến. Bạn bè từ lâu xa nhau, người từ Crum đến, người ở Peterburg, kẻ ở nước ngoài về, bây giờ lại gặp mặt. Gần bàn thống đốc, dưới ảnh đức hoàng đế, những cuộc tranh luận diễn ra rôm rả.

Các nhà quý tộc, trong phòng họp lớn cũng như phòng nhỏ, tụ tập thành phe cánh và những cái nhìn hằn học, nghi ngờ, phút im bất đột ngột khi một địch thủ đến gần, tiếng xì xào trong góc và tận ngoài

hành lang, tất cả chúng tỏ mỗi phe đều có những bí mật riêng. Bên ngoài, các nhà quý tộc chia làm hai loại rõ ràng: loại cũ và loại mới. Những vị kì cựu phần nhiều mặc đồng phục kị binh, hải quân hay lục quân. Đồng phục của các nhà quý tộc cũ cắt theo kiểu cổ, bông vai thắt đáy, thân ngắn và chặt như thể người mặc đã lớn lên trong đó. Những vị trẻ thì mặc đồng phục không, cái cúc, thân áo chùng, vai rộng với gi lê trắng hoặc cổ áo đen thêu lá nguyệt quế tượng trưng Bộ Tư pháp. Một số người trẻ mặc triều phục điểm cho phòng họp thêm vui mắt.

Nhưng sự phân chia già trẻ không trùng với sự phân chia phe phái. Theo Levin nhận xét, một số người lớp trẻ thuộc về phái già; ngược lại, vài nhà quý tộc rất cao tuổi đang thì thào với Xviajxki rõ ràng là những vai chủ động hăng hái của phái mới.

Levin đang ở phòng nhỏ, cạnh một nhóm bạn thân; tại đây, người ta hút thuốc và ăn đồ nguội. Chàng lắng nghe mọi người nói và đem hết tâm trí ráng sức hiểu xem đó là vấn đề gì, nhưng vô hiệu. Xergei Ivanovitr là trung tâm, những người khác tụ tập quanh. Lúc đó, ông đang nghe Xviajxki và Khliuxtov, đại biểu một quận thuộc khác thuộc phe họ. Khliuxtov không đồng ý nhân danh quận mình yêu cầu Xnietcov ra ứng cử; Xviajxki đang tìm cách thuyết phục ông làm thế và Xergei Ivanovitr tán thành kế hoạch đó. Levin không hiểu tại sao phe đối lập lại yêu cầu vị đại biểu họ toan loại trừ đề đơn ứng cử.

Xtepan Arcaditr vừa uống một cốc rượu và ăn vài món đồ nguội, lại gần họ trong bộ đồng phục thị thần và lau miệng bằng khăn tay vải mịn, xúc nước hoa.

- Chúng ta đang chiếm lĩnh vị trí, Xergei Ivanovitr ạ! - ông vừa nói, vừa vuốt râu má.

Và sau khi lắng nghe câu chuyện, ông ủng hộ Xviajxki.

- Chỉ cần một quận thôi, còn quận Xviajxki thuộc phe đối lập quá lộ liễu rồi, - ông nói.

Trừ Levin, mọi người đều hiểu.

- Thế nào, Coxtia, cả chú nữa, hình như chú cũng bén mùi rồi đấy à? - ông quay lại - Levin nói thêm và khoác tay chàng. Nếu Levin bén mùi thì hẳn chàng đã hài lòng, nhưng chàng không tài nào hiểu đó là chuyện gì và sau khi lảng ra vài bước, chàng bèn phát biểu thắc mắc với Xtepan Arcaditr.

- *O, sanct simplicitas*⁽¹⁾! - Xtepan Arcaditr nói, rồi bằng vài câu, ông giảng cho Levin vỡ lẽ.

Nếu tất cả các quận đều yêu cầu Xnietcov ra ứng cử như các kì trước, người ta sẽ bỏ phiếu tán thành bầu ông ta hết. Cần phải tránh điều đó. Lần này, tám quận đồng ý yêu cầu ông ta: nếu hai quận trong số đó từ chối, Xnietcov có thể rút đơn ứng cử. Và bấy giờ phái cũ sẽ chọn lựa ngay trong phe họ một đại biểu khác và tất cả kế hoạch sẽ sụp đổ. Còn như nếu chỉ có quận Xviajxki không đề cử, thì Xnietcov vẫn cứ ra tranh cử. Ta sẽ chuyển một phần số phiếu cho ông ta: phe đối lập bị lạc hướng, bấy giờ sẽ bỏ phiếu cho ứng cử viên của đối phương, khi người này ra tranh cử.

Levin chỉ hiểu một nửa và định hỏi thêm vài câu nữa thì đột nhiên mọi người bỗng nhao nhao lên cùng một lúc và đi về phía phòng họp lớn.

- Có chuyện gì đấy? Cái gì! Ai vậy? - Thăm tra quyền bầu cử ư? Thăm tra ai vậy? - Phải, họ gạt bỏ. - Nhưng không mà. - Họ không chịu thừa nhận Flerov. - Tại sao, vì đã từng ra chốn tụng đình ư? - Cứ cái kiểu ấy thì họ sẽ không thừa nhận ai hết. - Thật hèn hạ. - Đó là chuyện pháp luật! Levin nghe thấy những tiếng xôn xao từ khắp phía, và sợ bỏ qua sự kiện bất thường kia, chàng hoà mình vào đám người đang hối hả đi về phòng lớn. Bị xô đẩy, chàng trôi về phía bàn

⁽¹⁾ Tiếng La tinh: Ôi sự ngây thơ thần thánh! Người ta cho rằng nhà cách mạng Tiệp Khắc Ian Huýt (1369-1415) đã thốt ra câu này khi thấy một bà già góp một thanh gỗ vào đóng cũi, nơi bọn cầm quyền thiêu sống ông.

danh dự; quanh đó, vị đại biểu quý tộc, Xviajxki và nhiều nhân vật khác đang tranh luận.

28

Levin đứng ở khá xa. Cạnh chàng, một nhà quý tộc thở khò khè và một vị khác đi giày cao cổ kêu ken két, khiến chàng không nghe được rõ. Chàng chỉ thoáng thấy giọng nói khê khàng của vị đại biểu quý tộc rồi tiếng the thé của ông chanh chua, rồi giọng Xviajxki. Theo chàng hiểu thì họ đang tranh luận về ý nghĩa của một số điều khoản luật pháp và của những tiếng: "bị thẩm vấn".

Đám đông rẽ ra cho cho Xergei Ivanovitr đi qua. Ông này sau nghe xong tràng thuyết lí của ông chanh chua, bèn gợi ý nên giở lại văn bản sắc luật cho chắc chắn và yêu cầu thư kí tìm lại điều luật đó. Luật ghi là trong trường hợp ý kiến bất đồng, cần bỏ phiếu.

Xergei Ivanovitr đọc bản sắc luật rồi đi vào giải thích ý nghĩa, nhưng lúc đó, một diễn chủ bèn ngắt lời ông: đó là một người to béo và cao lớn, lưng hơi gù, ria mép nhuộm, mặc đồng phục thất đày có cổ áo đồ lấy gáy. Ông ta lại gần, gõ chiếc nhẵn lên bàn, và đồng dặc nói lớn:

- Bỏ phiếu! Bỏ phiếu! Không tranh luận nữa!

Một vài giọng nói đột nhiên cất lên và nhà quý tộc đeo nhẵn càng bức già, quát tháo dữ hơn. Nhưng không ai rõ ông nói gì.

Ông ta cũng đề nghị làm như Xergei Ivanovitr, nhưng rõ ràng ghét ông này cùng tất cả phe phái; tình cảm đó truyền sang phe đối lập và cũng gây phần nộ như thế, tuy biểu lộ dưới hình thái lịch sự hơn. Người ta la hét; có một phút lộn xộn đến nỗi vị đại biểu quý tộc phải yêu cầu im lặng.

- Bỏ phiếu! Bỏ phiếu! Tất cả các vị quý tộc sẽ hiểu tôi.

- Chúng ta đổ máu... - Lòng tin cậy của đức vua... - Đừng nghe ông đại biểu, ông ta không ra lệnh cho chúng ta được. - Đó không phải là vấn đề... - bỏ phiếu kín... - Thật dễ tiện! - Từ khắp phía, vang lên tiếng gào thét giận dữ điên cuồng, những cái nhìn và những bộ mặt càng giận dữ, điên cuồng hơn. Levin hoàn toàn không hiểu sự tình ra sao và ngạc nhiên thấy vấn đề xét xem có nên bỏ phiếu quyết nghị trường hợp Flerov hay không lại gây phần nộ đến thế. Chàng quên mất cái đòi hỏi phải hạ bệ vị đại biểu của tỉnh vì lợi ích chung, theo phép tam đoạn luận mà sau đó Xergei Ivanovitr giảng giải cho chàng: muốn đánh bại ông ta cần có đa số phiếu, muốn giành đa số, phải đồng ý cho Flerov có quyền bỏ phiếu; muốn chuẩn nhận Flerov, cần biết cách giải thích điều luật.

- Thế cho nên chỉ cần một phiếu là có thể chuyển đa số về bên nào. Cần phải nghiêm túc và có tinh thần kiên trì nếu ta muốn làm việc vì lợi ích công cộng, - Xergei Ivanovitr kết luận. Nhưng Levin quên mất điều đó, chàng thấy khổ tâm khi thấy những người trung thực chàng hằng kính trọng, rơi vào tình trạng điên cuồng và phần khích như thế. Để thoát khỏi cảm giác khó chịu đó, chàng không đợi cuộc tranh luận kết thúc mà đi thẳng sang phòng nhỏ, ở đó chỉ có bọn bồi. Thấy họ lau chùi bát đĩa, cốc, tách với vẻ mặt thư thái, Levin đột nhiên nhẹ hẫng người như vừa ra khỏi một căn phòng xú uế đến nơi thoáng đãng. Chàng đi đi lại lại vui thích nhìn họ. Chàng rất khoái một người hầu để râu má hoa râm bất chấp bọn trẻ trêu chọc, vẫn điềm tĩnh dạy họ gấp khăn ăn, Levin định bắt chuyện với bác ta thì viên thư kí phòng bảo trợ - một ông già bé nhỏ có cái đặc biệt là biết tên tục và tên bố của tất cả các nhà quý tộc trong tỉnh - đến làm chàng lãng đi mất.

- Xin lỗi, ngài Conxstantin Dimitrievitr, - lão nói, - lệnh huynh đang tìm. Sắp bỏ phiếu rồi.

Levin trở lại phòng họp lớn, nhận một tấm phiếu trắng và theo sau ông anh Xergei Ivanovitr, tiến lại gần bàn, cạnh đó Xviajxki đang đứng, vẻ giấu cợt và quan trọng, hít hít bộ râu thu gọn trong bàn tay. Xergei Ivanovitr cho tay vào hòm phiếu, đặt phiếu và dịch ra một chút cho Levin qua. Đến lượt Levin lại gần, nhưng quên tịt không

biết làm thế nào. Chàng hoang mang, quay về phía Xergei Ivanovitr, hỏi: "Bỏ vào đâu? " Chàng hi vọng không ai nghe thấy vì chàng hỏi khẽ và xung quanh mọi người đều đang nói chuyện. Nhưng những người đang nói bỗng im bật và câu hỏi không hợp thời lọt vào tai họ. Xergei Ivanovitr cau mày.

- Đây là vấn đề lập trường, - ông nghiêm nghị nói.

Một vài người mỉm cười. Levin đỏ mặt, vội lùa bàn tay phải cầm phiếu xuống dưới tấm dạ và đặt phiếu sang phải. Làm xong, chàng chợt nhớ là phải giấu cả tay trái nữa và vội luồn tay trái xuống dưới tấm dạ, nhưng chậm quá rồi. Mỗi lúc một thêm bối rối, chàng hấp tấp rút lui xuống hàng cuối.

- Một trăm hai mươi sáu phiếu thuận! Chín mươi tám phiếu trống! - viên thư kí tuyên bố, không nhấn rõ những chữ "r". Rồi có tiếng cười: trong hòm phiếu có một chiếc cúc và hai hạt dẻ. Flerov được chấp nhận và phe mới thắng thế.

Nhưng phái cũ chưa chịu thua. Levin nghe thấy người ta yêu cầu Xnietcov ra tranh cử và trông thấy đám đông quý tộc xúm quanh ngài đại biểu đang nói. Chàng lại gần. Đáp lời các nhà quý tộc, Xnietcov nói ông không xứng đáng với lòng tin cậy và yêu mến của họ vì ông chỉ có ưu điểm duy nhất là tận tâm cống hiến mười hai năm của cuộc đời cho giới quý tộc. Ông nhắc lại nhiều lần: "Tôi đã phụng sự lòng tin và chân lí trong phạm vi sức lực tôi. Tôi kính trọng và cảm tạ các ngài". Bỗng nhiên, ông dừng bật, nghẹn ngào nước mắt và rời khỏi phòng. Những giọt nước mắt đó là do ông thấy bị đối xử bất công, do lòng yêu mến giới quý tộc, hay do lâm vào thế bí, cảm thấy kẻ thù vây bốn bề? Muốn thế nào đi nữa, nỗi xúc động của ông cũng truyền sang xung quanh. Phần lớn những người có mặt đều cảm động và Levin thấy triu mến Xnietcov. Ra đến cửa, ngài đại biểu quý tộc va phải Levin.

- Xin lỗi, ông bỏ quá cho, - ông nói; khi nhận ra Levin, ông mỉm cười, rụt rè. Levin có cảm giác ông muốn nói điều gì nhưng xúc động không thốt nên lời. Về mặt và bộ dạng cả con người ông trong bộ đồng

phục đầy huân chương và chiếc quần trắng nẹp khi ông hồi hả đi ra, khiến Levin nghĩ đến một con vật bị săn đuổi. Về mặt ấy càng khiến Levin thương cảm vì mới hôm qua, chàng còn đến nhà ông hỏi về chuyện bảo trợ, và đã thấy ông trong tư thế đường bệ của một con người phúc hậu, một ông chủ gia đình. Một ngôi nhà rộng với những đồ đạc cổ; những lão bộc ăn mặc xuề xòa nhưng bộ điệu cung kính, rõ ràng là nông nô cũ không muốn đổi chủ; một đàn bà phúc hậu, mập mạp, đội mũ trùm đầu bằng ren và quàng khăn san kiểu Thổ Nhĩ Kỳ, đang vỗ vập âu yếm con bé cháu ngoại xinh xắn; một cậu bé đáng đáp thanh nhã đi học về đang hôn bàn tay khoẻ mạnh của bố; cốt cách oai vệ, vẻ hoà nhã của chủ nhân, tất cả đều gọi lòng tôn kính và cảm tính của Levin. Cho nên, bây giờ, ông già khiến chàng thương hại; chàng muốn nói với ông đôi lời thân ái.

- Tôi hi vọng ngài vẫn đứng đầu chúng tôi, - chàng bảo ông ta.

- Tôi không biết, - vị đại biểu nói, vừa quay lại, vẻ sợ hãi. Tôi già rồi, mệt rồi. Có nhiều người xứng đáng hơn, trẻ hơn. Để họ thay tôi.

Và vị đại biểu đi khuất qua một cửa ngách.

Phút long trọng đến gần. Phải bắt tay vào bầu ngay thôi. Thủ lĩnh hai phái bấm đốt ngón tay tính số phiếu thuận và phiếu chống.

Cuộc tranh chấp xung quanh Flerov đã khiến cho phe mới được thêm phiếu của ông này và tranh thủ thêm thời gian đưa về được ba nhà quý tộc mà phái cũ đã dùng mưu làm cho không tham dự bầu cử được. Hai đại biểu vốn thích ma men đã bị bọn tay sai của Xnietcov chuốc rượu say mềm còn vị thứ ba bị giấu mất bộ đồng phục.

Được tin, phe mới đã đủ thì giờ cử người kiểm một bộ đồng phục, đồng thời cho xe ngựa chở một trong hai vị say rượu về, trong khi còn tranh luận.

- Tôi đưa về được một ông, phải vãi nước vào mặt đấy, - vị đại biểu đi tìm nói với Xviajxki. - Nhưng không sao, được việc chán.

- Không say quá, không đến nỗi té nhào chứ? - Xviajxki hất đầu hỏi.

- Không, tỉnh táo rồi. Miễn là đừng cho ông ta uống nữa. Nhưng tôi đã bảo người giữ rượu đừng để ai dọn cho ông ta thứ gì cả, bất cứ vì lí do gì.

29

Gian phòng hẹp, nơi hút thuốc và ăn đồ nguội, chật ních người. Không khí mỗi lúc một thêm sôi động và vẻ lo lắng lộ rõ trên mặt mọi người. Hồi hộp nhất là những vị đứng đầu hai phe hiện đã nắm được đích xác con số cử tri. Họ chuẩn bị lao vào cuộc chiến đấu sắp tới. Những người khác giống như binh lính trước hôm chiến đấu, tuy chuẩn bị đánh nhau nhưng vẫn kiểm soát tiêu khiển. Người ăn đứng, ăn ngồi ở bàn; kẻ đi đi lại lại hút thuốc và chuyện trò với bạn bè gặp lại sau thời gian xa cách.

Levin không đói, cũng không nghiện thuốc; chàng không muốn đến nhập bọn với phe cánh mình, tức là Xergei Ivanovitr, Xtepan Arcaditr trong bộ đồng phục hoàng triều giám mã đang đứng giữa bọn họ nói chuyện sôi nổi. Hôm qua, Levin thấy anh ta rồi và thận trọng tránh vì không muốn gặp. Chàng lại gần cửa sổ và ngồi xuống, quan sát các nhóm và lắng nghe mọi người bàn tán xung quanh. Chàng buồn buồn khi thấy tất cả đều náo động, lo lắng; chỉ có một ông già bé nhỏ, rụng hết răng và nói lắp, mặc đồng phục hải quân là nhàn rỗi và thờ ơ như chàng.

- Đồ khốn khiếp! Tuy nhiên, tôi đã xạc cho hấn một mẻ, như hát hay vậy! Suốt ba năm trời mà không chuẩn bị xong! - một địa chủ quý tộc, người tầm thuốc, lưng gù, tóc bôi sáp rủ xuống cổ áo thêu đồng phục, vừa nói vừa nện gót đôi ủng mới rõ ràng diện để đi bầu cử. Ông ta giận dữ nhìn Levin và đột ngột quay đi.

- Phải, đúng vậy, thật là xấu xa, - người tiếp chuyện, thân hình thấp bé, trả lời, giọng nhỏ nhẹ.

Theo sau họ, là cả một đám đông vây quanh một vị tướng to béo. Rõ ràng họ đang tìm một góc để nói chuyện cho kín đáo.

- Sao hấn dám nói là tôi sai đánh cắp quần của hấn! Tôi đoán hấn đã bán đi để uống rượu. Tôi thì nhổ toẹt vào hấn và cả cái tước hoàng thân của hấn ấy chứ lại. Nhưng hấn đừng có mà nói thế, đê tiện!

- Nhưng, tôi xin các vị! Họ dựa vào luật pháp đấy, - có tiếng người nói trong một nhóm khác; - phụ nữ phải được ghi trong danh sách quý tộc.

- Tôi bất cần luật pháp! Tôi cứ nói theo tâm linh. Không phải tự nhiên mà chúng ta là quý tộc. Xin hãy tin là thế.

- Bẩm quan lớn, mời ngài lại dùng *sâm banh hảo hạng*⁽¹⁾.

Một nhóm khác theo sau một nhà quý tộc đang kêu inh ỏi: đó là một trong ba người bị chuốc rượu say.

- Xưa nay tôi vẫn khuyên Maria Xemionovna cho phát canh ruộng đất, vì bà ta chẳng biết đường nào mà lần, - một điền chủ rìa lấm tấm bạc, mặc quân phục cựu đại tá Tổng tham mưu, dịu dàng nói. Đó là nhân vật Levin đã gặp ở nhà Xviajxki. Chàng nhận ra ngay ông ta. Nhà điền chủ cũng nhìn thấy Levin và họ chào nhau.

- Rất sung sướng được gặp lại ngài. Tất nhiên! Tôi nhớ rất rõ mà. Năm ngoái, ta gặp nhau ở nhà Nicolai Ivanovitr.

- Công việc canh tác của ngài ra sao ạ? - Levin nói.

- Mỗi ngày một tẻ, - ông kia mỉm cười trả lời, vẻ căm phẫn nhưng bình thản tựa hồ tin chắc đó là chuyện tất yếu không tránh được. - Còn ngài, làm sao ngài lại đến tỉnh chúng tôi vậy - ông hỏi. Ngài đến tham

⁽¹⁾ Finc champagne (tiếng Pháp trong nguyên bản).

gia *coup d'Etat*⁽¹⁾ của chúng tôi ư? - ông danh thép nói, nhưng phát âm sai chữ Pháp vừa dùng. - Tất cả nước Nga hẹn gặp nhau ở đây. Có cả thị thần, chỉ thiếu Bộ trưởng nữa thôi, - ông chỉ cái đáng bệ vệ của Xtepan Arcaditr vận đồng phục thị thần và quần trắng đang đi dạo cạnh vị tướng.

- Xin thú thật với ngài tôi chẳng hiểu gì mấy về ý nghĩa cuộc bầu cử này, - Levin nói.

Vị điền chủ nhìn chàng.

- Nhưng có gì cần hiểu đâu. Nó chẳng có ý nghĩa gì cả. Đó là một tổ chức lỗi thời chỉ kéo dài hoạt động do quán tính mà thôi. Ngài hãy nhìn xem những bộ đồng phục chúng nói một cách hùng hồn rằng: đây là một cuộc hội nghị thẩm phán hoà giải, uỷ viên thường trực v.v... chứ không phải hội nghị quý tộc.

- Vậy tại sao ngài lại đến? - Levin hỏi.

- Hoàn toàn chỉ do thói quen thôi. Hơn nữa, cần duy trì những mối liên hệ của mình. Quả tình, có thể nói đây là nghĩa vụ tinh thần. Và, thực ra, nó cũng dính dáng đến quyền lợi của tôi. Con rể của tôi muốn ra ứng cử làm uỷ viên thường trực: gia đình nó không có tài sản, cần phải nâng đỡ bọn nó. Và những ông này, tại sao họ lại đến đây? - ông vừa nói vừa chỉ ông chanh chua đã lên đăng đàn tranh luận.

- Đó là một thể hệ quý tộc mới.

- Gọi là mới thì còn khả dĩ. Nhưng không phải là quý tộc. Đó là những kẻ sở hữu tài sản, còn chúng tôi là chúa đất. Với danh nghĩa quý tộc, họ cắn xé lẫn nhau.

- Nhưng ngài vừa nói đây là một tổ chức lỗi thời mà.

- Phải, phải, nhưng dù sao, họ cũng phải kính nể chúng tôi hơn một chút chứ. Cho dù chỉ đối với Xnietcov... Có thể chúng tôi không

⁽¹⁾ Tiếng Pháp trong nguyên bản, nghĩa là đảo chính.

đáng giá là bao, nhưng dòng dõi chúng tôi phải trải qua hàng ngàn năm mới có cội có cành được. Nếu ngài cần vạch vạt đất trồng hoa trước cửa nhà và nếu ở đó có một cây cổ thụ... dù nó già cỗi và cong queo, hẳn ngài cũng không vì vạt hoa mà dẫn ông tổ đó xuống, ngài sẽ vạch thế nào để dùng được cả cái cây. Vì chắc chắn nó không thể mọc lại được trong vòng một năm, - ông thận trọng hạ giọng và chuyển ngay sang chuyện khác. - Còn ngài, trại ấp của ngài thế nào ạ?

- Chẳng ăn thua mấy. Lợi tức không quá năm phần trăm.

- Vậy là công sức của ngài không được tính đến. Ngài cũng phải có một giá trị nào đó chứ, phải không? Tôi nói vậy là nói cho tôi đấy. Trước khi lui về với ruộng đất, mỗi tháng tôi lĩnh ba ngàn rúp tiền lương. Bây giờ, tôi làm việc nhiều hơn và cũng như ngài, tôi có được năm phần trăm, hơn nữa, chỉ được thế khi công việc trôi chảy. Công lao khó nhọc chẳng được kể vào đâu cả.

- Vậy tại sao ngài lại hăng hái thế, nếu bị lỗ vốn?

- À đấy! Biết làm thế nào? Đó là thói quen, và chẳng tôi cảm thấy bắt buộc phải thế. Tôi sẽ nói kĩ hơn với ngài, - ông hứng lên nói thêm và tì khuỷu tay vào cửa sổ: - con trai tôi không thích cái nghiệp canh nông tí nào. Nó chỉ quan tâm đến khoa học. Thành thử sẽ không có ai nối nghiệp. Vì thế tôi vẫn tiếp tục. Tôi vừa cho trồng một vườn cây ăn quả.

- Phải, - Levin nói, - thế là hoàn toàn đúng. Tôi có cảm giác sẽ không thu lợi được gì ở đất đai, vậy mà tôi vẫn tiếp tục. Đó là một thứ bồn phận ta cảm thấy phải làm đối với ruộng đất.

- Này nhé, - vị điền chủ nói tiếp. - Tôi ở cạnh một thương gia. Y có đến thăm tôi và chúng tôi cùng đi một vòng quanh trại. Ngài có biết y nói thế nào không: "Thưa ngài Xtepan Vaxilievitr, trong trại của ngài, tất cả đều đầu vào đó, trừ có khu vườn này bị bỏ hoài". Vậy mà, tôi vẫn chăm chút khu vườn cẩn thận. "Vào địa vị ngài, tôi sẽ chặt những cây bồ đề này vào lúc đang căng nhựa. Ngài có tới một ngàn cây như thế,

mỗi cây, ngài có thể làm được hai cái xà ra trò. Và hiện nay, thứ đó đáng giá đấy. Vâng, nếu ở địa vị ngài, tôi sẽ dùng chúng làm gỗ dựng nhà".

- Và bằng số tiền đó, y sẽ mua gia súc hoặc ruộng đất với giá rẻ mạt rồi phát canh cho nông dân chứ gì, - Levin mỉm cười nói nốt, chàng đã nhiều lần gặp thứ lí luận đó. Và y sẽ làm giàu, còn ngài và tôi, chúng ta chỉ cầu sao giữ được của cải và để lại cho con cháu.

- Tôi chắc ngài đã có gia đình? - vị điền chủ hỏi.

- Vâng, - Levin tự hào đáp. - Phải, trong chuyện này, có cái gì kì lạ, - chàng nói tiếp. - Chúng ta sống không tính toán tựa hồ được bố trí đứng canh ngọn lửa thiêng, y hết những nữ thần giữ của thời xưa vậy.

Vị điền chủ cười lặng lẽ dưới hàng ria bạc trắng.

- Cũng có một số người như ông bạn Nicolai Ivanovich của chúng ta hoặc bá tước Vronxki, vừa mới về ở trại ấp đã muốn tiến hành canh tác quy mô; nhưng cho đến nay, cái đó chỉ dẫn đến chỗ ngốn hết vốn liếng thôi.

- Nhưng tại sao ta không làm như bọn lái buôn? Tại sao ta không đồn vườn làm xà nhà? - Levin nói, trở lại cái ý nghĩ đã làm chàng ngạc nhiên.

- Để bảo tồn ngọn lửa thiêng, như ngài nói. Vả chẳng, đó không phải là công việc của nhà quý tộc. Phận sự của chúng ta không phải ở đây, trong cuộc bầu cử này, mà ở nơi kia, ở góc trời của chúng ta. Chúng ta có bản năng đẳng cấp về những gì nên làm và những gì không nên làm. Vả chẳng nông dân cũng thế, thỉnh thoảng, tôi nhận xét thấy vậy: một nông dân tốt làm được bao nhiêu ruộng thì nhận rẽ bấy nhiêu. Thậm chí ruộng xấu, anh ta cũng cày. Không hề tính toán: thường thường là lỗ đứt đuôi.

- Cũng như chúng ta vậy, - Levin nói. - Tôi rất sung sướng được gặp ngài, - chàng nói thêm khi thấy Xviajxki lại gần.

- Từ buổi sơ kiến ở nhà ngài, đây là lần đầu chúng tôi gặp lại nhau, - vị điền chủ nói, - và chúng tôi thấy ở nhau nhiều điều tâm đắc lắm.

- Tôi đánh cuộc rằng các ngài đã nói xấu trật tự xã hội mới phải không? - Xviajxki mỉm cười nói.

- Có lẽ.

- Cần phải tâm sự cho nhẹ mình.

30

Xviajxki khoác tay Levin kéo về phía nhóm bạn.

Lần này, chàng không thể tránh được Vronxki. Anh ta đứng với Xtepan Arcaditr cùng Xergei Ivanovitr và nhìn đứng về phía Levin.

- Rất hân hạnh. Hình như tôi đã được may mắn gặp ngài... Ở nhà quận công phu nhân Trerbaxcaia thì phải, - chàng nói và bắt tay Levin.

- Vâng, tôi rất nhớ cuộc gặp gỡ của chúng ta, - Levin nói. Chàng bỗng đỏ mặt và lập tức quay sang nói chuyện với ông anh.

Vronxki khẽ mỉm cười và tiếp tục câu chuyện với Xviajxki; rõ ràng chàng chẳng muốn bắt chuyện với Levin chút nào; nhưng Levin trong khi nói chuyện với anh trai, chốc chốc lại liếc nhìn Vronxki, tự hỏi xem nên nói gì để sửa chữa lại thái độ bất lịch sự của mình.

- Tình hình tiến triển đến đâu rồi? - chàng quay lại Xviajxki và Vronxki, hỏi.

- Vẫn chuyện Xnietcov thôi, phải làm sao để ông ta hoặc rút lui hoặc ra tranh cử, - Xviajxki đáp.

- Vậy ông ta có ra tranh cử không?

- Nói cho đúng thì chẳng ra không mà cũng chẳng ra có, - Vronxki đáp.

- Nếu ông ta rút lui thì ai sẽ ra ứng cử thay? - Levin hỏi và thỉnh thoảng lại liếc nhìn Vronxki.

- Ai muốn thì cứ việc, - Xviajxki nói.

- Anh chẳng? - Levin hỏi.

- Nhất định không phải tôi rồi, - Xviajxki bối rối nói và e ngại nhìn ông chanh chua đang đứng cạnh Xergei Ivanovitr.

- Vậy thì ai? Neviedovxki chẳng? - Levin nói, cảm thấy bối rối.

Nhưng nói thế lại càng hỏng. Vì cả Neviedovxki và Xviajxki, cả đều là ứng cử viên.

- Không khi nào! - ông chanh chua trả lời.

Đó chính là Neviedovxki. Xviajxki giới thiệu ông ta với Levin.

- Hình như cả anh cũng bị chuyện này kích thích phải không? - Xtepan Arcaditr vừa nói, vừa nháy mắt với Vronxki. - Việc này cũng giống như đua ngựa. Có thể đánh cá được đấy.

- Phải, thật là lôi cuốn, - Vronxki nói. - Khi đã bắt đầu muốn đi đến cùng. Đấu tranh mà! - chàng cau mày nói và đôi lông mày răn rỏi hóp lại.

- Xviajxki thật là nhà chiến thuật cừ khôi! Với ông ta, mọi sự đều rõ ràng.

- À phải! - Vronxki nói, vẻ lơ đãng.

Im lặng một lúc, trong khi đó Vronxki - dù sao cũng phải chú mục vào một cái gì - ngắm Levin, từ chân, đồng phục, lên đến mặt và nhận

thấy đôi mắt buồn bã của Levin đăm đăm nhìn mình, chàng nói cho có chuyện:

- Làm sao ông ở nông thôn suốt năm mà không làm thẩm phán hoà giải? Tôi không thấy ông mang đồng phục thẩm phán hoà giải.

- Vì tôi cho tòa án hoà giải là một tổ chức ngu xuẩn, - Levin trả lời, vẻ u ám, từ nãy chàng vẫn chờ dịp nói chuyện với Vronxki để làm dịu bớt sự thô kệch lúc đầu của mình.

- Trái lại, tôi không tin là thế, - Vronxki nói với một vẻ ngạc nhiên bình thản.

- Đó là một thứ trò chơi, - Levin ngắt lời chàng. - Chúng ta không cần đến thẩm phán hoà giải. Trong suốt tám năm, tôi không gặp vụ tố tụng nào. Và khi gặp thì việc xét xử lại trái với lương tri. Thẩm phán hoà giải ở cách áp của tôi bốn mươi dặm. Vì một việc chỉ đáng hai rúp mà phải cử người thay quyền mình tốn mười lăm rúp.

Và chàng kể chuyện một nông dân đánh cắp bột ở nhà người xay bột và khi bị chửi là đồ ăn trộm, anh ta bèn đệ đơn kiện người kia là vu cáo. Toàn bộ câu chuyện thật ngớ ngẩn, không đúng chỗ và trong khi nói, chính bản thân Levin cũng thấy thế.

- Thật là độc đáo! - Xtepan Arcaditr nói với nụ cười ngọt như mía lùi tươi tắn nhất của ông. Ta đi chẳng? Hình như đang tiến hành đầu phiếu đấy.

Và họ chia tay.

- Tôi thật không hiểu, - Xergei Ivanovitr nói, ông đã để ý tới lời lẽ vụng dại của em trai, - tôi không hiểu sao chú lại mất ý thức chính trị đến mức ấy. Đó là thiếu sót chung của người Nga chúng ta. Ông đại biểu quý tộc là kẻ địch, thì chú lại đánh bạn *mày tao chi tớ*⁽¹⁾ và yêu cầu ông ấy đệ đơn ứng cử. Còn bá tước Vronxki... chẳng phải tôi muốn

⁽¹⁾ Ami cochon (tiếng Pháp trong nguyên bản).

kết thân với anh ta đâu, tôi đã từ chối lời anh ta mời dự tiệc, nhưng anh ta đứng về phe mình, tại sao lại biến anh ta thành thù địch? Tiếp đó, chú lại hỏi Neviedovxki có ra tranh cử không. Ai lại làm thế bao giờ.

- Chao! Tôi chẳng hiểu gì cả! - Toàn chuyện tâm phơ hết, Levin cau có trả lời.

- Chú nói đó là chuyện tâm phơ, nhưng khi dính vào là chú làm rối tinh lên.

Levin lặng thinh và họ cùng sang phòng họp lớn.

Vị đại biểu quý tộc tỉnh vẫn quyết định tái cử tuy cảm thấy người ta đang âm mưu chơi ông một vố và không phải tất cả đều tán thành đề cử ông. Yên lặng trong phòng họp và viên thư kí cất giọng to tát, rành rọt thông báo đại uý cận vệ Mikhain Xtepanovitr Xnietcov ra ứng cử đại biểu quý tộc tỉnh. Các đại biểu quận rời bàn mình để lên ngôi vào bàn danh dự có đĩa đựng phiếu và cuộc bầu cử bắt đầu.

- Bên phải! - Xtepan Arcaditr thì thầm nhắc Levin khi họ tới gần bàn. Nhưng Levin quên khuấy những điều giảng giải, và e rằng Xtepan Arcaditr đã nhắc lầm. Xnietcov há chẳng phải là địch thủ sao? Khi tiến đến hòm phiếu, chàng cầm phiếu trong tay phải, nhưng lại tự nhủ mình nhầm và đến phút cuối, chuyển nó sang tay trái. Một người lão luyện đứng cạnh hòm phiếu, chỉ cần thấy khuỷu tay cử động là đủ đoán được phiếu bỏ sang bên nào, y cau mày, vẻ không bằng lòng. Lần này, thậm chí y không cần đến sự tinh tường đó cũng vẫn thấy.

Tất cả im lặng và người ta nghe thấy tiếng kiểm phiếu. Tiếp đó, một giọng lẻ loi tuyên bố số phiếu thuận và phiếu chống. Vị đại biểu được bầu với đại đa số phiếu. Có tiếng ồn ào, mọi người bỏ về phía cửa ra vào. Xnietcov bước vào và lớp quý tộc xúm quanh chúc mừng ông.

- Vậy bây giờ là xong phải không? - Levin hỏi Xergei Ivanovitr.

- Đó mới chỉ là bắt đầu, - Xviajxki mỉm cười trả lời thay Xergei Ivanovitr. - Người thế chân đại biểu có thể được một số phiếu lớn hơn nữa kia.

Levin hoàn toàn quên bằng cái thủ đoạn ấy. Lúc đó, chàng chỉ nhớ trong việc này có một sự gian xảo, nhưng chàng chán ngấy không muốn nhớ ra nó là thế nào nữa. Chàng chợt buồn và muốn giải thoát khỏi đám đông này.

Thấy không ai để ý đến mình và cảm thấy mình là thừa, chàng bèn lên sang phòng nhỏ, nơi có quán ăn, và nhẹ hẫng người khi gặp lại cánh hầu bàn. Lão hầu bàn già mời chàng dùng một món ăn và chàng nhận lời. Sau khi ăn một đĩa sườn xào đậu và chuyện gẫu với lão hầu bàn về các chủ cũ của lão, Levin đi lên tầng trên: chàng không muốn trở lại phòng họp lớn vì ở đó chàng thấy rất khó chịu.

Trên này, đông đủ các bà mặc quần áo sang trọng đang cúi mình trên bao lơn, không muốn để lọt lời phát biểu nào ở dưới. Ngồi cùng với các bà, có những luật sư ăn mặc tề chỉnh, giáo sư trung học đeo mực kính và sĩ quan. Chỗ nào cũng bàn chuyện bầu cử: nào là ngài đại biểu đã kiệt sức, nào là các cuộc tranh luận thật rôm rả; Levin thấy một nhóm đang ca ngợi ông anh mình. Một bà nói với một viên luật sư:

- Tôi rất sung sướng được nghe Coznusev nói! Thật bổ công bỏ bữa chiều! Tuyệt! Đâu ra đấy, rành rọt và dễ hiểu! Ở tòa án của ông, chả ai nói được như vậy. Chỉ có Maiden, nhưng ông ta còn lâu mới hùng biện được như thế.

Levin kiếm được một chỗ trống gần bao lơn, cúi xuống nhìn và nghe.

Tất cả các nhà quý tộc, tập hợp theo huyện, ngồi sau những dóng ngang. Ở giữa phòng, một người mặc đồng phục cổ cất cao cái giọng yếu ớt lên tuyên bố:

- Phó thuyền trưởng Evgheni Ivanovitr Apukhtin được đề cử giữ trách nhiệm đại biểu quý tộc của tỉnh. - Trong phòng im phăng phắc, rồi có tiếng một ông già lí nhí nói:

- Rút lui!

- Quan cố vấn triều đình Piot'r Petrovic Bon được đề cử... - một người khác lên tiếng.

- Rút lui! - một giọng trẻ, the thé gào lên.

Lại giới thiệu và lại: "Rút lui!". Cứ thế kéo dài đến gần tiếng đồng hồ. Levin thì khuỷu tay vào bao lơn, nhìn và nghe. Mới đầu, chàng ngạc nhiên và cố tìm hiểu điều đó nghĩa là thế nào; khi tin chắc không tài nào hiểu nổi, chàng phát chán. Rồi nhớ lại vẻ khích động và phần nộ nhìn thấy trên tất cả các bộ mặt lúc nãy, chàng đâm ra buồn bã: chàng quyết định ra về và bắt đầu đi xuống. Trên sàn gác, chàng gặp một học sinh đang đi bách bộ, vẻ rầu rầu và mắt thâm quầng. Trong cầu thang, chàng gặp một bà đi giày cao gót đang thoăn thoắt leo lên và một viên kiểm sự thay biện lí xun xoe bên cạnh.

- Tôi đã thưa với bà là chúng ta sẽ đến kịp mà, - viên kiểm sự nói, khi Levin né mình cho bà kia đi qua.

Levin ra đến phòng ngoài, vừa rút vé gửi áo mũ ra thì viên thư kí đuổi kịp.

- Thưa ngài Conxtantin Dimitrievic, mọi người đang bỏ phiếu.

Neviedovxki lúc nãy từ chối kiên quyết thế, giờ lại xin ứng cử.

Levin lại gần cửa phòng họp lớn: cửa đóng. Viên thư kí gõ cửa: cửa mở và hai điền chủ mặt đỏ tía tai nhào ra, xô bắn cả Levin.

- Tôi không chịu được nữa! - một vị nói.

Tiếp theo là bộ mặt vị đại biểu quý tộc ló ra sau cánh cửa. Bộ mặt mệt rũ, lo lắng ấy nom thật dễ sợ.

- Tôi đã bảo anh là không để ai ra mà! - ông quát người gác cửa.

- Nhưng thưa quan lớn, có người vào ạ.

- Lạy Chúa! - ngài đại biểu thở dài đánh thượt và chân kéo rệt, đầu cúi gằm, quay lại gần chiếc bàn giữa phòng họp.

Đúng như dự tính, Neviedovxki đã thắng phiếu. Ông ta trở thành đại biểu quý tộc của tỉnh. Người thì vui vẻ, hài lòng, sung sướng, kẻ thì bất mãn và buồn rầu. Xnietcov tuyệt vọng ra mặt không giấu nổi. Khi Neviedovxki rời phòng họp, đám đông phấn khởi quây lấy và đi theo ông, như đã đi theo viên thống đốc ngày đầu tiên, khi ông ta khai mạc khoá họp và như đã đi theo Xnietcov khi ông trúng cử.

31

Hôm đó, vị đại biểu vừa đắc cử và số lớn người thuộc phe chiến thắng dự tiệc ở nhà Vronxki.

Vronxki đến dự bầu cử một phần vì ở nông thôn đang lúc buồn chán và muốn khẳng định sự độc lập của mình với Anna, một phần là để tạ ơn Xviajxki đã vận động cho chàng trong kì bầu hội đồng tự trị địa phương, bằng cách ủng hộ ông ta trong cuộc tuyển cử này và nhất là để làm tròn thật chu đáo tất cả những bổn phận xuất sinh từ địa vị điền chủ quý tộc chàng đã tự chọn cho mình. Nhưng chàng hoàn toàn không ngờ công việc bầu cử lại làm chàng bận tâm và thích thú đến thế, và cũng không ngờ mình đã sắm vai xuất sắc đến thế. Là một nhân vật hoàn toàn mới trong môi trường này, chàng đã thu được thắng lợi rõ rệt và không lầm khi nghĩ rằng mình đã có uy tín trong giới quý tộc. Uy tín đó là nhờ ở tài sản, tên tuổi chàng, ở ngôi nhà đẹp đẽ ngoài thành phố chàng mua lại của Sirkôp, một người bạn cũ, một nhà tài chính từng lập ở Casin một ngân hàng phần thịnh; nhờ ở tay đầu bếp cừ khôi Vronxki đưa từ nông thôn ra; nhờ ở tình thân giữa chàng với quan thống đốc, một người bạn và hơn thế nữa, một người được chàng che chở; và nhất là nhờ ở phong cách giản dị với mọi người, chẳng mấy chốc đã xóa bỏ cái giai thoại về tính kiêu kì người ta gán cho chàng. Bản thân chàng cảm thấy rằng, trừ cái anh chàng ngây ngô đã kết duyên cùng Kitti Trerbaxcaia, cái anh chàng vì

chuyện nhỏ mọn mà sinh sự⁽¹⁾ điên cuồng tuôn ra những điều dở hơi chẳng ăn nhập vào đâu, còn tất cả mọi người chàng đã làm quen, giờ đây đều thuộc phe cánh chàng cả. Chàng thấy rõ - và những người khác cũng cảm thấy như chàng - là chàng đã đóng góp rất nhiều vào thắng lợi của Neviedovxki. Và giờ đây, ăn mừng Neviedovxki trúng cử ngay trong nhà mình, chàng có một cảm giác đắc thắng khoan khoái đối với vị đắc cử kia. Việc bầu cử hấp dẫn Vronxki đến nỗi chàng tự nhủ là ba năm nữa, nếu đã thành gia thất thì chính chàng sẽ ra tranh cử. Cũng như ngày xưa, sau khi nhờ tên giô-kê mà được giải, chàng bỗng muốn đích thân ra chạy đua.

Lúc này, người ta đang ăn mừng thắng lợi của tên giô-kê. Vronxki ngồi ở ghế chủ tọa: bên phải chàng, là viên thống đốc trẻ tuổi một tướng tùy tùng nhà vua. Đối với mọi người, đó là quan đầu tỉnh: ông đã long trọng đọc diễn văn khai mạc bầu cử, ai nấy đều cung kính, quy lụy trước ông ta như Vronxki đã thấy; nhưng đối với Vronxki, đó chỉ là anh chàng Maxlov Catca (biệt hiệu của ông hồi ở trường Hoàng tộc thiếu sinh quân) cứ thấy mặt chàng là lúng túng đến nỗi Vronxki phải cố làm cho anh ta *được thoải mái*⁽²⁾. Bên trái chàng là Neviedovxki với bộ mặt trẻ măng, mĩa mai và lạnh như tiền. Thái độ Vronxki đối với ông ta giản dị và kính trọng.

Xviajxki vui vẻ cam chịu thất bại. Thậm chí ông cũng chẳng coi đó là thất bại nữa kia, như chính miệng ông nói khi nâng cốc chúc mừng Neviedovxki: không gì sung sướng hơn là có vị đại biểu thuộc khuynh hướng mới mà giới quý tộc cần phải theo. Cho nên - ông nói - tất cả những người trung thực đều vui sướng chào mừng thắng lợi hôm nay.

Xtepan Arcaditr vui thích được tiêu thì giờ một cách thú vị và được thấy mọi người đều thỏa mãn. Trong bữa tiệc ngon lành, người ta ôn lại tỉ mỉ từng giai đoạn bầu cử. Xviajxki hài hước nhại lại bài diễn từ suốt mướt của vị đại biểu quý tộc và quay về phía Neviedovxki nhận

⁽¹⁾ A propos de bottes (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽²⁾ Mettre à son aise (tiếng Pháp trong nguyên bản).

xét rằng quan lớn⁽¹⁾ sắp phải chọn những lí lẽ phức tạp hơn những giọt nước mắt để biện hộ cho việc kiểm tra ngân sách. Một vị khách bông phèng kể là ngài đại biểu đã cho gọi một loạt người hầu mặc quần chèn để phục vụ vũ hội và giờ sắp phải cho về, trừ phi vị đại biểu mới cũng muốn tổ chức vũ hội.

Người ta luôn miệng thưa: "Ngài đại biểu của chúng tôi" hoặc "quan lớn" khi nói với Neviedovxki. Dùng danh hiệu ấy, người ta cảm thấy thích thú y như khi gọi một cô dâu mới là *Phu nhân*⁽²⁾ vậy. Neviedovxki không những tỏ vẻ thờ ơ mà còn ra điều coi khinh cách gọi đó; tuy nhiên rõ ràng ông đang sung sướng và cố nén không để bột phát ra niềm vui có thể thành lạc điệu trong cái giới tân tiến và tự do bao gồm tất cả bọn họ.

Trong bữa tiệc, người ta đánh nhiều điện tín cho những người quan tâm đến tiến triển của cuộc bầu cử. Xviajxki phởn trí gửi cho Daria Alecxandrovnna bức điện tín sau đây: "Neviedovxki trúng cử trọi hai mươi phiếu. Chúc mừng. Truyền tin đi". Ông đọc to bức điện và thêm vào: "Phải làm mọi người vui thích". Còn Doli, khi nhận được điện, chỉ thờ dài nghĩ đến số tiền một rúp tiêu phí, và đoán chắc nó được đánh đi vào cuối bữa tiệc. Bà biết một trong những nhược điểm của Xtiva là thích *đánh điện tín*⁽³⁾ vào cuối bữa tiệc.

Phù hợp với bữa ăn bổ béo và các loại rượu vang nhập từ nước ngoài vào, tất cả đều sang trọng, giản dị và vui vẻ. Khoảng hai mươi tân khách đã được Xviajxki chọn trong số những nhân vật mới, trí tuệ nhất và cao sang nhất của phái tự do. Người ta nâng cốc nửa thật nửa bốn cột chúc mừng cả vị đại biểu mới, cả quan thống đốc, cả ông chủ nhà băng, cả "vị chủ nhân đáng yêu của chúng ta", Vronxki rất vui thích. Chàng cứ ngỡ không bao giờ tìm thấy phong thái như vậy ở tỉnh lẻ.

⁽¹⁾ Đây chỉ Xnietcov, vị đại biểu quý tộc cũ.

⁽²⁾ Madame (tiếng Pháp trong nguyên bản).

⁽³⁾ Faire jouer le télégraphe (tiếng Pháp trong nguyên bản).

Bữa tiệc càng về cuối càng vui. Vị thống đốc mời Vronxki đến dự một cuộc hoà nhạc lấy tiền giúp những "người Xlav anh em"⁽¹⁾ do vợ ông tổ chức, bà rất muốn làm quen với bá tước.

- Sẽ có khiêu vũ và ở đó anh sẽ gặp hoa khôi của chúng tôi. Mọi sự sẽ hoàn mỹ.

- *Không hợp với tôi*⁽²⁾, - Vronxki đáp lại bằng cái thành ngữ mình ưa thích, nhưng chàng mỉm cười và hứa sẽ đến.

Đúng trước khi đứng dậy khỏi bàn ăn, lúc mọi người đã châm xì gà, tên hầu phòng của Vronxki lại gần chàng với một lá thư đặt trên khay.

- Thư gửi tay từ Vozdvijenxcoie, - gã nói với một vẻ đầy ý nghĩa.

- Thật kì lạ, hán giống viên kiểm sự Xventitxki quá, - một vị khách chỉ tên hầu phòng, nói bằng tiếng Pháp.

Vronxki vừa đọc thư, vừa cau mày. Bức thư do Anna gửi đến. Chưa đọc, chàng đã biết trước nội dung. Dự tính cuộc bầu cử sẽ kết thúc trong vòng năm ngày, chàng đã hứa thứ sáu sẽ trở về. Hôm nay là thứ bảy và chàng biết bức thư sẽ trách móc chàng không về đúng hẹn. Bức thư chàng gửi chiều qua chắc chưa tới nơi.

Nội dung thư quả đúng như chàng đoán, nhưng hình thức thì thật bất ngờ. Nó làm chàng đặc biệt khó chịu. "Anni ốm nặng lắm, bác sĩ nói có thể là bị viêm. Vì chỉ có một mình, em đâm hoang mang. Quận chúa Vacvara làm vướng víu nhiều hơn là giúp đỡ em. Em đợi mình hôm kia, hôm qua và bây giờ em phái người đi xem mình đang ở đâu, mình ra sao rồi. Em định đến gặp mình, nhưng sau lại thôi vì biết làm thế chỉ khiến mình khó chịu. Mình hãy trả lời đôi câu cho em biết đường mà lần".

⁽¹⁾ Đây là thời kì trước cuộc chiến tranh Xerbi.

⁽²⁾ Not in my line (tiếng Anh trong nguyên bản).

Con bé ốm mà cô ta định đi! Con mắc bệnh mà cô ta lại giở cái giọng hằn học này!

Sự tương phản giữa niềm vui hồn nhiên của cuộc bầu cử với mối tình nặng trĩu và buồn thảm mà chàng phải quay về, khiến Vronxki sống sót. Nhưng dù sao cũng phải đi và chàng đành đáp chuyến tàu đêm đầu tiên.

32

Trước khi Vronxki đi dự cuộc bầu cử, Anna nghĩ những cuộc cãi vã cứ tái diễn giữa hai người mỗi lần chàng đi khỏi nhà, chỉ khiến Vronxki trở nên lạnh nhạt chứ không gần bó được chàng với mình, nên đã quyết định cố hết sức tự chủ để bình tĩnh chịu đựng cuộc chia tay. Nhưng con mắt lạnh lùng và nghiêm nghị đăm đăm nhìn nàng khi chàng báo tin lên đường, đã làm nàng phật ý, thành thử lúc chàng chưa đi, nàng đã mất bình tĩnh rồi.

Ngồi một mình, suy nghĩ về cái nhìn nói lên quyền được tự do ấy, như mọi lần nàng lại đi đến chỗ phải thú nhận là mình đã xuống giá. "Chàng có quyền đi bất cứ lúc nào và nơi nào chàng muốn. Không những có quyền đi mà còn có quyền bỏ mình nữa. Chàng có đủ mọi quyền, còn mình chẳng có quyền gì cả. Nhưng dù biết vậy, chàng cũng không nên đối xử như thế. Vả chẳng, chàng đã làm gì kia chứ?... Chàng đã nhìn mình với một vẻ lạnh lùng và nghiêm nghị. Thật là mơ hồ, không cụ thể, tuy nhiên trước kia điều đó có xảy ra bao giờ đâu và cái nhìn đó nói lên rất nhiều, nàng nghĩ thầm. Nó chứng tỏ chàng bắt đầu lạnh nhạt với mình".

Và mặc dầu định ninh rằng chàng bắt đầu lạnh nhạt với mình, nàng vẫn không thể làm gì, không thể thay đổi thái độ đối với chàng. Cũng như trước kia, nàng chỉ có thể giữ chàng bằng tình yêu và duyên sắc của mình thôi. Và cũng như trước kia, chỉ có cách bận bịu suốt ngày rồi đến đêm uống mooc phin, nàng mới có thể dẹp được

những ý nghĩ kinh khủng về những gì sẽ xảy tới nếu một ngày kia chàng không yêu nàng nữa. Thật ra cũng còn một cách: không phải là giữ chàng (nàng chỉ ao ước được chàng yêu), mà là nhích lại gần chàng, tạo một tình thế khiến chàng không thể bỏ mình được. Cách đó là li dị với Carenin và kết hôn với chàng. Nàng bắt đầu ao ước giải pháp đó và định bụng hễ Vronxki hoặc Xtiva bàn lại việc này là nàng ưng thuận ngay.

Nàng đã sống một mình trong tâm trạng đó suốt năm ngày chàng vắng nhà.

Nàng tiêu thì giờ bằng cách dạo chơi, chuyện trò với quận chúa Vacvara, đến thăm bệnh viện và nhất là đọc sách không ngừng, hết quyển này đến chuyển khác. Nhưng đến ngày thứ sáu, khi gã xà ích trở về một mình, nàng thấy không còn đủ sức cũng như không còn cách nào tránh nghĩ đến chàng, đến việc chàng đang làm ở nơi kia. Giữa lúc ấy thì con ốm. Anna tự cưỡng ép mình săn sóc nó, nhưng việc ấy cũng chẳng làm nàng khuây chút nào, hơn nữa bệnh con bé cũng không nặng gì. Dù cố gắng đến đâu, nàng vẫn không thể yêu con bé và cũng không thể làm ra bộ yêu nó được. Chiều đến, ngồi một mình, Anna băn khoăn về Vronxki đến nỗi đã định lên tỉnh; nhưng sau khi suy nghĩ, nàng viết bức thư đầy mâu thuẫn mà Vronxki đã nhận được, và không hề đọc lại, nàng cho người cầm tay mang đến tận nơi. Hôm sau nhận được thư Vronxki, nàng đâm ra ân hận về bức thư của mình. Nàng hãi hùng chờ đợi chàng sẽ lặp lại cái nhìn lạnh toát hôm ra đi, nhất là khi chàng biết con bé không ốm nặng. Nhưng dù sao, nàng cũng vẫn bằng lòng vì đã viết bức thư ấy. Anna giờ đây cũng vẫn phải tự thú rằng Vronxki đã chán mình, chàng tiếc rẻ phải từ bỏ tự do để trở lại bên nàng, tuy vậy nàng vẫn sung sướng thấy chàng về. Chàng cứ việc buồn chán, miễn là chàng ở đây bên nàng để nàng trông thấy chàng, biết rõ từng cử chỉ của chàng.

Nàng ngồi trong phòng khách, dưới ngọn đèn, với một cuốn sách mới của Ten, vừa đọc vừa lắng nghe gió rít bên ngoài và từng giây từng phút đợi cỗ xe tới. Nhiều lần nàng tưởng nghe thấy tiếng bánh xe, nhưng đã lầm; cuối cùng, nàng nghe thấy không những tiếng

bánh xe mà cả tiếng xà ích kêu rồi tiếng xe lăn khe khẽ phía dưới thêm nhà phủ thảm. Cả quận chúa Vacvara đang chơi sắp bài cũng xác nhận thế. Anna đỏ bừng mặt, đứng dậy, nhưng đáng lẽ đi xuống như hai lần trước, nàng lại đứng sững tại chỗ. Nàng bỗng thấy xấu hổ về sự trí trá của mình và nhất là lo ngay ngáy không biết thái độ chàng khi thấy nàng sẽ ra sao. Cảm giác bị xúc phạm biến mất; nàng chỉ còn sợ chàng không bằng lòng thôi. Nàng chợt nhớ là từ chiều hôm qua, con gái đã khoẻ hoàn toàn. Thậm chí, nàng còn bực mình vì con bé đã bình phục vào lúc nàng gửi thư đi. Rồi nàng sức nghĩ chàng đã ở đây, toàn vẹn, vòng tay, cặp mắt. Nàng nghe thấy tiếng chàng nói. Và quên hết tất cả, nàng vui vẻ chạy bổ ra đón.

- Thế nào, Anna ra sao rồi? - chàng rụt rè từ dưới hời vọng lên và nhìn Anna đang chạy lại.

Chàng ngồi trên ghế tựa cho gã hầu phòng cởi đôi ủng lót lông thú.

- Con đã khá hơn.

- Còn mình? - chàng lắc lư người nói.

Nàng đưa cả hai tay nắm lấy tay chàng kéo về phía mình, mắt vẫn không rời chàng.

- Tốt, anh rất hài lòng, - chàng nói và lạnh lùng đưa mắt nhìn từ bộ tóc đến chiếc áo mà chàng biết nàng đã mặc để đón chàng.

Tất cả cái đó làm chàng vui thích, nhưng nỗi vui thích ấy đã nhàm rồi! Và cái vẻ khắc khổ lạnh lùng mà nàng xiết bao kinh sợ, bỗng in rõ trên mặt chàng.

- Anh rất bằng lòng. Còn mình, mình có khoẻ không? - chàng nhắc lại, lấy khăn tay lau bộ râu bị ướt và hôn tay nàng.

"Không sao, nàng tự nhủ, mình chỉ cần chàng có mặt ở đây thôi; khi ở đây rồi, chàng không thể không yêu mình, chàng không dám thế".

Họ vui vẻ qua buổi tối cùng quận chúa Vacvara, bà này phàn nàn về việc Anna uống moócphin trong khi Vronxki đi vắng.

- Biết làm thế nào? Cháu không tài nào ngủ được... Cứ nghĩ vẩn vợ, mắt chong chong. Khi anh ấy ở đây, cháu có uống bao giờ đâu. Phải, hầu như không bao giờ.

Chàng kể chuyện bầu cử và bằng những câu hỏi khéo léo, Anna đã lái Vronxki nhắc đến thành công của mình là điều chàng khoái nhất. Nàng kể mọi chuyện nhà mà chàng quan tâm. Nàng chỉ báo cho chàng biết những việc tốt lành.

Nhưng đến đêm khuya, khi còn lại một mình với nhau, Anna thấy đã lại thu phục được chàng hoàn toàn, nên muốn xoá bỏ ấn tượng khó chịu do bức thư gây nên. Nàng nói:

- Có đúng là anh đã bực mình khi nhận được thư em và không tin lời em, phải không?

Vừa nói vậy, nàng đã hiểu, dù có sẵn lòng yêu thương nàng đến mấy, chàng cũng không tha thứ được.

- Phải, - chàng nói. - Bức thư của em thật kì lạ quá đôi: Anni ốm mà em định đi.

- Tất cả đúng như vậy.

- Anh không ngờ vực gì.

- Có, anh có nghi ngờ. Em thấy anh đang bực mình.

- Hoàn toàn không mà. Có điều làm anh phật ý, là em không muốn thừa nhận có những bốn phận...

- Bốn phận phải đi nghe hoà nhạc...

- Thôi không nói chuyện ấy nữa, - chàng nói.

- Có chứ, tại sao lại không nói chuyện ấy?

- Anh chỉ muốn nói, ở đời, người ta có thể gặp những việc cần thiết phải chạy vạy. Chẳng hạn, anh sắp phải đi Moxcva vì chuyện nhà cửa... Chao, Anna, tại sao em dễ hờn giận đến thế? Em há chẳng biết anh không thể sống thiếu em hay sao?

- Nếu như vậy, - Anna nói, giọng đột nhiên khác hẳn, - có nghĩa là em là gánh nặng cho anh... Mà đúng thế, anh về một ngày, rồi anh lại đi, như thói thường của những...

- Anna, nói thế thật tàn nhẫn. Anh sẵn sàng hi sinh cả đời anh...

Nhưng nàng không nghe chàng.

- Nếu anh đi Moxcva, em cũng theo đi. Em sẽ không ở lại đây đâu. Hoặc là chúng mình phân li, hoặc là phải sống cùng nhau.

- Em thừa biết đó là mong ước duy nhất của anh. Nhưng muốn thế...

- Thì cần phải li dị? Em sẽ viết thư cho lão ta. Em thấy không thể sống thế này được nữa... Nhưng em sẽ đi Moxcva với anh.

- Thật cứ như em dọa anh ấy. Dù sao, anh cũng không mong muốn gì hơn là không phải xa em, - Vronxki mỉm cười nói.

Nhưng trong khi nói lời âu yếm đó, thì chính cái nhìn lạnh lùng, hằn học của con người bị hành tội đến phát cáu, lại long lên trong mắt chàng.

Nàng bắt gặp cái nhìn ấy và đoán được ý nghĩa của nó.

"Nếu quả như vậy thì thật bất hạnh!", cái nhìn đó nói. Đó là một cảm giác thoáng qua, nhưng nàng không bao giờ quên được.

Anna viết thư cho chồng xin li dị và cuối tháng mười một, sau khi chia tay với quận chúa Vacvara có việc phải đi Peterburg, nàng đến ở Moxcva với Vronxki. Giờ đây, họ sống như vợ chồng, ngày này qua ngày khác đợi Alecei Alecxandrovitr trả lời đồng ý li dị.